recari temeri de lumea de dinafară acelei naturi, dar și săgețile curajului de a se afirma. De unde erau ? Ce dansau ? Cine puteau ști ?

Instrumentul muzical principal pe care îl mînuiau era toba, pe suprafața căreia degetele lungi ale negrilor joacă rolul de instrumente vii, născătoare de tam-tam-uri. Se dansează într-o continuă improvizație, dar ceea ce impresionează cu adevărat este energia jocului. Uimirea este pe moment mare : populația calmă în mișcări de pe străzi nici nu te lasă să bănuiești o asemenea transformare. Bărbații strălucesc prin acrobație, iar fetele sînt superbe printr-o grație a vijeliei ritmate însoțindu-și gesturile de cîntece formate, cred, doar din trei-patru note, repetate continuu la un soprano necunoscut europeanului: vrajă și legendă de pădure sălbatică, și destin de eternitate, fără dumnezeu, transmit aceste melodii ale fetelor, secondate, din timp în timp, de accente grave, bărbătești. Suprema aspirație în grație a femeilor Africii occidentale este împrumutată de la o viețuitoare a junglei — gazela — pe care încearcă să o imite în dans, reușind să-și pună astfel în evidență umerii goi, brațele lungi, genunchii vibranți și tălpile care, acum ajută la sărituri, acum bat un step multiplicat în ritmuri de tam-tam. Asiști la un infern de mișcări, în care echipa de femei se contopește într-una, femeia neagră, sfioasă și delicată.

A fost, într-adevăr, o mare șansă să văd acest spectacol. Mai mult decît oricare alte fapte, acea seară cu dansuri folclorice m-a introdus de la început în specificul poporului Guineei, fiind pentru mine și o primă fereastră de înțelegere a popoarelor talentate, purtătoare de valori inestimabile ale continentului african.

■

A doua zi, la lumină, capitala Guineei mi s-a arătat în toate detaliile ei nemisterioase. Un oraș-parc, cu tendințe moderne, dar și cu rămășițe evidente ale stării de fostă colonie. Lîngă „Hotel de France", sub un baobab uriaș, chiar pe malul Atlanticului, aproape în plin centru, două payote (case conice, de forma unor pălării vietnameze) adăpostesc, în chipul cel mai tradițional, niște familii, tot tradițional foarte numeroase. Amabilitatea oamenilor este copleșitoare. Guineenii știu multe despre România, despre regimul ei politic, despre succesele ei, despre șeful statului ei, considerînd prietenia reciprocă dintre Nicolae Ceaușescu și Sekou Toure „unul dintre uriașii noștri baobabi". Privind la fața locului impresionanții copaci, am înregistrat expresia cu plăcerea de a descoperi o foarte frumoasă imagine poetică, semnificînd o **temelie**, un **sprijin**.

Spre satisfacția mea de român și prieten, numărul baobabilor pe care se clădesc, și simbolic dar și foarte concret, succesele de prezent și speranțele de viitor ale poporului guineean este foarte mare, îndeosebi răsăriți chiar acolo în solul țării lor. Este vorba,

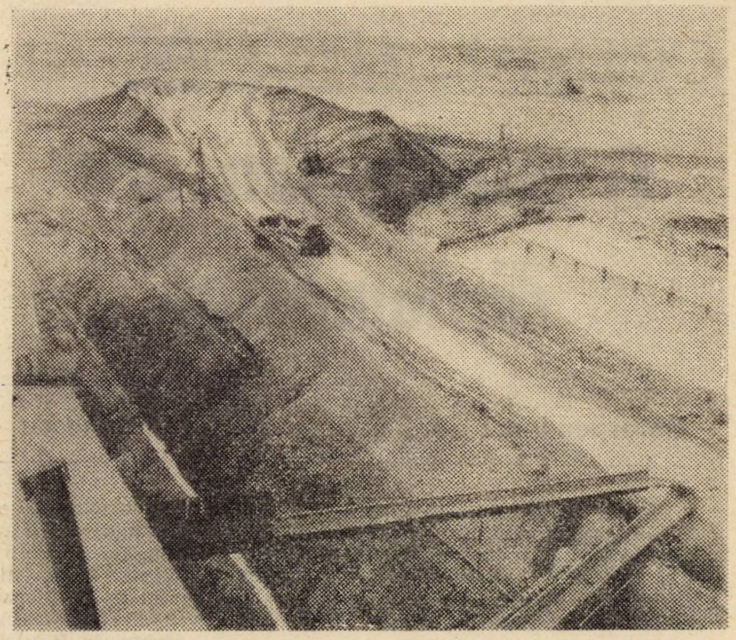

Mină de bauxită în regiunea Boké (nord-vestul Republicii Guineea)

în primul rînd, de munca pentru punerea în valoare a bogățiilor naturale. Am urcat de la Conakry pînă în Munții Guineei Superioare și peisajul însuși era impresionant. Bananele, arahidele, cafeaua, bumbacul, maniocul, ananasul, arborii de gumă arabică, lemnul de diferite esențe — iată un șir întreg de bogății. Guineea strînge între granițele ei, după cum spun ghidurile geografice, cel mai mare bazin „hidro" al Africii, apa asociată cu căldura ridicată (în toate anotimpurile) făcînd pămîntul miraculos sub aspectul vegetației, deci și al posibilității de cultivare. Odată cu libertatea, primul între baobabii speranței s-a dovedit însă marea rezervă minerală a acestei țări. Diamante, fier, pietre prețioase, alumină... Guinnea este unul dintre cei mai mari depozitari de bauxită din lume, 20 la sută din întreaga cantitate a globului aflîndu-se aici. În prezent, se lucrează la crearea condițiilor pentru ca, încă în 1982, exportul ei să ajungă la cifra de 16 milioane tone. „Priviți insulele acelea albastre, îmi spunea unul dintre conducătorii întreprinderii care gospodărește exploatarea subsolului Guineei, arătîndu-mi o bucată de pămînt în largul apelor, lîngă Conakry. Sînt insulele «Los» (insulele dragostei). Am început acolo exploatarea. O vom extinde în toată țara. Avem un program intens de inventariere și valorificare a diamantelor noastre naționale..."

Vorbind despre diamante, se referea, desigur, nu numai la pietre prețioase, ci la tot ceea ce înseamnă energie materială și potențial uman.

■

Una dintre imaginile-pecete, reprezentative pentru ceea ce înseamnă era nouă pe continentul african, este aceea a copiilor învățînd, și ea a fost înregistrată de ochiul meu, pentru prima dată, în Guineea. Politica statului, de altfel ca a oricărui stat care se gîndește serios la viitor, ține seamă într-o foarte mare măsură de școală și de tineret. Iată o cifră : din bugetul național pe 1972—1973, un sfert a fost destinat învățămîntului de toate gradele. La Conakry funcționează un șir întreg de Colegii și un Institut Politehnic, care pregătesc cadre necesare culturii și economiei naționale. Deși desprinderea de starea trecutului este încă de dată foarte recentă, impresionant se dovedește răspunsul generațiilor noi la această adevărată ofensivă națională și nu există pentru mine încă o imagine în stare s-o egaleze pe aceea reținută aici : seară de seară, pe malul Atlanticului am văzut sute de copii, îmbrăcați în cămășile lor lungi, stînd nemișcați, cu fața la ape. M-am apropiat să văd ce fac. Dorind să folosească pînă și ultima rază de soare reflectată de apele oceanului, își așezau pe iarbă cărțile deschise și citeau.

Un spectacol unic, prin imagine și simbol!

■

Cunoștințele despre România ale guineenilor sînt datorate, în mare parte, desigur, faptului că mulți specialiști din țara noastră au lucrat în această țară. Poate că unul dintre cei mai cunoscuți guineenilor este doctorul Mihălcioiu, chirurgul spitalului din Conakry, împreună cu care am făcut o lungă călătorie prin țara prietenă și alături de care am participat, din curiozitate de reporter, la cîteva obișnuite „vizite medicale". Nu înțelegeam ce se vorbește, întrucît Mihălcioiu învățase limba su-su și, în chipul cel mai firesc, vorbea astfel cu pacienții săi. Emoția lor în fața doctorului era însă foarte mare și nu rareori mi s-a întîmplat să întîlnim — în oraș sau în sate — oameni care-l cunoșteau și veneau să-i dorească sănătate pentru că, la rîndul lui, le-a adus sănătate.

„Bună ziua, doctore-prieten", a fost, de pildă, formula de a i se adresa a unui bătrîn îngrijitor al grădinii botanice din Conakry. „Bună ziua, i-a răspuns doctorul. Dumneata știi din ce țară sîntem noi ?". „Din România, a răspuns bătrînul. De departe și de aproape. De departe, fiindcă țara dumneavoastră este tocmai în Europa ; și de aproape fiindcă ne sînteți prieteni".

Am plecat din Guineea cu imaginea unor oameni care lucrează în spiritul celui mai bun viitor, și al simbolurilor lor, baobabii...

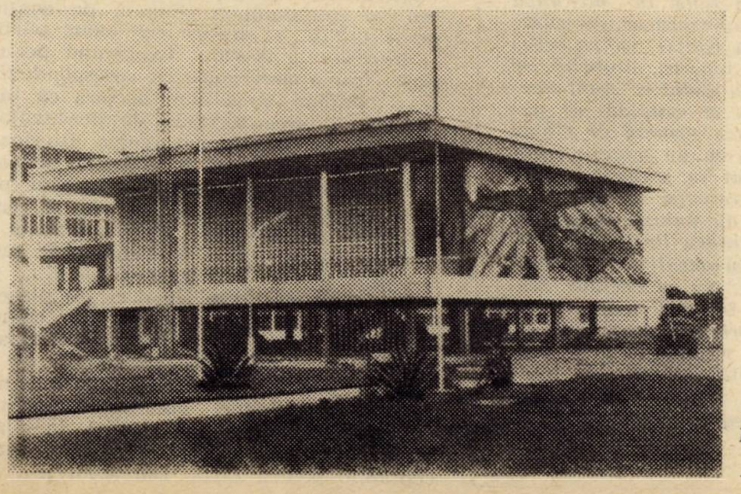

Institutul Politehnic din Conakry

ORIENTUL APROPIAT

O nouă relansare diplomatică

Damasc. Președintele Siriei, Hafez Assad, a conferit cu Henry Kissinger. Secretarul de stat american declară: „Am înregistrat un progres". În imagine: Henry Kissinger oferă un cadou-surpriză: se pare că este vorba de roci lunare

Corespondență din Beirut de la Crăciun Ionescu

Ultima săptămînă a marcat o nouă relansare diplomatică în Orientul Apropiat, subliniată de prezența, aproape simultană, în zonă a ministrului afacerilor externe al U.R.S.S., Andrei Gromîko, și a secretarului de stat al S.U.A., Henry Kissinger.

Observatorii politici din capitala libaneză, comentînd aceste vizite, le acordă o semnificație particulară în contextul eforturilor ce se depun pentru o dezvoltare favorabilă a situației din Orientul Apropiat, în vederea găsirii unei soluționări politice și echitabile, menită să conducă la stingerea focarului de încordare din regiune.

Dezangajarea realizată la Canalul Suez și încheiată în cursul zilei de luni, înainte chiar de termenul stabilit, este considerată ca un însemnat pas înainte spre o rezolvare politică a conflictului arabo-israelian, care va putea fi urmată în viitor de alți pași, inclusiv de deschiderea lucrărilor celei de-a doua faze a Conferinței de la Geneva, în fapt de începerea propriu-zisă a tratativelor decisive. Convocarea noii runde a Conferinței de la Geneva este însă legată nemijlocit de o dezangajare — corespunzătoare celei înfăptuite în Sinai — și pe frontul din Golan.

Scopul declarat al celui de-al patrulea turneu al secretarului de stat american în Orientul Apropiat, în decurs de trei luni, a fost tocmai de a dezamorsa procesul dezangajării și pe frontul siriano-israelian. Însoțit de o suită de 80 de diplomați, experți și ziariști, Henry Kissinger a aterizat la 26 februarie la Damasc, după ce, cu cîteva zile înainte, avusese largi convorbiri la Washington cu miniștrii de externe egiptean și saudit. Prima sa întîlnire cu președintele Hafez Assad a fost precedată de un gest spectaculos: oferirea în dar a unei cutii conținînd roci selenare aduse de astronauții americani. A urmat o lungă întrevedere nocturnă între șeful statului sirian și secretarul de stat american, urmată, a doua zi de dimineață, de o nouă întîlnire, ambele runde totalizînd peste șapte ore de conversații. Spre amiază, avînd în servietă lista a 65 de militari israelieni căzuți prizonieri în cursul războiului din octombrie 1973, pe care Siria i-a înmînat-o ca o manifestare de bunăvoință, autorizînd, totodată, Crucea Roșie Internațională să-i viziteze începînd de la 1 martie, secretarul de stat american s-a îndreptat spre Tel Aviv. Aici, avea să participe la noi și lungi discuții cu premierul Golda Meir și alți factori de răspundere israelieni, care i-au promis că-i vor comunica, în cursul zilei de vineri, varianta israeliană a planului de dezangajare în Golan.

În așteptare, joi dimineața, Henry Kissinger a făcut o scurtă vizită la Cairo, unde, după o întrevedere de patru ore cu președintele Anwar Sadat, s-a anunțat normalizarea relațiilor americano-egiptene, prin reluarea legăturilor diplomatice.

Vineri dimineața, secretarul de stat american s-a înapoiat la Tel Aviv, rămînînd aici doar cinci ore, timp necesar pentru a primi propunerile israeliene pe care, în cursul serii, i le-a comunicat personal președintelui Assad. Sîmbătă, Kissinger a ajuns la Riad, unde a fost primit, timp de o oră, de regele Feisal și, în aceeași zi, s-a întîlnit la Amman cu regele Hussein. În sfîrșit, turneul în Orientul Apropiat al secretarului de stat american a luat sfîrșit duminică 3 martie, cînd a plecat din capitala iordaniană spre Europa

Făcînd bilanțul misiunii lui Henry Kissinger, observatorii politici remarcă, în primul rînd, că obiectivul prioritar — obținerea unei dezangajări pe frontul din Golan — cel puțin în etapa actuală, n-a fost atins, Siria considerînd propunerile israeliene inacceptabile. Oficial, aceste propuneri n-au fost date publicității, dar conform ziarului israelian „Maariv", care afirmă că le cunoaște în linii mari, acestea n-ar cuprinde o hartă detaliată, ci s-ar prezenta sub forma unui memorandum conținînd idei, sugestii și ipoteze de lucru, axîndu-se, în general, pe următoarele directii: israelienii se vor retrage din cea mai mare parte a „pungii ocupate în teritoriul sirian în timpul ultimului război: sirienii vor putea să-și restabilească aici administrația civilă, dar nu vor fi autorizate să staționeze forțe armate, ci numai unități de poliție; Israelul se declară gata să reducă forțele sale din Golan: o zonă-tampon ocupată de contingente O.N.U. să separe cele două părți".

Președintele Assad, exprimînd poziția Siriei într-o convorbire cu corespondentul unui cotidian kuweitian, declara că țara sa refuză orice formulă de dezangajare care nu va stipula retragerea ulterioară a Israelului de pe toate teritoriile ocupate și respectarea drepturilor poporului palestinian. Așa cum reiese din diverse declarații și comentarii, Siria nu poate în nici un caz discuta dezangajarea în mod independent de problema Golanului, pe care partea israeliană ar dori s-o plaseze în contextul general al discuțiilor ce urmează să se desfășoare în faza ulterioară a Conferinței de la Geneva.

Examinînd în continuare bilanțul misiunii lui Kissinger, observatorii politici din zonă ajung la concluzia că, în ciuda respingerii propunerilor israeliene, inacceptabile pentru Siria, Damascul n-a în-

ISRAEL: Dificultățile unei formule guvernamentale

După o lună de îndelungi dar sterile negocieri, desfășurate atît în sînul Partidului Muncii cît și cu Partidul Național Religios, primul ministru Golda Meir urmează ca, pînă miercuri seara (după închiderea ediției noastre), să încerce să-și îndeplinească sarcina ce-i fusese încredințată de președintele țării de a forma noul guvern israelian. Amintim că, la 24 februarie, premierul își anunțase intenția de a constitui un cabinet minoritar. Cu acea ocazie, Golda Meir lansase un nou apel generalului Moshe Dayan, ministrul apărării, și lui Shimon Peres, ministrul transporturilor și comunicațiilor, subliniind că refuzul lor de a participa la viitorul guvern ar putea fi considerat ca un gest împotriva unității partidului. Generalul Dayan, conducător al fracțiunii Rafi din Partidul Muncii, declara că reprezentanții săi din conducerea partidului se pronunță împotriva unui guvern minoritar, cerînd crearea unui larg cabinet de coaliție, care să includă și partidele de opoziție. (Se știe că premierul Golda Meir s-a opus acestei coaliții, considerînd că o asemenea formulă ar fi incapabilă să ajungă la un consens în problemele decisive cu care este confruntat Israelul). În parlament însă — sublinia Dayan — fracțiunea Rafi urma să sprijine în continuare guvernul Meir.

Nici negocierile cu Partidul Național Religios, aliat tradițional al Partidului Muncii, nu s-au soldat pînă în prezent cu rezultate pozitive.

Ce se va întîmpla în cazul cînd Golda Meir nu va reuși în misiunea sa? Observatorii opinează că președintele țării, Ephraim Katzir, își va relua consultările și va încerca, probabil, să găsească un nou candidat în sînul Partidului Muncii. Acest candidat ar putea, fie să reia linia urmată de Golda Meir pentru a forma un guvern similar celui însărcinat în prezent cu interimatul, fie să recurgă la constituirea unui cabinet de uniune națională, așa cum cer fracțiunea Rafi, Partidul Național Religios și opoziția naționalistă de dreapta, Likud. Nu se exclude nici eventualitatea ca, în cazul unui eșec al eforturilor de a forma noul cabinet, actuala formațiune ministerială să continue să-și exercite funcțiile de guvern de tranziție, pînă la organizarea unor viitoare alegeri legislative, în următoarele luni.

Cairo. Intîlnire între președintele Anwar Sadat și ministrul de externe Andrei Gromiko

chis poarta discuțiilor privind dezangajarea. Dimpotrivă, așa cum s-a anunțat, acestea vor continua, în jur de 15 martie, la Washington, unde sînt așteptați să sosească reprezentanți militari și diplomați sirieni și israelieni. Departamentul de Stat american intenționînd să poarte tratative în paralel cu cele două părți. De asemenea, secretarul de stat american va reveni în Orientul Apropiat, în cursul lunii aprilie, într-o nouă încercare de a ajunge la o soluție privind dezangajarea în Golan.

Cu toate dificultățile existente în momentul de față, se consideră că acest lucru apare posibil într-un viitor nu prea îndepărtat.

În seara zilei de 27 februarie, la Damasc a sosit Andrei Gromiko, ministrul sovietic al afacerilor externe. „Vizita are drept scop consolidarea relațiilor dintre cele două țări", declara el la plecarea din Moscova.

În capitala siriană, Andrei Gromiko a avut convorbiri cu omologul său, Abdel Halim Khaddam, și cu președintele Assad. La dineul oferit în onoarea sa, șeful diplomației sovietice declara : „Doresc să-mi exprim speranța în noi rezultate rodnice ale colaborării dintre țările noastre, la cauza luptei pentru realizarea reglementării juste și durabile a conflictului din Orientul Apropiat, pe baza restituirii teritoriilor arabe acaparate de Israel în 1967 țărilor arabe, asigurării drepturilor legitime ale poporului palestinian". La rîndul său, ministrul de externe sirian s-a declarat foarte mulțumit de rezultatele vizitei lui Andrei Gromiko.

Vineri, ministrul sovietic de externe a plecat pentru o vizită oficială la Cairo, de unde a revenit, duminică, la Damasc, unde a continuat întrevederile cu conducătorii sirieni.

La Cairo, Andrei Gromiko a discutat cu șeful diplomației egiptene, Ismail Fahmy, și cu președintele Anwar Sadat aspecte ale relațiilor bilaterale, acordîndu-se, totodată, o atenție deosebită situației din Orientul Apropiat. Tot la Cairo, ministrul sovietic s-a întîlnit cu Yasser Arafat, președintele Comitetului Executiv al O.E.P.

După întrevederea de patru ore cu președintele Sadat, Andrei Gromiko a declarat presei că Uniunea Sovietică este dispusă să participe la lucrările de redeschidere a Canalului Suez. În ce privește Conferința de la Geneva, ministrul sovietic, subliniind identitatea de vederi egipteană și sovietică în această problemă, arăta că reuniunea „ar trebui să contribuie eficient la găsirea unei soluții radicale situației din Orientul Apropiat".

PARIS

Operațiunea „Messmer III"

Corespondență de la Paul Diaconescu

27 februarie, orele 10. La palatul Elysée începe, ca în fiecare miercuri, la aceeași oră, obișnuita ședință a Consiliului de Miniștri. Două ore mai tîrziu, opinia publică din Franța este informată că primul ministru Pierre Messmer a prezentat președintelui republicii demisia guvernului.

„Cine va fi noul prim-ministru ?" — se întreabă, în grabă, comentatorii posturilor de radio. Suspensul durează doar cinci ore și jumătate, președintele Pompidou punînd capăt tuturor speculațiilor și ipotezelor prin numirea aceluiași Pierre Messmer în funcția de șef al viitorului cabinet.

Prima necunoscută fiind rezolvată, o serie de ziariști speră că noua echipă guvernamentală le va oferi surprizele mult așteptate. Dar, vineri la amiază, purtătorul de cuvînt al palatului prezidențial prezintă lista noului cabinet. Fără surprize. Sau, în orice caz, fără surprize notabile.

Principala modificare este de ordin cantitativ. De la 38 de membri, cît număra precedentul cabinet, cel nou este redus la 28, din care 15 miniștri și 13 secretari de stat. În schimb, titularii principalelor ministere rămîn la postul lor : Valéry Giscard D'Estaing la economie și finanțe (ridicat însă la rangul de ministru de stat), Michel Jobert la afacerile externe, Robert Galley la ministerul armatelor. De asemenea, o schimbare de posturi : Jacques Chirac îl înlocuiește pe Raymond Marcellin la afacerile interne, iar acesta, pe primul, la agricultură. Cîteva personalități nu mai apar în noul cabinet, printre care academicianul Maurice Druon, fost ministru al culturii, și Bernard Stasi, fost ministru al departamentelor și teritoriilor de peste mări.

Cît privește orientarea politică a noului cabinet, ea rămîne, în esență, aceeași. 19 membri ai actualului guvern aparțin mișcării „Uniunii democraților pentru republică", cinci — grupării republicanilor independenți, doi — Centrului Democrație și Progres. „Deschiderea" către centru așteptată de unii observatori nu a avut loc.

Iată de ce, pentru numeroși comentatori, principala surpriză pare a fi... lipsa surprizei. „De ce a fost necesară operațiunea Messmer III — se întreabă ei — de vreme ce nu s-au modificat structurile politice ale echipei guvernamentale ?".

Răspunsul trebuie căutat în declarația făcută de președintele Georges Pompidou în ședința Consiliului de Miniștri, după acceptarea demisiei guvernului. „Este acum necesar să întărim coeziunea, solidaritatea și concentrarea activității în jurul primului ministru", a spus șeful statului, adăugînd în mod aluziv : „un ministru guvernează, un ministru nu are stări sufletești".

Comentînd aceste fraze, ziarele franceze au evocat unele „discordanțe de ton" care s-au făcut auzite, în ultimele luni, în rîndurile fostei echipe guvernamentale, atît în ce privește „afacerea Lip", cît și referitor la unele operațiuni în domeniul economic și financiar. Ziarul „La Nation" oferea implicit o confirmare atunci cînd arăta că precedentul guvern, format după alegerile dificile din 1973, a făcut concesii în vederea realizării unui echilibru politic în detrimentul eficacității. De altfel, Pierre Messmer avea să declare într-un interviu televizat că, de acum înainte, la ședințele de consiliu nu vor mai participa și secretarii de stat, discuțiile devenind astfel mai operative, iar activitatea cabinetului mai concentrată.

Premierul Pierre Messmer. Remanierea — o operațiune, mai curînd, tehnică...

Mai concentrată, evident, dar cum ?

În mîinile președintelui republicii, răspunde ziarul „L'Humanité", care a publicat o declarație a Partidului Comunist Francez asupra acestui eveniment. „Decizia luată de președintele republicii exprimă, prin constituirea unui guvern de luptă, agravarea politicii de austeritate pentru marea majoritate a poporului" — afirmă declarația.

Explicînd remanierea guvernamentală printr-o formulă plastică, ziarul „La Nation" compară noul cabinet, cu o echipă sportivă : „uneori, căpitanul nu este îndeajuns de ascultat pe teren ; unii jucători, în ciuda sau tocmai din pricina talentului lor personal, se adaptează greu la jocul colectiv. Dacă această situație poate fi îngăduită împotriva unor echipe nu prea dificile, în schimb, pentru meciurile cu adevărat grele, selecționerul își întărește echipa".

Ce „meciuri grele" are de înfruntat noua echipă ministerială ?

Încă înainte de anunțarea listei noului cabinet, ziarul „France Soir" scria : „Noul guvern va trebui să folosească toate armele disponibile pentru a stăpîni inflația, întrucît un nou eșec ne-ar costa prea scump". Și ziarul enumeră nu mai puțin de 10 dosare dificile, printre care : prioritățile economice și sociale pentru următorii ani, cursul energetic, cursul prețurilor, asigurarea locurilor de muncă, salariile, exporturile.

Problemele energiei și ale inflației par a constitui prima piatră de încercare a noului guvern francez. De asemenea, pe planul politicii externe, atitudinea independentă, afirmată în cursul reuniunii de la Washington și care a provocat tensiuni între Franța și unii dintre partenerii săi vest-europeni.

Datorită acestor perspective dificile, precum și modificării relativ puțin importante în alcătuirea noului guvern, majoritatea comentatorilor privesc „operațiunea Messmer III" cu o anume rezervă. Observatorii așteaptă, ca un prim test, abordarea, încă în această săptămînă, a primului dosar dificil : criza energiei.

1000 +1

Explicație

Doamna Alice Roosevelt Longworth, 90 de ani, fiica președintelui Theodore Roosevelt, a rămas tînără pentru că nu s-a angrenat în „jocurile micii lumi" a Washingtonului, a declarat Richard Nixon la recepția aniversării ei. Dacă și-ar fi petrecut timpul citind „Washington Post" și „Washington Star News", ea n-ar mai fi fost printre noi acum, a adăugat președintele. Cadoul președintelui pentru sărbătorită : o cutiuță muzicală din epoca victoriană, purtînd sigiliul prezidențial.

Vizită

Hans Friederichs, ministrul vest-german al economiei, va efectua o vizită în Venezuela și Brazilia între 10 și 20 martie. El va discuta probleme din domeniul energiei – a declarat un purtător de cuvînt al Ministerului Economiei. S-a precizat că în cadrul convorbirilor cu liderii guvernului venezuelean și brazilian, Hans Friederichs va aborda chestiuni referitoare la relațiile bilaterale. Purtătorul de cuvînt a arătat că problema livrărilor de petrol către R.F.G. se va afla, de asemenea, pe ordinea de zi a discuțiilor.

Convorbiri

În ședința de săptămîna trecută a Conferinței de la Viena privind reducerea forțelor din Europa centrală, singurul vorbitor a fost reprezentantul Canadei, George Grande. El a dat explicații în legătură cu propunerile țărilor N.A.T.O. S-a aflat că o serie de „convorbiri informaționale multilaterale" au avut loc în ultimele zile. Ele au avut ca obiect o serie de probleme de fond, în special cele privind reducerea forțelor nucleare și a forțelor aeriene.

Majorare

Potrivit președintelui companiei „Pertamina Oil", Ibnu Sutowo, nu este exclus ca, în luna aprilie, Indonezia să mărească din nou prețul petrolului. După o întrevedere cu președintele Suharto, Ibnu Sutowo a declarat ziariștilor : „Vom păstra actualele prețuri pînă în aprilie, așteptînd rezultatul viitoarei întruniri O.P.E.C., programată pentru 11 martie la Viena". În decembrie, Indonezia a majorat prețul la petrol la 10,80 dolari americani per baril.

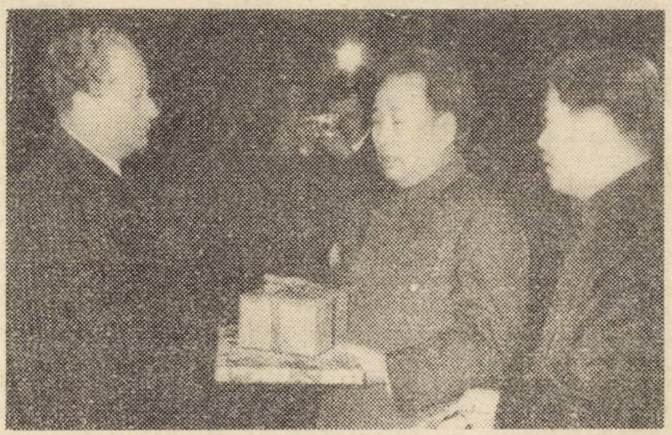

După Londra și Paris, expoziția arheologică a R.P. Chineze a poposit la Viena. După ceremonia deschiderii, președintelui Franz Jonas (nu se vede în fotografie) și cancelarului Bruno Kreisky (stînga) li s-au oferit cadouri de către ambasadorul chinez la Viena, Wang Yueh-Yi (centru)

Frații John și Caroline Kennedy au venit special la Boston pentru a-l vedea și asculta pe unchiul lor, senatorul Edward Kennedy. Acesta a prezidat lucrările unei subcomisii a Senatului american, consacrate problemei crizei energetice în S.U.A.

Interzicerea circulației automobilistice duminicale în Roma avantajează, se pare, pe crescătorii de animale. Cîțiva dintre aceștia își conduc șeptelul, prin orașul fără mașini, spre iarba din parcurile orașului

În timpul turneului său electoral la Glasgow, Edward Heath a primit de la un copil de 2 ani o rămurică de iarbă neagră, purtătoare de noroc...

Remaniere

În Gabon a avut loc recent o remaniere guvernamentală. Ministru de externe a fost numit Paul Okumba d'Okwatseque, fost secretar de stat la același departament. El îl înlocuiește pe Georges Rawiri care a devenit secretar general al guvernului și, în același timp, reprezentant personal al șefului statului.

Delegație

O delegație militară de prietenie a R.P. Chineze, condusă de Sian Ciun-hua, șef adjunct al Statului Major general al Armatei Populare Chineze de Eliberare, a plecat într-o vizită de prietenie în Peru, la invitația generalului Edgardo Mercado Jarrin, comandant de armată, prim-ministru și ministrul apărării al Republicii Peru.

Reluarea „convorbirilor informaționale" pare să deschidă o nouă fază a conferinței care, potrivit observatorilor, continuă „într-o atmosferă care poartă amprenta realismului".

Hotărîre

Printr-o recentă hotărîre a ministrului zairez al economiei naționale, toate brutăriile, cofetăriile, lăptăriile și bomboneriile existente pe teritoriul zairez la data de 1 decembrie 1973 și aparținînd persoanelor fizice sau morale străine sînt luate de stat și retrocedate zairezilor. Sînt afectate 84 de asemenea unități.

Apreciere

Președintele Republicii Cuba, Osvaldo Dorticos Torrado, a declarat la recepția oferită în cinstea delegației argentiniene, condusă de ministrul economiei, José Gelbard, că poporul cubanez acordă o foarte înaltă apreciere gestului suveran și independent al Argentinei de a menține relații diplomatice cu Cuba. „Reîntîlnirea cu Argentina, a adăugat el, are pentru noi o semnificație specială". „Sîntem de părere, a spus președintele Dorticos, că toate țările Americii Latine trebuie să se dezvolte pe baza unității latino-americane, în condițiile unor relații de prietenie și frăție".

Consultări

Președintele Anwar Sadat a invitat pe Indira Gandhi, Mujibur Rahman și Zulfikar Ali Bhutto să se întrunească la Cairo, spre a discuta despre evoluția relațiilor lor, informează agenția „France Presse", referindu-se la surse egiptene. Data și alte amănunte privind conferința vor fi stabilite de conducătorii respectivi.

Dificultăți

Vizita reginei Angliei în insula britanică Guadalcanal — în timpul războiului, teatrul uneia din cele mai importante victorii a aliaților asupra japonezilor — a pus în încurcătură oficialitățile locale în găsirea automobilelor de fabricație britanică pentru suita suveranei, scrie „Daily Telegraph". În împrejurarea în care șoselele insulei sînt străbătute mai ales de „Datsun", „Toyota" și de alte mărci japoneze noi, pentru regină și prințul Philip s-a optat pentru o „Humber Super Snipe" model '66, amenajată special pentru acest eveniment. Prințesei Anne și căpitanului Mark Phillips li s-a rezervat „Jaguar"-ul înaltului comisar, în timp ce pentru restul suitei au fost împrumutate de la particulari „Austin" și „Ford Cortina".

președintele tunisian, ca această întîlnire cu fratele și prietenul meu, președintele Boumediene, să ducă la hotăriri care vor inaugura o nouă și importantă etapă nu numai în evoluția raporturilor dintre Tunisia și Algeria, ci și între toate popoarele Marelui Maghreb, inclusiv Marocul și Mauritania. Sperăm că Libia va fi cu noi, căci cunoaștem entuziasmul, sinceritatea și simțul pozitiv al conducătorilor ei".

Automobilistică

La New York au fost luate măsuri restrictive în ceea ce privește aprovizionarea cu benzină a automobiliștilor pînă cînd se vor micșora cozile din fața stațiilor de benzină. Conform noului sistem, automobiliștii care au mașini cu numere de înmatriculare cu cifre pare se vor putea aproviziona în zilele cu soț, iar cei ale căror mașini au numere de înmatriculare cu cifre impare se vor putea aproviziona în zilele fără soț. În plus, automobiliștii ale căror rezervoare sînt umplute mai mult de jumătate nu vor putea cumpăra benzină deloc. Același sistem va fi aplicat în orașul Los Angeles.

Pierderi

O listă dată recent publicității de autoritățile militare israeliene relevă că, în timpul războiului din octombrie, Israelul a pierdut 2 521 de militari, între care, un general de divizie, doi colonei, 25 de locotenent-colonei, 89 de maiori, 204 căpitani, 248 locotenenți și 37 de sublocotenenți.

torităților etiopiene a faptului că nu pot asigura securitatea delegaților.

Omagiu

O.N.U. a vîndut cortul în care s-au purtat negocierile egipteano-israeliene de la km 101 unui industriaș italian. Acesta îl va oferi Jacquelinei Onassis, ca un omagiu adus defunctului președinte Kennedy. Valoarea omagiului : 10 000 franci francezi.

Record

După un calcul al presei americane, secretarul de stat al S.U.A. a petrecut, în ultimul an, 12 zile în avion — echivalentul în km, a 5 ori înconjurul pămîntului, sau, ca durată, al unei misiuni Apollo.

Lansări

În legătură cu încheierea cu succes a lansărilor de rachete purtătoare care au fost prevăzute, agenția TASS a fost împuternicită să declare că regiunea din Oceanul Pacific, avînd o rază de 130 mile marine și centrul cu coordonatele de 34 grade și 49 minute latitudine nordică și 177 grade și 14 minute longitudine apuseană, anunțată la 18 februarie 1974, este liberă pentru navigație și pentru zborul avioanelor începînd de la 1 martie 1974.

Vedetele nu se menajează. Marjorie Wallace (S.U.A.), 19 ani, „Miss world 1973", a reclamat recent autorităților britanice furtul unor obiecte personale. Reclamatul : răsfățatul fotbalist George Best

Gioconda surîde amar. Sugestive afișe — realizate de sindicatele japoneze pentru campania de primăvară — în care se cer pași spre „stoparea spiralei inflaționiste și a creșterii costului vieții".

Cu prilejul zilei de 8 martie, un grup de lucrătoare în miliția ungară a fost decorat recent pentru merite în serviciu. În dreapta, Arpád Papp, comandantul miliției ungare, cel care a înmînat distincțiile

Invitație

Kakuei Tanaka l-a invitat în Japonia pe Anwar Sadat, acceptînd, totodată, invitația de a vizita Egiptul — scrie „Al Ahram", care nu precizează însă data vizitelor.

Întîlnire

Luînd cuvîntul cu ocazia celei de-a 40-a aniversări a Partidului Socialist Desturian, președintele Bourguiba a anunțat că se va întîlni cu președintele Boumediene în cursul lunii martie. „Este posibil, a declarat

Amînare

Sesiunea a 22-a a Consiliului Ministerial al O.U.A., care urma să-și deschidă lucrările la 28 februarie la Addis Abeba, a fost amînată sine die, s-a anunțat oficial în capitala Etiopiei. Amînarea reuniunii a fost hotărîtă în urma notificării de către au-

Papa Paul al VI-lea și „Flying Owl" („Bufnița zburătoare"), șeful catolic al tribului pieilor roșii, Hempanwog, în timpul unei audiențe săptămînale la Vatican

PIAŢA COMUNĂ

Incertitudini

Multiple considerente justificau interesul cu care observatorii scenei politice apusene aşteptau întrunirea, zilele trecute, a Consiliului ministerial al Pieţei comune. Era prima reuniune comunitară, la acest nivel, după conferinţa principalelor ţări occidentale consumatoare de petrol de la Washington, unde, după cum se ştie, s-a produs o adîncă sciziune în rîndul membrilor C.E.E. în legătură cu proiectele americane de instituţionalizare a unui cadru occidental de cooperare şi acţiune în domeniul energetic, precum şi — pe un plan mai larg — în legătură cu însăşi conceperea raporturilor interatlantice, în special a relaţiilor cu Statele Unite.

La conferinţa respectivă, Franţa, spre deosebire de ceilalţi opt parteneri comunitari, s-a manifestat categoric împotriva creării, de către ţările prezente la Washington, a unor forme instituţionale de acţiune pe tărîm energetic şi împotriva oricăror măsuri angajate în acest cadru, considerînd prea restrîns cercul participanţilor şi apreciind că iniţiativa americană foloseşte actualul prilej spre a încerca o „reconcertare" a ţărilor occidentale în jurul „partenerului principal", într-o alianţă atlantică „revitalizată". În acelaşi timp, în opinia Franţei, acceptarea propunerii americane era de natură, pe de-o parte, să împiedice afirmarea Pieţei comune în raporturile cu S.U.A. şi, pe de altă parte, să afecteze relaţiile acesteia cu ţările producătoare de petrol, într-un moment în care exista posibilitatea stabilirii unor contacte între ţările respective şi C.E.E. în vederea cooperării lor. Deosebirile de vederi au fost consemnate în însuşi comunicatul conferinţei.

Ulterior, Franţa a persistat în a-şi menţine poziţia, refuzînd să participe, în ciuda apelurilor care i-au fost adresate, la lucrările grupului de coordonare, constituit la Washington şi care s-a întrunit după aceea. Sciziunea în rîndul membrilor comunitari, care a intervenit la Washington, a declanşat o adevărată criză în cadrul Pieţei comune, determinînd, printre altele, amînarea unor reuniuni preconizate, între care cea destinată studierii posibilităţilor de angajare a unor contacte între C.E.E. şi ţările arabe, precum şi cea consacrată luării în sfîrşit, a unei hotăriri privind finanţarea mult controversatului fond de dezvoltare regională al C.E.E.

De fapt, divergenţele comunitare în problemele energetice, puse acut în evidenţă de „episodul Washington", nu au făcut decît să se adauge celor din numeroase alte domenii, ce au avut tendinţa de a se adînci în ultimul timp. Trecerea la faza a doua a uniunii economice şi monetare — considerată piesa de bază a construcţiei comunitare în actualul deceniu — a fost compromisă, printre altele, şi datorită hotăririi guvernului francez de a scoate francul din sistemul fluctuaţiei concertate a monedelor C.E.E. Preconizatul fond de dezvoltare regională nu a fost pus pe picioare, în urma dezacordului anglo — vest-german asupra cuantumului acestui fond şi, mai ales, asupra contribuţiei părţilor. Politica pe plan social a rămas în stadiul de proiect, iar piaţa comună agricolă trece, din nou, printr-o perioadă de mari dificultăţi, atît datorită fluctuării separate a mai multor monede comunitare, cît şi datorită faptului că, deşi campania agricolă bate la uşă, „cei nouă" nu au reuşit să convină asupra noilor preţuri la produsele agro-alimentare, existînd puternice controverse între diferiţi membri (în special între ţările agricole producătoare şi cele consumatoare) în legătură cu nivelul acestora.

Întreagă această situaţie i-a determinat pe observatorii politici occidentali să aprecieze că recenta reuniune a Consiliului ministerial al C.E.E. demara într-un „context de criză a construcţiei şi solidarităţii comunitare". Incertitudinile cu privire la posibilităţile de realizare, în cadrul acestei reuniuni, a unei reconcilieri a poziţiilor erau amplificate şi de situaţiile specifice existente pe scena politică internă a cîtorva din ţările C.E.E. Este vorba de faptul că, practic, în trei capitale comunitare — Bruxelles, Roma, Londra — funcţiile executive erau asigurate de echipe guvernamentale interimare, fie datorită unor înfruntări electorale deja desfăşurate sau urmînd a se desfăşura, fie datorită unor crize ministeriale. Problemele de pe agenda reuniunii — iniţierea unei cooperări, în cadru larg, nu numai petrolier, cu ţările arabe, poziţia Pieţei comune faţă de proiectul american al unei noi „Carte atlantice", mersul înainte al construcţiei comunitare, atribuţiile instituţiilor C.E.E. — erau prea importante pentru a sta în puterea de decizie a unor guverne interimare. Şi dacă se considera că starea de lucruri din Belgia sau Italia nu putea fi de natură să aibă implicaţii deosebite — întrucît între diversele partide politice din ţările respective nu există mari diferenţe de vederi în ce priveşte poziţia faţă de Piaţa comună — situaţia din Marea Britanie producea o adîncă îngrijorare.

După cum se ştie, partidul laburist anunţase mai de mult şi a continuat, în cadrul recentei campanii electorale, să susţină că, în cazul în care ar forma noul guvern, ar solicita renegocierea termenilor de aderare a Marii Britanii la Piaţa comună. Teoretic, Tratatul de la Roma (privind constituirea C.E.E.) nu include posibilitatea unei renegocieri, dar o prevede pe cea a unei „revizuiri". Condiţia este, însă, ca membrii Pieţei comune să fie de acord, în unanimitate, cu o revizuire. „Pericolul — notează «The Economist» — constă în aceea că, în momentul în care Marea Britanie ar declanşa procesul revizuirii, atacînd politicile comunitare existente, oricare din ceilalţi opt membri ai C.E.E. ar putea proceda la fel, punînd pe tapet proiectele ce-l interesează, întreaga maşinărie, care şi-aşa scîrţîie, fiind ameninţată astfel să capoteze".

În acest context de incertitudine, îngrijorare şi confruntări s-a deschis, luni 4 martie, sesiunea Consiliului ministerial. Faţă de o atare situaţie, observatorii politici occidentali apreciază aproape ca o „surpriză" rezultatele recentei reuniuni comunitare. În principal, acestea se referă la faptul că „cei nouă" au reuşit să se pună de acord în privinţa începerii unor convorbiri cu ţările arabe, în vederea stabilirii unei cooperări pe plan larg cu acestea, precum şi în privinţa unui text care să constituie răspunsul Pieţei comune la propunerea americană asupra unei noi „Carte atlantice".

În ce priveşte prima problemă reţine atenţia, îndeosebi, cadrul larg în care sînt concepute raporturile cu ţările arabe, preconizîndu-se o amplă cooperare nu numai în domeniul petrolier ci şi în domeniile materiilor prime, industriei, tehnologiei, finanţelor, agriculturii, de altfel nu numai cu statele arabe producătoare de petrol ci şi cu celelalte. În acest sens, ar urma ca preşedintele în exerciţiu al Pieţei comune să angajeze primele contacte cu reprezentanţii a 20 de ţări arabe, apoi comisii mixte vest-europeano—arabe să fie create, pentru ca în final o conferinţă comună a miniştrilor de externe să consfinţească, înainte de sfîrşitul anului, principiile şi formele cooperării. Iniţiativa comunitară — venind în întîmpinarea unei opinii franceze, exprimată mai de mult, dar, într-un fel, blocată de acţiunile americane vizînd o concertare a ţărilor consumatoare de petrol, prin iniţierea amintitei conferinţe de la Washington — este interpretată, astfel, ca o replică a Pieţei comune la încercarea Statelor Unite. O asemenea interpretare ia în considerare o reiterare a căutărilor comunitare de a realiza o „structură de echilibru" în relaţiile cu S.U.A.

De altfel, după cum consideră observatorii politici, această tendinţă a C.E.E. este remarcată şi mai pregnant în privinţa celei de a doua probleme ; atît timp cît „cei nouă" au răspuns de pe o platformă comună propunerii americane referitoare la o nouă „Cartă atlantică", ei nu par să fi renunţat la ideea afirmării Pieţei comune în raporturile cu S.U.A., încercînd, pe cît posibil, să folosească o singură voce în cadrul alianţei atlantice. Comentatorii de presă apuseni nu exclud, însă, existenţa unui compromis. Termenii răspunsului comunitar — se apreciază — nu se arată a fi într-o contradicţie absolut ireconciliabilă cu termenii propunerii americane. Secretarul de stat Henry Kissinger, aflat la Bruxelles în zilele desfăşurării Consiliului ministerial al C.E.E. — unde a avut întîlniri cu Walter Scheel, preşedintele în exerciţiu al Pieţei comune — s-a exprimat că nu există o incompatibilitate între iniţiativa comunitară cu privire la relaţiile vest-europeano—arabe şi cea americană de cooperare dintre ţările occidentale consumatoare de petrol, acţiunile decurgînd din cele două iniţiative putînd să se desfăşoare în paralel ; totodată, referindu-se la răspunsul C.E.E. în privinţa raporturilor interoccidentale, el a evocat posibilitatea semnării în primăvară a „declaraţiei atlantice".

Cauzele care au determinat o anumită reconciliere a poziţiilor ţărilor C.E.E. par să stea în faptul că acestea au luat în considerare că Piaţa comună ajunsese, în urma adîncirii din ultimul timp a divergenţelor intracomunitare, într-un punct îndeajuns de periculos pentru a putea duce la totala ei compromitere. Walter Scheel declara, în acest sens, că „Piaţa comună nu putea să ajungă numai fărîmituri". Criza nu este, însă, nicidecum depăşită. Asupra celorlalte puncte de pe ordinea de zi — privind însăşi construcţia comunitară, cum sînt politica regională, atribuţiile unor instituţii — recentul Consiliu ministerial nu a luat măsuri concrete. În plus, situaţia politică postelectorală din Marea Britanie menţine îngrijorările.

Ilie Şerbănescu

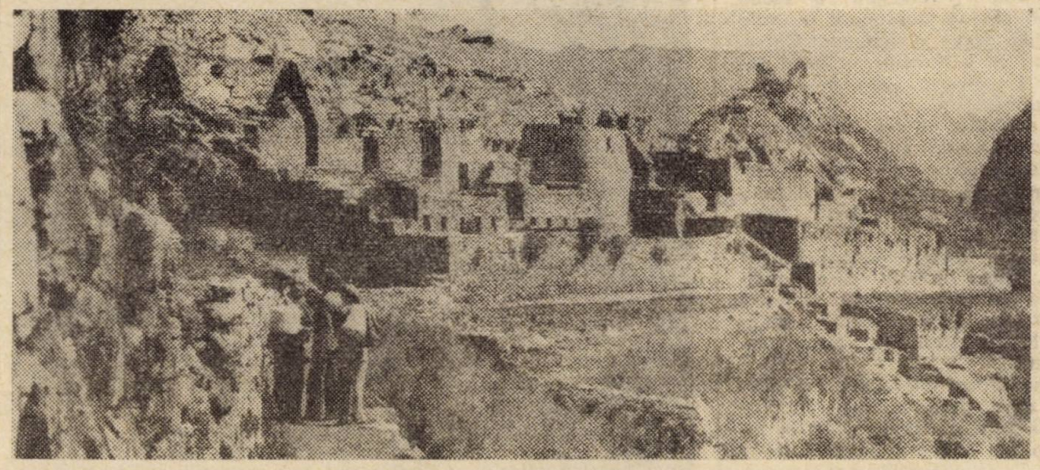

Descoperirea lui Hiram Bingham : Machu Picchu, impresionantele vestigii arhitectonice ale Imperiului Inca

În căutarea timpului incaș 2)

Loren McIntyre

Și, totuși, stăpînii din Cuzco nu erau primii veniți. La Lima a fost indeajuns să facem cîțiva pași pe Avenida Los Incas, chiar lîngă strada Atahualpa, pentru a descoperi dovada concludentă a unei civilizații care a înflorit cu o mie de ani înainte de incași.

Acolo, copiii noștri se cățărau pe parapetele șubrede din cărămizi ale unui templu de trei ori mai înalt decît măslinii din jurul lui și lung cît un bloc de locuințe. Ca și preoții din vechime, fiii noștri Lance și Scott puteau privi peste acoperiș spre Anzi și spre Oceanul Pacific.

Aceste ruine în formă de cadrilater reprezentau unul din miile de locuri sfinte — cel mai mare conținînd 130 milioane cărămizi, cel mai mic nu mai mare decît o cabană — construite în oazele irigate de pe coasta actualei Republici Peru pe vremea unor regate care au fost întemeiate înainte de era noastră și care au înflorit în Evul Mediu. Aridităţea coastei a permis păstrarea templelor, mormintelor, mumiilor, bijuteriilor, ceramicii (au fost dezgropate peste un milion de vase splendide) și unora dintre țesăturile cele mai fine fabricate vreodată. Zona de pe coastă a aparținut unor state independente bogate, pînă cînd Tupa Inca le-a cucerit în 1 460.

„Lima a găsit un sistem bun de a păstra unele din cele mai mari „huacas" („locuri sau lucruri sfinte" — în limba quechuna) — a declarat Eduardo Dibos, o veche cunoștință de-a mea, care în prezent este primarul orașului. Într-o duminică, am vizitat Parcul Legendelor, o grădină zoologică construită în jurul unor locuri sfinte preincașe. Tapirii păsteau, maimuțele făceau giumbușlucuri, iar un elefant își muia trompa în paharul cu bere al unui vizitator. „Oamenii din vechime obișnuiau să se roage aici — a spus Dibos. Atunci, ca și acum, se bea din belșug «chicha»".

„Chicha", o bere din secară făcută în casă, este consumată și acum la festivități și la munci le cîmpului în toată regiunea Anzilor. Inscripții pe drapele înfipte pe colibele țăranilor de pe șoseaua Lima — La Paz invită pe călătorul însetat să cumpere această băutură.

După ce ne-am mutat în Bolivia în 1957, am călătorit deseori pe această șosea Lima — La Paz. Recent, cînd am făcut din nou acest drum (1 100 mile cu automobilul, trecînd prin Cuzco), am urmat șoseaua panamericană pînă la coastă. Drumul se întinde paralel cu căile poștale incașe, pe care exploratorul și naturalistul Alexander von Humbold: le-a socotit, în 1849, printre cele mai utile și extraordinare realizări ale omului.

A doua zi am mers pînă la o altitudine de 15 000 de picioare, pentru a ajunge pe șoseaua panamericană de-a lungul crestei Anzilor. În apropiere de Cuzco, am trecut cheile rîului Apurimac, odinioară traversat de un pod suspendat incaș devenit faimos datorită romanului lui Thourutton Wilder „Podul de la San Luis Rey".

Am văzut: porțiuni de șosele pietruite pe care armatele incașe mărșăluiau cu convoaie de aprovizionare, alcătuite din lama, vite de povară care au constituit una din cheile puterii militare incașe. Incașii nu cunoscuseră roata, care oricum ar fi fost inutilă pe drumuri atît de abrupte.

A treia zi, am călătorit de la Cuzco spre sud-est, trecînd pe lîngă zeci de ruine minunate, și în aceeași noapte am ajuns la lacul Titicaca, fabulosul loc de naștere al primului incaș. A patra zi, în timp ce ocoleam capătul sudic al lacului, soarele s-a înălțat deasupra zonei Tiahuanacu, un șir de monolite săpate în piatră pe o cîmpie situată la o înălțime de 12 600 picioare. Acest centru religios, din apropiere de La Paz, atrăgea pelerini pe vremea cînd Cuzco nu era decît un sat.

Pe vremea incașilor, pelerinajul s-a deplasat la Copacabana („locul unde poate fi văzut giuvaerul"). Soția mea și cu mine am vizitat odată mai multe așezări situate în apropierea acestui centru religios, împreună cu Manuel de Lucca, un antropolog bolivian care își petrecuse copilăria în apropiere, pe Insula Soarelui. Manuel mi-a arătat așezări cu nume de locuri îndepărtate din Anzii peruvieni și ecuadorieni. „Într-un raport sînt enumerați oameni din 42 de triburi cucerite pe care Tupa Inca i-a trimis aici în cursul marilor transferuri de populație făcute de el pentru a unifica imperiul, mi-a spus Manuel. Azi, numeroși credincioși vin aici să vadă un loc de atracție mai nou, mormîntul Fecioarei din Copacabana, al cărei nume a fost împrumutat de o plajă din Rio și de un local de noapte din New York".

În orașul La Paz, Manuel s-a oferit să ne călăuzească în regiunea boliviană a lumii incașe. În calitate de interpret, el trecea deseori de la o limbă la alta, în funcție de satul în care ne aflam, de la quechua la aymara — limba vorbită de peste un milion de munteni din jurul lacului Titicaca. „După incași, spaniolii au continuat să răspîndească quechua și să facă transferuri de populație" — a spus Manuel.

Ne-am îndreptat spre sud, trecînd pe lîngă zeci de „chullpas", vechi turnuri funerare, și am ajuns pe Altiplano, la o înălțime de aproximativ 12 mii de picioare. Căutam chipayași, membri ai unui trib ai cărui strămoși au reușit să scape de Tupa Inca, deoarece trăiau în acest pustiu de sare. Deoarece nu se vedeau indicatoare rutiere și cerul era acoperit de o furtună de praf, ne-am rătăcit.

Mergînd pe urme de bicicletă, pe care le-am căutat îndelung

Lama — principalul mijloc de transport din regiunea Anzilor

în întuneric am ajuns în cele din urmă în fața unui grup de colibe conice, scăldate de lumina lunii. Ne-am adăpostit la singurii străini din sat, Frances și Ronald Olson, misionari ai Institutului de lingvistică.

„Chipayașii se consideră ultimii descendenți ai constructorilor de chullpa, un popor mai vechi decît Soarele – a spus Olson. Limba lor prezintă asemănări interesante cu limba maya".

Mai tîrziu, am plecat împreună cu Manuel pe teritoriul callawayașilor, vracii incașilor. „Fiii lor urmează cursurile universitare, învățînd, în același timp, în secret arta ierburilor de la părinții lor. Pe lîngă quechua, ei vorbesc o limbă proprie despre care se spune că este limba secretă a incașilor. Îl vei cunoaște pe șeful lor, Octavio Magnani. Acest frumos nume italian este cam pretențios. Îl cheamă, de fapt, Mamani", ceea ce înseamnă „șoim", și care este unul dintre prenumele cele mai răspîndite în Bolivia.

Am plecat cu jeep-ul și apoi pe jos departe, spre lanțurile muntoase de la nord-est de Titicaca, pentru a ajunge la Corva, un oraș de pe vîrful unui munte ascuns în ceață și ploaie. Acolo, Octavio l-a îmbrățișat pe Manuel. Întorcîndu-se spre mine, mi-a spus: „Ah, gringo (denumire peiorativă dată americanilor), va ploua cît timp vei rămîne aici. Acomani varsă multe lacrimi ori de cîte ori vin oameni albi. Ei vor totdeauna să-i fure minereurile".

„Acomani – ne-a explicat Manuel – este un munte zeu, un vîrf ascuns de ploaie".

„Dar nu vreau decît să-l fotografiez – am protestat eu. Oricum, după 20 de ani petrecuți în America de Sud, nu sînt decît pe jumătate gringo".

„Îi voi spune lui Acomani" – a răspuns Octavio.

Ne-a dus într-o casă, unde era la fel de umed și rece ca afară. Manuel m-a anunțat că ne va duce pe Insula Soarelui de pe lacul Titicaca, unde în copilărie se juca în templele în formă de labirint construite de Pachacuti.

Potrivit unei legende de origine incașă, Manco Capac, primul Inca, și soția lui, Mama Occlo, au ieșit din apele lacului Titicaca după crearea lor de către Soare. Perechea a rătăcit pînă cînd a descoperit o vale fertilă. Acolo a întemeiat Cuzco, ceea ce înseamnă, în limba secretă calwaya, „cel mai bogat dintre bogați".

La Cuzco, ne-am întîlnit, spre norocul nostru, cu John Howland Rowe, pe care-l consider cel mai mare expert în civilizația incașă. L-am întrebat: „John, după 30 de ani de cînd studiezi ruinele orașului Cuzco, mai există vreo ruină care te pasionează?", „O, da, cea mai impresionantă dintre toate – fortăreața Sacsahuaman".

Am plecat împreună spre colina care străjuiește intrarea dinspre nord a orașului Cuzco. Acolo am întîlnit o femeie care conducea cîteva lama pe lîngă masivele ziduri în zigzag ale citadelei, ziduri care ne ascundeau vederea orașului.

„Exploratorul Hiram Bingham a numit-o realizarea cea mai uimitoare a vechilor locuitori ai Americii" – a spus Rowe. Blocuri de piatră în greutate de pînă la 150 tone formează o fortăreață întortocheată, avînd o lungime de 600 metri și o înălțime de 20 de metri. Printr-un sistem de țepi, atacanții erau siliți să urce cele trei ziduri succesive cu spatele spre apărătorii fortăreței.

Dansurile — expresie ritmată a unor vechi obiceiuri incașe

„Cronicarul spaniol Cieza spunea că Sacsahuaman a fost construită de 20 000 de muncitori" – ne-a reamintit Rowe.

Vestigiile acestei arhitecturi măreț și venerația incașilor pentru locurile situate la înălțime farmecă pe călătorul care își îndreaptă pașii pe cursul inferior al fluviului sacru Vinlanota, la nord-vest de Cuzco, și urcă pe pante de junglă pînă la citadela Machu Picchu, la 2300 metri înălțime. Cel mai spectaculos dintre locurile de retragere ale incașilor, Machu Picchu, construit, probabil, de Tupa Inca în urmă cu 500 de ani, a fost descoperit abia de Bingham. Relatarea lui, ilustrată, a apărut în revista „National Geographic" din aprilie 1913.

Machu Picchu nu este menționat în cronicile spaniole. Unii arheologi sînt de părere că citadela servea drept centru de ceremonii al unei mari rețele

Porțiune din drumul construit de incași între Copacabana și lacul Titicaca

uitate de așezări incașe, din piatră, pe care Bingham și exploratorii de mai tîrziu ai junglei le-au descoperit de-a lungul cumpenei Amazonului în Anzi. Dar nimeni nu știe exact care a fost realitatea.

Pentru a cunoaște vraja citadelei Machu Picchu, am petrecut, recent, o noapte la micul hotel de la marginea ruinelor, privind apusul și răsăritul soarelui de pe un colț de stîncă situat deasupra templelor și teraselor. Mi-am exprimat cu glas tare dorința să pot călători înapoi în timp, pentru a vizita această citadelă în zilele ei de măreție. Dar soția mea mi-a răspuns: „Îmi place așa cum este... S-ar spune că e vrăjită".

Am urcat pentru prima oară la Machu Picchu în 1948, călărind pe catîri. În 1954, în cursul săptămînii pe care am petrecut-o la micul han existent pe atunci, au sosit numai alți doi vizitatori. Astăzi, avioane cu reacție aduc zilnic la Cuzco numeroase persoane de diferite naționalități și sute dintre ele pleacă la Machu Picchu cu trenul și cu autobuzul.

Huayna Capac („tînăr brav") a vizitat în mod cert Machu Picchu după ce i-a urmat lui Tupa Inca, în 1493, căci el a consacrat ani de zile efectuării unei mari călătorii în „Imperiul celor patru sferturi ale lumii", moștenit de el. Căutînd noi lumi de cucerit, al 18-lea Inca s-a îndreptat spre nord, atacînd civilizații bogate bazate pe prelucrarea aurului. Dar răscoalele care s-au produs aici l-au silit să se retragă.

Între timp, Huayna Capac avea presimțiri rele. „Chasqui", alergătorii de poștă care transportau „quipu" de-a lungul drumurilor regale, îi aduceau mesaje sumbre. Unul dintre ele avertiza că „oameni bărboși" vor cotropi imperiul. Un chasqui de pe coastă a povestit că asemenea oameni au apărut pe case plutitoare, dar că s-au făcut nevăzuți. Apoi, mulți alergători au anunțat că asupra imperiului s-a abătut ciuma, prima dintre numeroasele lovituri grele care l-au slăbit.

Cam prin 1525, Huayna Capac s-a îmbolnăvit – probabil de variolă, adusă pe continent de europenii care încercau să debarce pe coastă. De două ori el a numit un moștenitor și de două ori sfetnicii săi au prezis moștenitorilor domnii nefericite. Înainte de a putea să aleagă din nou, el a încetat din viață.

La Cuzco, marele preot a conferit tronul regal lui Huascar, un fiu al lui Huayna Capac. Dar Atahualpa, fratele vitreg al lui Huascar și guvernator al orașului Quito, a refuzat, pare-se, să însoțească la Cuzco mumia tatălui său și să depună omagiu în fața noului rege. Generalii lui au sprijinit insurecția sa și războiul civil a izbucnit.

Huascar a trimis împotriva lui Atahualpa o armată uriașă, dar lipsită de experiență, care a pierit în bătălie, în apropiere de Ambato.

Huascar a recrutat armată după armată, inclusiv țărani din teritorii îndepărtate. Aproximativ 200 000 de soldați au participat la bătălia finală din apropiere de Cuzco. Ceea ce era de neconceput s-a produs: generalii lui Atahualpa l-au răsturnat pe Huascar. Apărătorii orașului Cuzco au fugit cuprinși de groază. Fiul Soarelui se prăbușise.

Atahualpa se pregătea să-și facă o intrare triumfală la Cuzco, atunci cînd a aflat despre victoria generalilor săi. Dar, în acel moment, șefii de pe coastă l-au avertizat că se apropie Pizarro.

De pe înălțimile de unde Pizarro a zărit pentru prima oară tabăra lui Atahualpa, am privit, într-o dimineață geroasă, cîmpiile înverzite din Cajamarca, unde mai plutesc aburii de la Băile Incașului. Pe cînd se înalță pe cer, soarele îndepărta cortina de pe scena uneia din cele mai dramatice confruntări, în urma căreia regele Inca a fost învins.

Tupou al IV-lea, regele insulei Tonga, descendent al uneia dintre cele mai vechi dinastii din lume

Despre Tonga, arhipelagul polinezian format din 150 de insule, în lume se vorbește puțin. L-au vizitat recent doi ziariști italieni, Alberto Ongaro și Gianfranco Moroldo. S-au întreținut la Nuku'Alofa, capitala Tongăi, cu regele Tupou IV și — cum se exprimă ei — „cu un alt ciudat personaj, un italian, Giulio Massasso, unicul italian care trăiește în aceste insule". Reproducem, începînd din acest număr, relatările celor doi ziariști publicate de revista „L'Europeo".

„Eu sînt Tupou IV"

În fiecare dimineață, regele se scoală devreme și face puțină gimnastică, urcînd și coborînd scările palatului, cu două chintale în spate. De fapt, nu chiar în spate : 40 de kilograme și le atîrnă pe piept, 35 de kilograme le aranjează pe brațul drept, alte 40 pe cel stîng și cîte 40 pe fiecare picior. Nu știu cîte trepte sînt și nici de cîte ori le urcă și le coboară, dar, judecînd după înălțimea clădirii, un edificiu mare și alb care străjuiește laguna Nuku' Alofa, ar fi suficientă o singură plimbare de acest gen pentru a dobori un elefant. Dar Tupou IV, regele arhipelagului polinezian Tonga, Insulele Prieteniei ale căpitanului Cook, este un uriaș de 1,95 m și aparține unei rase de giganți. Mama sa, regina Salote, era înaltă de 2,1 m, tatăl său la fel, bunicul său, Tupou George I, unul din marile personaje ale Pacificului, era un colos în stare să doboare un taur dintr-un singur pumn. Și, totuși, acest Gargantua polinezian, acest campion de haltere emană gentilețe, cultură și inteligență. Poporul, atîta cît ne-am putut da seama în cele cîteva zile în care am așteptat ca regele să ne primească, îi este devotat, nu numai pentru că se identifică din punct de vedere politic cu el (conștiința politică modernă nu a ajuns încă în această zonă a Pacificului), cît mai ales datorită faptului că le este simpatic, taxele impuse sînt foarte mici, iar prezența regelui se face prea puțin simțită.

Acum, regele stă așezat în fața noastră, într-una din sălile palatului și, alături de el, un alt ciudat personaj, un italian, Giulio Massasso, unicul italian care trăiește în aceste insule, un om extraordinar, cu o istorie aventuroasă, sosit în Tonga cu mulți ani în urmă și devenit prieten al suveranului, confident și consilier : un personaj de roman a cărui poveste o vom relata cu altă ocazie. Din sală se văd grădina cu plante tropicale și desenul verde al insulelor mai apropiate. Tonga, regatul, începe aici, în această casă de piatră și lemn și se întinde pe o suprafață de 250 mile pătrate (697 km²), între paralela 18 și 22 la sud de Ecuator. Sînt mai mult de 150 insule, care își păstrează mitul lor străvechi.

Începem să vorbim.

— Maiestate, istoria Polineziei, pe care o cunoaștem, noi albii, este cea făcută și scrisă de albi. O cunoaștem în măsura în care face parte din istoria noastră. Dar direct, de la voi, polinezienii, știm foarte puțin despre istoria pe care ați avut-o și care s-a desfășurat independent de a noastră. Acum, nu am pretenția să mi-o povestiți în întregime. Va fi suficient să-mi povestiți întîmplările din insule, istoria Tongăi, stînca emblematică a marii istorii a Oceaniei.

— Tonga înseamnă „Sud", „acolo undeva", „ceva ce se află dincolo de orizont spre sud". Noi, tonganii, oameni din sud, am venit în aceste insule din Samoa, în ultima fază a acelui val migrator început cu secole în urmă în sud-estul asiatic, cînd popoarele din acele regiuni, alungate de diferite triburi mongole, și-au părăsit țările și au plecat cu bărcile lor în căutarea altor pămînturi. Au ajuns pînă la acele insule din Pacific, pe care mai tîrziu, voi, albii, le-ați numit Polinezia : Tahiti, Hawai, Noua Zeelandă, Samoa. Insulele Samoa au devenit, cu timpul, centrul unui mare imperiu, din care nu au mai rămas urme și pe care noi îl cunoaștem numai în parte datorită tradiției orale. Tonganii au fost primii colonizatori ai insulelor de la sud de Samoa și și-au luat numele de la poziția pe care aceste insule o au față de Samoa: Tonga, deci Sud.

— În ce epocă a fost ocupat arhipelagul Tonga ?

— Prin anul 500. O dată mai sigură este imposibil de dat. Noi am învățat să scriem acum aproape o sută de ani, deci ne lipsesc texte scrise mai vechi. Tot ceea ce știm despre trecutul nostru s-a transmis oral, din tată în fiu, și tradiția orală nu este prea precisă în această privință. Pe de altă parte, e o operație obositoare să confruntăm datele noastre cu ale voastre. Un timp, am avut puncte de referință diverse. În orice caz, se poate stabili cu aproximație epoca în care a început adevărata istorie a Tongăi, perioada în care Tonga s-a despărțit de imperiul din care făcea parte și a devenit independentă. Anul e 950. Rațiunile istorice care stau la baza independenței sînt ușor de intuit : arhipelagul Tonga era mult prea îndepărtat de Samoa pentru a putea suferi un control riguros al puterii centrale, iar imperiul era mult prea mare pentru a putea fi condus de un singur rege. Astfel, cu timpul șefii cărora regii din Samora le încredințaseră guvernarea insulelor au început să se răscoale, să refuze să plătească tributurile către suveran, să lupte pentru independență.

— Se cunoaște numele primului om care a tăiat legăturile cu Samoa ?

— Da. Ahoeitu, un mare preot, un Tui Toga, cum era numit reprezentantul zeilor pe pămînt, omul în care se identificau toate puterile spirituale și temporale. Legenda spune că el era de origine divină : fiul unei femei din Tongatapu și al zeului Tangaroa, coborît pe pămînt printre crengile unui copac uriaș. Legenda este foarte sugestivă. Crescut împreună cu mama sa, Ahoeitu s-a hotărît, într-o zi, să facă o vizită divinului tată, pe care nu îl cunoștea. S-a cățărat pe același copac folosit de Tangaroa pentru coborîrea pe pămînt și a ajuns la cer. Dar, mai înainte de a-și întîlni tatăl, a fost văzut de frații săi vitregi, adică de fiii pe care mama sa i-a avut cu un pămîntean. Geloși pe acel frate semidivin, tinerii au început să arunce cu săgeți spre cer, una după alta, pînă cînd Ahoeitu a fost lovit mortal, iar corpul său a rămas suspendat la înălțime, pe ultimele crengi ale copacului. Cînd l-a văzut Tangaroa, s-a aplecat asupra corpului și i-a redat viața. L-a asigurat apoi pe Ahoeitu că nu mai are de ce să se teamă, pentru că acum o să-l trimită la Tongatapu, insula principală a arhipelagului, ca Tui Toga, reprezentantul său, și că frații asasini vor deveni sclavii săi. Și așa a fost. Aceasta e legenda care, desigur, se naște din nevoia tipică polineziană, dar nu numai polineziană, de a diviniza eroii. Probabil că, din punct de vedere istoric, lucrurile stau astfel : Ahoeitu era fiul unui șef sosit la Tonga dintr-un alt colț al Polineziei, un om care, deși se căsătorise cu o fată din Tongatapu, își păstrase un caracter distant și misterios de străin, ceea ce, în ochii poporului, putea să evoce într-un fel ideea originii divine.

— Ahoeitu a fost întemeietorul dinastiei din care descindeți ?

— Da. Într-un fel așa este, deși problema nu este chiar atît de simplă. Cum am mai spus, la originea istoriei Tongăi, regii aparțineau castei preoțești, reprezentanți ai zeilor pe pămînt. Linia dinastiei Tui Toga era cea mai importantă. Tui Toga dețineau puterea temporală și spirituală. Abia mai tîrziu cele două puteri au fost separate : puterea spirituală a fost menținută de Tui Toga, în timp ce puterea temporală a fost împărțită între alți doi regi, Tui Haatakalana și Tui Kanokubolu, care, deși nu erau de origine divină, aveau un suflet nemuritor, urcau la cer după moarte, ceea ce nu se întîmpla oricui.

Haamonga, poarta sacră din Nuku'Alofa ; inscripțiile de pe frontispiciul ei sînt, de fapt, un vechi calendar care indică datele tradiționale cele mai propice pentru însămînțări și pescuit

(Va urma)

Le Monde
PARIS

O NOUĂ CALE PENTRU EUROPA OCCIDENTALĂ

Michel Debré
fost prim-ministru al Franței

PREDICA ținută de Comisia de la Bruxelles statelor membre ale Pieței comune, aprinsele divergențe care au precedat, au însoțit și vor urma reuniunii de la Washington pun din nou în discuție, într-o manieră evidentă tuturor, orientarea politică a țărilor vest-europene, adică viitorul Pieței comune. Încă o dată, dacă nu se dorește afundarea în contradicții și neputință, pare necesară clarificarea cauzei profunde a acestor divergențe și, cu acest prilej, trebuie prezentată ambiguitatea fundamentală pe care nimeni nu îndrăznește să o formuleze. Națiunile vest-europene vor oare să constituie o putere autonomă sau să se resemneze la un statut de sateliți ? Totul depinde de răspunsul la această întrebare.

Este adevărat, răspunsul poate fi uneori eludat. Astfel, anumite dificultăți pe care le întîmpină, datorită circumstanțelor, Piața comună sau ajutorul pentru regiuni nu cer ca ambiguitatea să fie risipită. Se poate discuta, tranșa, se poate ajunge la compromisuri. De bine, de rău, se poate face ceva.

Dimpotrivă, din momentul în care se pune problema, indiferent în ce domeniu, a unei orientări politice, se ivește adevărata dificultate, care provine din concepția diferită și chiar contradictorie emisă, potrivit capitalelor, asupra a ceea ce va deveni Europa occidentală.

Pentru ce noțiunea de „apărare vest-europeană autonomă" este o discuție scolastică fără nici o ieșire ? De ce definiția de „întreprindere economică vest-europeană" sau de „societate comercială vest-europeană" rămîne o creație zadarnică ? De ce a fost imposibil să se hotărască între țările vest-europene o politică monetară comună demnă de acest nume ? De ce coeziunea în vederea unei politici energetice se ciocnește de atîtea obstacole ? La fiecare din aceste întrebări se poate răspunde, firește, și într-o manieră valabilă, prin considerații particulare. Cu toate acestea, dincolo de aceste considerații, se discerne o poziție majoră și este timpul să o precizăm.

Fără a dori pentru nimic în lume să stabilim o ierarhie există, cu toate acestea, o realitate care nu trebuie neglijată, dacă se dorește să se acționeze cu seriozitate. Să observăm orientarea și opiniile țărilor membre. Aici se are în vedere, în primul rînd, un comerț avantajos, iar dincolo există preocuparea pentru dezvoltarea industrială, indiferent de condițiile politice. În altă parte se dorește împărțirea cu Elveția a avantajului unui paradis fiscal. Iar în altă parte nu se dorește nici un amestec în vreo afacere de pe continent. Trebuie să observăm și puterea tendințelor centrifuge. R.F. Germania privește, cu prioritate, spre R.D. Germană ; Piața comună, după părerea ei, nu trebuie să împiedice această evoluție, dacă nu poate să o slujească. În plus, relații comerciale și financiare multiple o apropie de economia Statelor Unite. Anglia, cu prioritate, privește spre Statele Unite și spre lumea anglo-saxonă ; Piața comună, după părerea ei, nu trebuie să împiedice o orientare care corespunde unei stări de spirit profunde și, în plus, lesne de înțeles. Italia se orientează și se va orienta din ce în ce mai mult către Mediterana ; fără îndoială, același lucru va fi valabil și pentru Spania, în ziua în care aceasta se va alătura organizației comune. În ce privește Franța, ea este și va rămîne întotdeauna vigilentă, temîndu-se, fără încetare și pe bună dreptate, ca, în numele „Europei unite", coaliția alcătuită din vecinii săi să nu-i calce în picioare interesele sale esențiale și aspirațiile sale profunde.

Unii au sperat și alții, se afirmă, continuă să spere că așa-numita comunitate supranațională va săvîrși un miracol politic. Decepția este evidentă. Era și greu să fie altfel.

Dacă se iau ca exemplu instituțiile comunitare, se vede imediat impasul. Cărei ambiții îi poate răspunde o putere fabricată, pornindu-se de la un parlament vest-european, fie el ales prin vot universal ? În ce domeniu important, o lege votată de reprezentanții a două sau trei națiuni va putea să se impună altora ? Ce unitate poate exprima în fața unor opțiuni decisive un colegiu, fie el numit executiv, coaliție în același timp a unor națiuni și a unor formațiuni politice cu tendințe intime divergente ?

Dacă după instituții se iau în considerare orientările, impasul este de același ordin, dacă nu și mai grav. Să distrugi națiunile pentru a le înlocui cu regiuni ? Această tendință absurdă de a făuri viitorul pe un sistem medieval a fost, pe bună dreptate, condamnată de președintele Republicii Franceze la Poitiers. Ea reflectă, în plus, o contradicție : nu poate fi întemeiată o forță vest-europeană, concomitent cu dorința de a slăbi sau de a distruge națiunile, care constituie elementele indispensabile ale acestei forțe. Acesta nu este drumul nici al puterii și nici al libertății ! Fără a lua în derîdere pe nimeni, ce putere va rezulta mîine dintr-o asociere între Țara Galilor, Brabant, Sicilia, Groningue, Jutlanda și regiunea Loirei Centrale ?

Problema fiind astfel pusă — și nu văd cum, cinstit fiind, este posibil să o pui în alți termeni — se poate pune pe bună dreptate întrebarea dacă aceasta este o Europă (occidentală) unită posibilă. Întrebarea este cu atît mai pertinentă cu cît este fals să se creadă că toți doresc o Europă occidentală puternică și independentă. Cine ar putea visa la un partener, adică la un concurent ? Fără îndoială, conducătorii americani doresc uniunea Europei occidentale, dar a unei Europe occidentale asociate, adică fără o politică proprie.

În aceste condiții, de ce Europa comunitară ? Mai bine independența națională. Iată ce este valabil pentru noi, francezii, care, uniți, bine guvernați, reprezentăm o forță suficientă pentru a dori o politică, o diplomație, o apărare — și a găsi alianțe. Acesta este fondul atitudinii noastre și ea este total justificată.

Există oare o cale care să permită concilierea acestei prime realități — personalitatea națiunilor vest-europene și ambițiile lor proprii — și această altă realitate — utilitatea unor căutări comune ?

Eu cred că da, dar nu trebuie să ne înșelăm asupra șanselor de acțiune.

Polemiștii îi reproșează generalului de Gaulle de a nu fi „făcut Europa" și, cu ochii umezi de evocarea unui prilej pierdut, își imaginează care ar fi fost dimensiunea sa istorică dacă el ar fi ales calea „uniunii vest-europene". Aceasta înseamnă să se uite faptul că, plecînd

Cu prilejul împlinirii a 70 de ani, tovarășului A. N. Kosighin, membru al Biroului Politic al C.C. al P.C.U.S., președintele Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., i s-a conferit „Ordinul Lenin" și, pentru a doua oară, medalia de aur „Secera și ciocanul" de Erou al Muncii Socialiste

de la un acord franco—vest-german, de la menținerea alianței cu Statele Unite, dar fără integrare, și de la înțelegerea cu Uniunea Sovietică, generalul de Gaulle a încercat să orienteze viitorul Europei occidentale. Pentru că el a pus accentul asupra personalității, deci a independenței, deci a puterii, anumite guverne au refuzat să-l urmeze. I s-a reproșat și i se reproșează încă generalului de Gaulle vanitatea unei politici care a lăsat Anglia în afara schemei. Aceasta înseamnă a uita oferta pe care, după o matură chibzuință, a prezentat-o unui interlocutor ales, ambasadorul Angliei la Paris. Guvernul englez a atițat atunci întreaga Europă împotriva generalului de Gaulle, acuzîndu-l că torpilează Piața comună, ceea ce, practic, nu avea nici o legătură cu această problemă.

Se va spune cu un aer superior : vreți să restabiliți consultarea vest-europeană ? Răspunsul este simplu. Pe ce altceva poate fi construit un lucru solid ? Viitorul Pieței comune trece prin capacitatea membrilor ei de a defini în fața marilor probleme o atitudine comună. Tot restul este paradă sau aparență, care se sfarmă la prima dificultate. Se va spune că actualul spectacol oferit de Washington și apoi de Germania federală nu rezervă decît foarte puține șanse acestei înțelegeri reciproce. Este adevărat, dar mi se pare că liderii americani au mers încă o dată prea departe. Ei nu au ținut seama de unele eșecuri din trecut. Ei nu au înțeles că propun să se treacă de la atlantism la americanizare. Preocupați de prioritățile lor mondiale, ei nu au simțit fragilitatea acestor acțiuni și contradicțiile pe care le-au provocat în interiorul unei alianțe.

Afirmațiile de mai sus vor atrage încă o dată nemulțumiri profunde și în special ale „europenilor profesioniști". Cu toate acestea, dacă se dorește cu adevărat existența unei politici vest-europene, este urgent să se iasă de pe căile bătătorite, care, sub pretextul de a ne duce în fiecare zi la Bruxelles, ne conduc de fiecare dată la Washington, chiar atunci cînd este vorba de a discuta cu vecinii noștri din bazinul mediteranean.

Președintele R.P.D. Coreene, Kim Ir Sen, vorbind la tribuna Congresului național al agriculturii, care și-a desfășurat lucrările într-un moment aniversar — 10 ani de la publicarea „Tezelor cu privire la problemele rurale socialiste"

l'Unità

ROMA

EUROPA „CELOR NOUĂ" —ANUL ZERO?

MICHEL JOBERT, Aldo Moro și, într-o anumită măsură, Walter Scheel s-au străduit să minimalizeze importanța crizei care a explodat în cadrul Europei „celor nouă" la reuniunea de la Washington.

Este posibil ca o asemenea apreciere să se dovedească fundamentată din punct de vedere istoric. Aceasta nu înseamnă însă că, chemați să aprecieze realitatea actuală, miniștrii de externe ai C.E.E. nu au dat dovadă de un optimism nejustificat. Miniștrii vest-europeni prezenți în capitala americană ar fi făcut mai bine să folosească cu totul alt limbaj, spunînd, în sfîrșit, adevărul. Iar adevărul este că Europa „celor nouă" riscă să se întoarcă la „anul zero", cu alte cuvinte la momentul în care tot ceea ce s-a făcut și tot ceea ce urmează să se facă trebuie discutat în amănunt, verificîndu-se, înainte de orice, dacă există o voință politică comună de a construi, într-adevăr, o regiune care să se poată numi, în mod decent, comunitară.

În esență, ce trebuie reconsiderat, fără să se mai ascundă nimic opiniei publice ? Însuși modul în care s-au desfășurat lucrurile la Washington sugerează răspunsul. Astăzi, este necesar ca toți să vină pe tapet cu problema crucială, și anume de ce vor o „Europă occidentală unită", admițînd că o vor ? Sub raportul unei întăriri a alianței atlantice, în care Europa „celor nouă" ar fi doar un apendice ? Sau în vederea creării unui important element al dialecticii internaționale, într-o lume care s-a schimbat profund ?

La Washington, nimeni nu a dat un răspuns clar. Documentul, aprobat cu rezerve de Franța, este rodul unui compromis pe cît de echivoc pe atît de precar, care a și dat roade negative. Se vede aceasta din modul în care a reacționat organizația țărilor producătoare de petrol și din definiția ce i-a fost dată de către algerieni, care au vorbit despre un „cartel al consumatorilor". Era oare acesta lucrul pe care îl doreau vest-europenii ? Este greu de spus, mai ales dacă se ține seama de numeroasele nuanțe ce caracterizează documentul, publicat după extenuante tratative.

Dar un pericol real există. Este acela ca unele țări vest-europene să sfîrșească prin a fi tîrîte, în ciuda voinței lor, în aventura confruntării producători-consumatori, pe care chiar la Bruxelles au afirmat că vor s-o evite cu orice preț. Ar fi inutil și primejdios să se ascundă importanța unui asemenea pericol, așa cum există intenția

REFLECTOR

Inițiative diplomatice

Noua misiune în Orientul Apropiat a secretarului de stat american, Henry Kissinger, este considerată de presa din Cairo ca fiind rezultatul unor inițiative diplomatice egiptene concrete. Potrivit ziarului „Al Ahram", șeful diplomației S.U.A. ar fi fost convins să-și reia turneele sale în diferite capitale ale Orientului Apropiat de către ministrul afacerilor externe al Egiptului, Ismail Fahmy, cu care a avut, în ultima vreme, o serie de întrevederi la Washington. Ziarul atribuie lui Fahmy meritul de a fi elaborat un cadru general pentru inițierea negocierilor sub controlul Națiunilor Unite în problema dezangajării militare de pe frontul Golan, astfel încît Siria să fie în măsură să participe la lucrările Conferinței de pace de la Geneva.

Fahmy s-a exprimat în termeni favorabili în legătură cu rezultatele întrevederilor de la Washington, afirmînd, între altele, că „Statele Unite tind să-și consolideze relațiile lor cu țările arabe și, în special, cu Egiptul", că „atît Kissinger cît și președintele Nixon își manifestă aprecierea și respectul lor față de rolul important jucat de președintele Sadat în apărarea intereselor arabe și menținerea unui front arab unit".

După părerea observatorilor de la Cairo, este în afara oricăror îndoieli faptul că voința politică a Egiptului rămîne orientată în mod solid spre realizarea unei păci definitive în Orientul Apropiat, cu consimțămîntul tuturor forțelor politice interesate.

(După **ANSA**)

O declarație a lui Luis Corvalan

Secretarul general al P.C. din Chile, Luis Corvalan, deținut, împreună cu un grup de patrioți, într-o închisoare de pe Insula Dawson, a reușit pentru prima oară să discute cu un ziarist — corespondentul revistei „Visao", care apare în Brazilia.

Corvalan a declarat că nu cunoaște ceea ce s-a petrecut sau se petrece cu partidele politice, fiind lipsit de legături cu lumea exterioară. Referindu-se la situația creată și la perspectivele de viitor, secretarul general al P.C. din Chile a spus : „Cred că situația actuală are un caracter temporar. Sînt ferm convins că vom ieși din acest tunel întunecos, ne vom redobîndi libertatea și oamenii muncii își vor ocupa, în cele din urmă, locul ce le aparține în istorie. Este încă prematur să se facă acum prognoze". „Comuniștii chilieni — a adăugat Corvalan — au întrevăzut posibilitatea celor ce s-au petrecut, l-au avertizat pe președintele Allende și erau pregătiți pentru evenimente din punct de vedere ideologic, dar nu și militar".

(După **Agenția TASS**)

de a se ascunde amploarea crizei care a cuprins C.E.E.

A repara prejudiciul care a fost adus este posibil, dar nu va fi ușor. Nu vor fi suficiente una sau mai multe călătorii ale unor miniștri de externe vest-europeni în Golful Persic și în Africa de Nord pentru a întoarce lucrurile în punctul în care se aflau înainte de reuniunea de la Washington. Cu atît mai mult cu cît acel minimum de credibilitate pe care Europa „celor nouă" probabil și l-a cucerit — și care era necesar unor țări producătoare de petrol pentru a începe să reducă din influența companiilor petroliere și să dispună de propriul lor petrol — a fost în mare parte risipit de docilitatea substanțială față de tezele americane, împotriva cărora „pelerinii" petrolului, inclusiv Moro, fuseseră, în repetate rînduri, puși în gardă.

Este ușor de prevăzut că acum unii miniștri de externe vest-europeni se vor strădui să sublinieze acele pasaje ale documentului care par să lase spațiu unei inițiative a Europei „celor nouă". Este, totuși, îndoielnic că acest lucru va fi suficient. Este necesar să se spună cu claritate ce intenții au existat prin semnarea acordului și care este, pentru fiecare dintre semnatari, interpretarea autentică.

Nu este vorba numai de un gest care să restabilească adevărul. Problema este de a pune pe baze solide și clare discuția în cadrul Europei „celor nouă", între diferitele țări ce fac parte din acest organism și producătorii de petrol, precum și — dacă este posibil — între Europa „celor nouă" și interlocutorii din Golful Persic și Africa de Nord. A încerca să reluăm contactele cu producătorii de petrol, cu toți producătorii de materii prime și, în general, cu întreaga lume în curs de dezvoltare din punct de vedere economic, fie numai prin tratative bilaterale, poate reprezenta singurul mod de a dovedi că a existat efectiv dorința de a menține un anumit spațiu și că în acest sens trebuie apreciate unele pasaje ale documentului.

MEDUNARODNA POLITIKA

BELGRAD

TRECUT ȘI PREZENT ÎN NAMIBIA

dr. Franz J. T. Lee
membru al organizației „Pan African International"

ÎN ANUL 1883, un negustor din Bremen, Adolf Lüderitz, a cumpărat o parte din Namibia de la un oarecare Josef Fredericks, șeful tribului Khoikhoin, în schimbul a 100 lire sterline și 200 puști. Un an mai tîrziu, Africa de sud-vest a devenit colonie sub protectoratul Reichului german. Pînă în 1913, au emigrat în Namibia circa 14 000 de germani, în speranța că acolo se vor îmbogăți rapid, majoritatea instalîndu-se fermieri.

În 1904, a izbucnit vestita răscoală populară a hererilor împotriva colonialismului german. Au sosit întăriturii sub comanda generalului von Trotk. Au fost masacrați peste 78 300 de hereri, din cei 100 000 cîți populau atunci Namibia.

Administrația colonială germană a confiscat pămîntul celor care au supraviețuit acestui genocid (în număr de numai 21 700). În 1907, tribul Khoikhoin s-a răsculat împotriva autorităților germane, dar a fost decimat de soldații generalului Deumling. În jurul anului 1890, în Namibia trăiau 20 000 de reprezentanți ai tribului Nama. Datorită politicii colonialiste de distrugere în masă, numărul lor a ajuns, în 1911, la cifra de 9 800. Sute de luptători pentru libertate din Namibia au murit în lagărele de concentrare de la Swakopmund și din Insula Rechinilor, în apropiere de Lüderitzbucht. În perioada acestor revolte (1904—1911), colonialiștii germani au distrus economia existentă și o treime din forța de muncă a africanilor de aici.

În perioada primului război mondial, trupele sud-africane au intrat în Namibia, ocupînd în 1915 întreg teritoriul. La sfîrșitul războiului, în 1918, Liga Națiunilor a încredințat Namibia Uniunii Sud-Africane ca teritoriu sub mandat. În 1925, se acordă populației albe dreptul la autoguvernare internă, în timp ce populației africane i se refuză toate drepturile umane. După al doilea război mondial și după destrămarea Ligii Națiunilor, Africa de Sud a continuat să conducă Namibia ca un teritoriu sub mandat. În 1949, după ce „Partidul naționalist" Boer, o variantă a nazismului sud-african, a venit la putere, Namibia a fost anexată în mod ilegal. După multe eforturi, O.N.U. a anulat, la 27 octombrie 1966, mandatul Africii de Sud și a declarat că Namibia se află din acel moment sub tutela Națiunilor Unite. S-a constituit Consiliul O.N.U. pentru Namibia, compus din 11 membri, care trebuia să examineze căile și modalitățile în care va acționa administrația viitoare. Încă din 1968, Africa de Sud nu a permis membrilor acestui consiliu să intre pe teritoriul Namibiei. În mai 1972, după vizita întreprinsă în Namibia de Kurt Waldheim, secretar general al O.N.U., Africa de Sud a acceptat numirea unui comisar al O.N.U. pentru Namibia cu sediul la New York, urmînd să viziteze periodic această țară și să prezinte rapoarte.

Economia Namibiei reprezintă un amestec între industria europeană și economia africană. Sectorul industrial este reprezentat de pescuit, minerit și agricultură. În industria minieră sînt angajate mari companii internaționale, finanțate de capitalul străin. Colonialiștii albi posedă ferme întinse, în care utilizează mîna de lucru ieftină a populației negre. În așanumitele „homelands" sau „bantustans" (rezervații), negrii trăiesc și muncesc pentru o bucată de pîine, încercînd să supraviețuiască într-o economie primitivă și anacronică. Fermele bogate, resursele naturale ale pămîntului, bogățiile miniere, porturile și mijloacele moderne de comunicare, totul este rezervat minorității albe. Deși în Namibia plouă rar, această țară are un pămînt favorabil creșterii oilor și a cornutelor. După pescuit, un loc important în ramurile industriei îl reprezintă mineritul. Uraniu, cupru, plumb, zinc, diamante — toate acestea se află în Namibia în cantități foarte mari. Dar namibienii nu au nici un fel de avantaje de pe urma acestor bogății naturale. Diamantele sînt exploatate de compania „De Beers Consolidated Mines of S.A. Ltd." Pieile de caracul sînt vîndute la licitație la Londra, produsele lactate și carnea sînt expediate în Africa de Sud, peștele este exportat de firmele care controlează Africa de Sud.

Africa de Sud nu a publicat nici un fel de cifre oficiale privind dezvoltarea economică a Namibiei din anul 1965, cu toate că este pe deplin sigur că, începînd cu acest an, capitalul străin s-a concentrat în permanență în industria minieră.

Firmele străine plătesc sume importante guvernului din Africa de Sud. În cursul anului 1970, a intrat în casele de bani sud-africane din Pretoria, sub formă de taxe pentru exploatarea minereurilor, o sumă de 145 000 000 dolari. Cea mai mare parte din această sumă au plătit-o companiile străine care exploatează bogățiile Namibiei. Numai industria minieră are o pondere de 70 la sută din venitul național al Namibiei. Șeful hererilor, Kapuuo, se teme că bogățiile miniere din Namibia vor fi epuizate pînă cînd această țară se va elibera de dominația străină și se va emancipa. Specialiștii avertizează, de asemenea, că, în contextul unei exploatări intensive pe perioada următorilor 25 de ani, Namibia ar putea să rămînă fără resursele sale de materii prime.

C.D.M. (compania care exploatează zăcămintele de diamante din Africa de sud-

Obiectiv prioritar al SWAPO: „extinderea războiului popular din nordul Namibiei în celelalte regiuni ale țării"

vest) este de departe cea mai mare companie care investește capital în Namibia și, în același timp, cel mai important producător de bijuterii din lume. Ea deține monopolul asupra industriei de diamante, cu zăcămintele sale cele mai importante în Namibia. În 1969, profiturile C.D.M. reprezentau de două ori bugetul de stat al Namibiei. Cu un beneficiu de 73,9 milioane dolari, compania a plătit dividende în valoare de 33,5 milioane dolari.

Mortalitatea infantilă este în Namibia foarte mare: 50 la sută din copii mor înainte de a împlini 6 ani. Media de vîrstă a bărbaților negri este de 31 de ani; a femeilor negre — de 32 de ani; în timp ce bărbații albi trăiesc, în medie, 65 de ani, iar femeile albe — 72 de ani.

Poporul Namibiei are o îndelungată tradiție de luptă împotriva colonialismului german și a apartheidului sud-african. Răscoalele triburilor Ovambo, Nama și altele, care au izbucnit la sfîrșitul anului 1971, atestă voința revoluționară a namibienilor de a-și cuceri cu orice preț libertatea.

Din iunie 1960, sub conducerea Organizației populare din Africa de sud-vest (SWAPO), popoarele din Namibia au hotărît ca, folosind toate mijloacele ce le stau la dispoziție, să lupte pentru deplina lor emancipare. La sfîrșitul lui august 1966, SWAPO a hotărît să declanșeze lupta de guerrilla. De atunci, această mișcare beneficiază de ajutorul organizațiilor internaționale, ale luptătorilor pentru libertate. Sam Njoma, președintele SWAPO, a formulat într-un interviu sarcinile revoluționare viitoare ale acestei organizații: să extindă războiul popular din nordul Namibiei în celelalte regiuni ale țării; să-și coordoneze lupta cu mișcarea revoluționară din Africa de Sud; să-și asigure un cît mai mare ajutor militar, financiar și pe planul asistenței medicale, ajutor necesar pentru desfășurarea luptei; să facă cunoscute pe plan internațional obiectivele democratice și succesele revoluționare ale SWAPO; să obțină recunoașterea Namibiei ca patrie legală și legitimă a tuturor namibienilor.

PROFIL

Sir SERETSE KHAMA

președintele Republicii Botswana

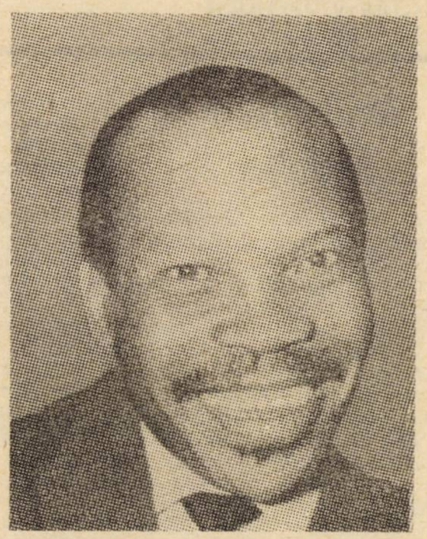

Prinț moștenitor al șefului tribului Bamangwato, Seretse Khama este în vîrstă de 52 de ani. În principiu, trebuia să devină rege al țării sale dar, în 1948, a fost privat de Marea Britanie de drepturile la succesiune. Pe atunci, student la Oxford, prințul s-a căsătorit cu o albă, Ruth Williams, fapt care i-a adus multe neplăceri. Mai întîi, din partea tribului, apoi din partea comunității albe din Bechuanaland (fostul nume al Botswanei de azi). Ca urmare, metropola i-a interzis șederea în colonie, iar exilul avea să dureze pînă în 1956.

Seretse Khama avea doar patru ani în 1925, cînd a murit tatăl său, Sekghoma II, șeful tribului Bamangwato. Atunci, Marea Britanie a încredințat regența unchiului său, Tshekedi. După studiile secundare, a intrat la Universitatea pentru africani Fort Hare (Africa de Sud), unde obține licența în litere. Ajungînd la vîrsta la care urma să preia funcția de șef al Bamangwato, unchiul său a decis continuarea studiilor la Oxford, unde Khama face dreptul.

Autorizat să revină în țară cu condiția să renunțe la orice drept de succesiune, Khama fondează, în 1962, Partidul Democrat care, în urma campaniei electorale din 1965, obține un succes zdrobitor. Devine prim-ministru și, odată cu proclamarea independenței țării sale — 30 septembrie 1966 — președinte al Republicii Botswana. Aflat, de atunci, la conducerea țării, Khama duce o politică îndreptată spre reducerea dependenței față de Africa de Sud (dată fiind dificila poziție geografică a Botswanei) și strîngerea legăturilor cu Africa neagră.

În politica sa aplică deviza, care este și a vieții sale, Ipelegeng, **care înseamnă „nu ești niciodată mai bine servit ca de tine însuți."**

Neue Zürcher Zeitung

COMPROMIS POLITICO-ECONOMIC ÎN DANEMARCA

TRATATIVELE intense asupra viitoarei politici economice a Danemarcei, care vizează atenuarea inflației și îmbunătățirea balanței de plăți, s-au încheiat printr-un compromis între guvernul minoritar liberal, condus de Poul Hartling, și social-democrați. Acest compromis are o importanță politică generală. El constituie baza viitoarei activități parlamentare, care se presupune că se va desfășura în liniște, cel puțin în prezentul an parlamentar, care se încheie în octombrie. În orice caz, primejdia unei crize guvernamentale a fost, deocamdată, îndepărtată, ceea ce reprezintă un succes pentru Hartling și pentru social-democrați. Premierul a calificat compromisul ca fiind istoric, deoarece, pentru prima dată după mai mult de 10 ani, social-democrații și liberalii au încheiat o înțelegere de mare importanță.

Punctul de pornire al tratativelor l-a constituit programul drastic de austeritate prezentat de guvern, care prevede, printre altele, anularea plății prevăzute în martie pentru compensarea a trei perioade de majorare a prețurilor, precum și economii în sectorul public în valoare de 3 miliarde coroane. Acest proiect nu mai putea întruni majoritatea în parlament. Hartling declarase, încă de la început, că are în vedere mai puțin mijloacele folosite, cît eficiența lor și ținuse deschise toate portițele pentru negocieri și compromisuri. Apărea evident, de la bun început, că o rezolvare fără acordul social-democraților era exclusă.

Guvernul își retrage proiectul asupra compensării celor trei perioade de scumpire. De asemenea, el face reduceri importante în programul referitor la sectorul public. Cele 2,9 miliarde coroane prevăzute se reduc la 1,55 miliarde. Nu au fost stabilite încă sectoarele afectate, dar domeniile sociale vor fi, probabil, cruțate. Printre altele, Hartling intenționează să reducă limita de vîrstă pentru alocația pentru copii. Pachetul de măsuri este completat de unele decizii auxiliare care vizează, în primul rînd, un control fiscal mai intens. Astfel, pe viitor, instituțele bancare vor fi obligate să informeze asupra valorii dobînzilor. Persoanele cu așanumite venituri zero — printre acestea se numără președintele Partidului Progresului Mogens Glistrup — vor trebui să plătească impozite.

Țelul lui Hartling a fost de a definitiva programul politico-economic în primele trei luni de guvernare și pînă la sesiunea Consiliului Nordic de la 16 februarie, care s-a desfășurat la Stockholm. El a reușit acest lucru. Parlamentul urmează să aprobe, prin procedură rapidă, legile corespunzătoare.

Compromisul poate fi considerat ca început al unui proces de restructurare în politica daneză. Partidele aflate la extremitățile spectrului politic tind să se îndepărteze în continuare de centru, în timp ce social-democrații și liberalii s-au apropiat unii de alții. Un rol de mediator al Partidului radical Venstre s-a dovedit a fi inutil.

POSTA REDACTIEI

Noul guvern brazilian

Gh. Neacşu, Constanţa. Preşedintele ales al Braziliei, generalul Ernesto Geisel, a prezentat lista noului guvern, care îşi va prelua funcţiile la 15 martie. Principalele portofolii : externe — Antonio Francisco Azeredo da Silveira ; finanţe — Mario Enrique Simensen ; interne — Mauricio Rangel Reis ; industrie şi comerţ — Severo Gomes ; aviaţie — general Jeolmir de Araripe Macedo ; armată — general Vicente Dale Countinho ; marină — amiral Gerlando de Azevedo Henning. Din fostul guvern vor fi menţinuţi doar ministrul planului (Joao Paulo Dos Reis Veloso) şi ministrul aviaţiei. Viitorul ministru de finanţe, Mario Enrique Simensen, un cunoscut economist, a declarat că politica sa va fi o „politică de continuitate" şi nu de imobilism ; dezvoltarea economiei braziliene, a spus el, este condiţionată de două elemente fundamentale : intensificarea economiilor şi politica antiinflaţionistă. Funcţia de ministru de externe va fi îndeplinită de actualul ambasador la Buenos Aires, unul din posturile cele mai importante în ierarhia diplomatică braziliană ; Antonio Francisco Azeredo da Silveira e considerat specialist în probleme latino-americane şi, afirmă agenţia „France Presse", desemnarea sa e interpretată drept un semn al intenţiei generalului Geisel de a acorda prioritate consolidării relaţiilor Braziliei cu ţările din emisfera sudică a continentului.

Marian Coliţă, Drobeta Turnu-Severin. Modul de a saluta un conducător sau demnitar străin prin salve de tun este mai vechi. Îşi are originea în obiceiul de a trage în aer întreaga încărcătură a tunurilor unei cetăţi sau nave, ca semn că sînt dezarmate. În acele vremuri vechi, pentru a reîncărca un tun era necesar un timp destul de mare). Ulterior, numărul de salve de tun (trase în aer, cu încărcătură oarbă) s-a stabilit prin obiceiuri internaţionale. Astfel, pentru un şef de stat sau un şef de guvern se trag 21 de salve. Există ţări în care sînt salutaţi, prin salve de tun (un număr mai mic) şi alţi demnitari străini. În ceea ce priveşte numărul fără soţ al salvelor de salut, se crede că la origine ar fi o credinţă marinărească, potrivit căreia un număr cu soţ ar purta... ghinion !

Vincenţiu Crăciunescu, com. Potcoava, jud. Olt. Consultînd articolele publicate în nr. 34 din 1971 şi 16 din 1972, veţi afla răspuns la întrebările privind cauzele conflictului din Ulster. Intenţionăm să revenim pe larg asupra situaţiei din această provincie.

D. Popescu, Suceava. Vă sugerăm să consultaţi volumele despre presa dintre cele două războaie, publicate de editurile noastre. De asemenea, vă sugerăm să adresaţi întrebările revistei „Magazin istoric".

N. Codreanu, Timişoara. Vă referiţi, probabil, la călătoria la Cairo, din prima jumătate a lunii februarie, a preşedintelui sudanez Gaffar Numeiri. Cu acel prilej, a fost semnat un program de acţiune politică comună şi de cooperare economică între Egipt şi Sudan. **Fotografia** alăturată (transmisă de agenţia M.E.N.) reprezintă momentul semnării, de către cei doi preşedinţi — Anwar Sadat şi Gaffar Numeiri — a programului amintit.

Ştefan Brancu, com. Remetea Mare, jud. Timiş. Republica Bangladesh are o populaţie de aproximativ 75 milioane locuitori (una din cele mai dense regiuni ale globului, întrucît suprafaţa ţării este de 55 126 mile pătrate). Capitala statului, Dacca — 1 milion locuitori. Limba — bengali. Populaţia Pakistanului (310 403 mile pătrate) — 53,51 milioane locuitori (potrivit estimărilor din 1970 ale Naţiunilor Unite). Capitala este oraşul Islamabad, dar mai populate sînt oraşele Karachi (2,7 milioane locuitori), Lahore (1,6 milioane locuitori). Limba naţională e urdu ; limba oficială — engleza. După evenimentele care au dus la formarea Republicii Bangladesh, între noul stat şi Pakistan au existat, mult timp, relaţii încordate. Recent, însă, înainte de deschiderea Conferinţei islamice la nivel înalt de la Lahore (Pakistan), cele două state s-au recunoscut reciproc. **Fotografia** pe care o publicăm alăturat reprezintă o imagine de la recenta conferinţă islamică de la Lahore : premierul pakistanez Zulfikar Ali Bhutto îmbrăţişat de şeicul Mujibur Rahman, premierul Republicii Bangladesh.

La cealaltă întrebare vă vom răspunde pe larg în cadrul unui articol-documentar pe care intenţionăm a-l publica curînd.

Etiopia

Viorel Cruceanu, Podul Turcului, jud. Bacău. Etiopia are o suprafaţă de 1 221 900 km.p., şi o populaţie de 24,8 milioane locuitori (1969). Limba oficială este limba amharic. Sînt însă foarte folosite limbile engleză, arabă şi italiană. Etiopia este o monarhie constituţională, suveran fiind împăratul Haile Selassie I. Dispune de importante resurse minerale : uraniu (rezerve evaluate la un milion tone), magneziu (rezerve evaluate la 200 milioane tone), fier (rezervele cunoscute — 860 milioane tone). Istoricii vorbesc de existenţa, cu 2 500 ani î.e.n., a unei „ţări a înaltelor platouri" de pe coastele Africii orientale, care întreţinea raporturi cu Egiptul.

În 1930, Haile Selassie este încoronat împărat, iar la 16 iulie 1931 el proclamă prima constituţie a ţării.

Demisia guvernului etiopian, din urmă cu o săptămînă, a fost provocată de tulburările intervenite în sînul unei părţi a armatei terestre şi aviaţiei, căreia i s-a alăturat marina militară. Răsculaţii, care au ocupat succesiv oraşele Asmara şi Massawa, din Eritreea, localitatea Debret Zeit şi baza militară de lîngă Addis Abeba, au cerut demisia cabinetului. Demisia guvernului, condus, începînd din 1961, de Aklilou Habte Wolt, a fost hotărîtă în unanimitate. În **fotografie :** noul prim-ministru Endelkachew Makonnen.

POSTA REDACTIEI

Destur — Baas

D. Piretus, Bucureşti. 1. Familia regală din Iordania se numeşte haşemită, deoarece este descendentă a lui Hachem Ibn Abd Manaf, fondatorul dinastiei.

2. Partidul Socialist Desturian („destur" în limba arabă înseamnă „constituţie") este partidul de guvernămînt al Tunisiei. A fost înfiinţat în 1920. În condiţiile avîntului mişcării de eliberare, s-a transformat curînd într-o organizaţie de masă, grupînd în rîndurile sale, în afară de burghezia naţională, ţărănimea şi o parte a clasei muncitoare. După cucerirea independenţei ţării (20 martie 1956), a devenit partidul de guvernămînt. În „Rezoluţia asupra reorganizării structurii partidului", adoptată la cel de-al VII-lea Congres (19—22 octombrie 1964), s-a hotărît ca noua lui denumire să fie Partidul Socialist Desturian.

3. „Baas" înseamnă, în limba arabă, „renaştere".

Grigore Nicolae, Alexandria. Regele Carl XVI Gustav al Suediei s-a născut în 1946 şi a urmat la tron bunicului său, în toamna trecută. Am publicat amănunte biografice în cadrul acestei rubrici din nr. 42 şi 43. **Fotografia** alăturată îl reprezintă pe suveranul suedez, care a patronat

recentele campionate mondiale de ski de la Falun, pregătindu-se să inspecteze traseul cursei de 30 km.

Petru Vaca, Alba Iulia. 1. După obţinerea independenţei, premier al Indiei a fost Jawaharlal Nehru. Pînă la transferarea deplină a puterilor către India, noul guvern a hotărît să menţină în funcţia de guvernator general pe Mountbatten. În iunie 1948, acestuia i-a succedat Chakravarti Rajagopalachari. În paralel, se lucra la o nouă constituţie, care a devenit efectivă de la 26 ianuarie 1950, cînd Rajendra Prasad a devenit primul preşedinte al Republicii. Prasad a fost preşedinte pînă la 13 mai 1962; i-au urmat Sarvepalli Radhakrishnan (mai 1962—mai 1967), Zakir Husain (mai 1967—mai 1969), Mohammed Hidayathullah (iulie—august 1969), V. V. Giri (din august 1969).

2. Cehoslovacia este republică socialistă din iulie 1960.

3. Elveţia are o suprafaţă de 41 295 kmp.

Cocos

Stan Mihai. Pucioasa, jud. Dîmboviţa. Arhipelagul Cocos (sau Keeling) aparţine Australiei şi nu Republicii Costa Rica. Este format din 2 atoli şi se află în Oceanul Indian, la 800 km sud-vest de Jawa. Are în jur de 700 locuitori şi o suprafaţă de 5 mile pătrate. Atolul sudic este mai mare, e format din 24 insulite, din care doar Home, Direction şi West Island sînt locuite; atolul nordic e mai mic şi cuprinde doar o insuliţă locuită — North Keeling Island. Arhipelagul a fost descoperit de marinarul britanic William Keeling, în 1609, dar primul european s-a instalat aici abia în 1823. Patru ani mai tîrziu, un alt britanic, John Clunies Ross, s-a instalat pe Direction şi, împreună cu muncitori aduşi din alte arhipelaguri, s-a ocupat de întinse plantaţii de nuci de cocos. În 1857, arhipelagul Cocos trece sub protectorat britanic, iar în 1878, sub aceea a guvernatorului din Ceylon. În 1886, George Clunies Ross primeşte de la regina Victoria o concesiune asupra insulelor. În 1903, insulele sînt încorporate Singaporelui. Primul război mondial îşi întinde tentaculele pînă în arhipelagul Cocos: un crucişător german distruge instalaţiile radio de pe Direction. După al doilea război mondial, în 1951, guvernul britanic cedează Australiei administrarea arhipelagului, în dauna familiei Ross care îşi revendică încă drepturile. Transferul devine efectiv din 1955. Astăzi, arhipelagul Cocos e un punct important de escală în cursele avioanelor din Australia spre Africa de sud.

IMPORTANT!

Abonaţi-vă din timp şi pe termene cît mai lungi, pentru a vă asigura continuitatea în primirea publicaţiei.

Preţul unui abonament este de:

— anual	**104 lei**
— pe şase luni	**52 „**
— pe trei luni	**26 „**

Abonamentele se fac prin oficiile şi agenţiile P.T.T.R., factorii poştali şi difuzorii de presă din întreprinderi şi instituţii.

PEACESAT

N. Constantinescu, Bucureşti. PEACESAT (Pan-Pacific Educational and Communications Experiment Using Satellites) este un sistem educaţional care foloseşte drept mijloc de comunicaţie un satelit care leagă nouă centre de învăţămînt din Pacific. Mulţumită acestei reţele, pot fi urmărite cursurile oricărui profesor aparţinînd centrelor respective de învăţămînt şi se poate participa la seminarii sub conducerea acestora. Buletinul de informaţii UNESCO, din care extragem aceste date, afirmă că rolul PEACESAT-ului e şi mai larg, folosind specialiştilor şi savanţilor, aflaţi la mari distanţe unii de alţii, să se consulte şi să se informeze asupra lucrărilor lor. Satelitul folosit se numeşte ATS-1 şi e plasat pe o orbită deasupra Ecuatorului, la 37 000 km altitudine. A fost lansat în 1966 de S.U.A. şi, din 1970, e folosit de N.A.S.A. pentru diferite experienţe. În 1971, la propunerea profesorului John W. Bystrom de la Universitatea din Hawai, a fost autorizată folosirea satelitului în învăţămînt, timp de zece ore pe săptămînă. Legătura radio între cele 9 centre nu se poate face decît graţie acestui satelit. Reţeaua PEACESAT permite, de asemenea, specialiştilor Serviciului agronomic al insulelor Fidji, Ministerului Agriculturii din Noua Zeelandă şi departamentului agricol al Universităţii din Hawai de a avea întruniri lunare, în probleme de interes comun. Un exemplu de colaborare prin această reţea: la trecerea uraganului „Bebe" asupra insulelor Ellice, în octombrie 1972, patru savanţi aparţinînd Universităţii Pacificului de sud şi Universităţii din Hawai au examinat atolul şi, prin intermediul PEACESAT, au pregătit un studiu asupra consecinţelor dezastrului.

În acest an, afirmă buletinul de informaţii amintit, opt noi centre regionale de educaţie urmează a fi înfiinţate, centre care vor beneficia de reţeaua PEACESAT. Singura dificultate — viaţa satelitului ATS-1 se apropie de sfîrşit. Dar, se speră, va fi construit un alt satelit. Harta pe care o reproducem alăturat, din acelaşi buletin, reprezintă reţeaua PEACESAT.

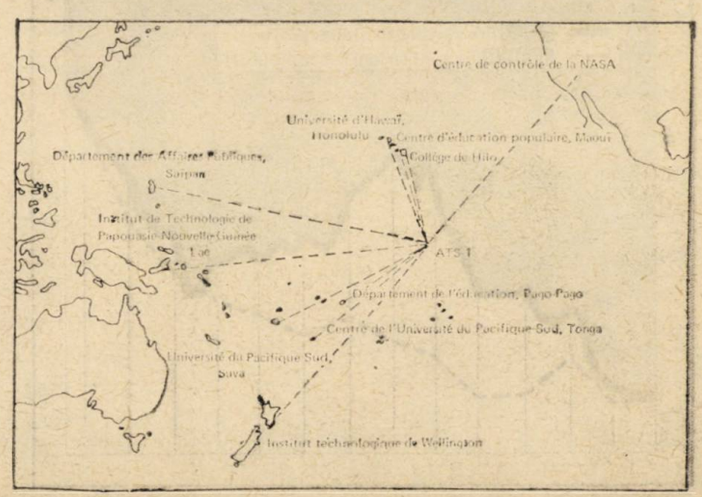

POSTA REDACTIEI

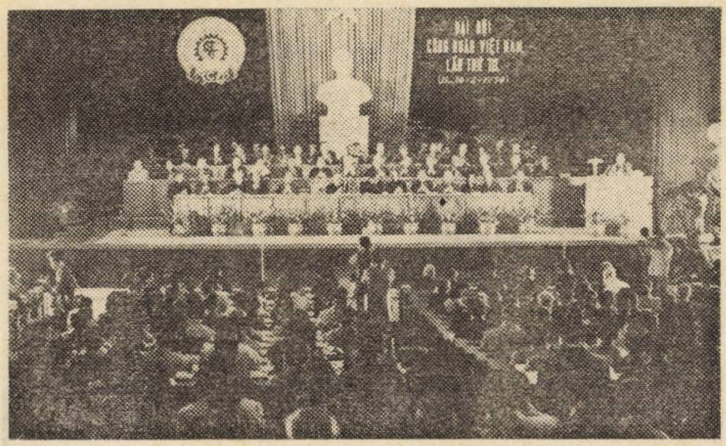

Iulian Petrescu, Constanța. Cel de al treilea Congres al Federației Sindicatelor din Vietnam și-a desfășurat lucrările în capitala R.D. Vietnam, între 11 și 14 februarie 1974. În fața celor peste 500 de delegați, reprezentînd 1 300 000 de sindicaliști, și a delegaților străini din aproape 30 de țări ale lumii, Le Duan, prim-secretar al C.C. al Partidului celor ce Muncesc din Vietnam, a prezentat raportul „Noua perioadă a revoluției și sarcinile sindicatelor". A fost subliniat, cu acest prilej, rolul sindicatelor în acțiunea de refacere și dezvoltare accelerată a economiei naționale în perioada 1974—1975, în pregătirea condițiilor pentru construcția desfășurată a socialismului — sarcini de prim ordin, decurgînd din hotărîrile plenarei C.C. al partidului. La Congres a fost dezbătut, apoi, raportul secretarului general al federației, Nguyen Duc Thuan, s-au adus modificări statutului sindicatelor, au fost alese noile organe conducătoare. **În fotografie,** un aspect de la deschiderea lucrărilor Congresului.

Florin Ghișoiu, București. În legătură cu relațiile diplomatice ale României, vă sugerăm consultarea volumului publicat de Editura politică și semnat de George G. Potra : „România socialistă — factor activ al vieții internaționale contemporane". Vă sugerăm să adresați celelalte întrebări revistei „Viața economică".

Gh. Stamate, București. Graficul alăturat, reprodus din „Welt am Sonntag", reprezintă curbele creșterii prețurilor unciei de aur și argint despre care s-a scris în nr. 10 (rubrica „Bloc-notes economic").

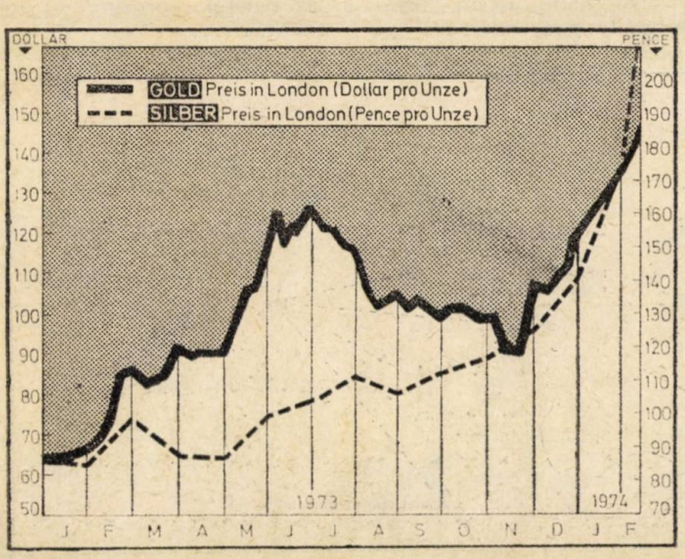

I. Vlad, București. Aveți dreptate, India numără 21 de state și o serie de teritorii. Răspunsul privind capitalele și limbile vorbite în unele state indiene, publicat în cadrul acestei rubrici din nr. 10, se referea numai la 17 state, întrucît despre acestea ne întrebase cititorul respectiv. Iată lista completă : **Himachal Pradesh** — capitală : Simla — limbi principale : hindi și pahari ; **Manipur** — capitală : Imphal — limbă principală : manipuri ; **Maghalaya** — capitală : Shillong — limbi principale : knasi, jaintia, garo ; **Tripura** — capitală : Agartala — limbi principale : bengali și tripuri.

Gheorghe Lateș, com. Sadova, jud. Suceava. 1. În articolele în legătură cu situația din Argentina, publicate în revista noastră în nr. 22, 23, 30, 40 din 1973, au fost analizate pe larg cauzele revenirii lui Juan Perón la Buenos Aires.

2. În nr. 50 din 1972 și 41—42 din 1973 am analizat pe larg situația din Peru și reformele preconizate și înfăptuite de forțele militare.

3. În legătură cu situația din Birmania, vă sugerăm consultarea articolului publicat în nr. 3 a.c. Vom mai reveni.

4. În nr. 8 din 1970, în cadrul acestei rubrici, am publicat un amplu răspuns despre toți premiații Nobel pentru pace.

5. În legătură cu Groenlanda, vă sugerăm consultarea răspunsului adresat cititorilor **Papp Attila din Dumbrava — Timiș și T. Pop din Alba Iulia,** publicat în nr. 8 a.c.

Viorel Petcu, com. Costești, jud. Buzău. 1. Nu dispunem de informații privind activitatea actuală a lui Hector Campora. Vom încerca să răspundem întrebării dv. într-un viitor apropiat.

2. Informația la care vă referiți trebuie rectificată ; filmul amintit era inspirat de personalitatea politică respectivă care, bineînțeles, nu juca în el.

3. În nr. 31 din 1973 veți găsi informații detaliate despre Moncada.

Iosif Tomin, Piatra-Neamț. Consultînd ultimele numere, sperăm să fi găsit răspuns la întrebările dv. privind situația din Orientul Apropiat. În nr. 45 din 1973 am prezentat hărți ale regiunii din 1948 pînă astăzi. În nr. 44/1973 am publicat o hartă cu zona Golan.

M. Vlădescu, Ploiești. După opt ani de absență, celebra cîntăreață de operă Maria Callas și-a făcut reapariția. **Fotografia** alăturată o reprezintă semnînd autografe pe un album cu imprimări ale ei, după un concert dat la Massey Hall din Toronto (Canada).

A. Gheorghiu, Iași. Ne pare rău, dar nu dispunem de o asemenea statistică. Vă sugerăm să vă adresați unei reviste economice.

LUMEA

săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

Redactor-șef
Ion Cârje

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.10. Internațional 17.69.87 și 18.53.55. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Abonamentele pentru străinătate : prin întreprinderea „ROMPRESFILATELIA" — serv. Import-Export Presă — București, Calea Griviței nr. 64—66, P.O.B. — 2001, telex 011631.

C.P.C.S.

Pentru piața internă și export,

PRODUSE DIN MASE PLASTICE

fabricate de

UZINA DE MASE PLASTICE

BUZĂU

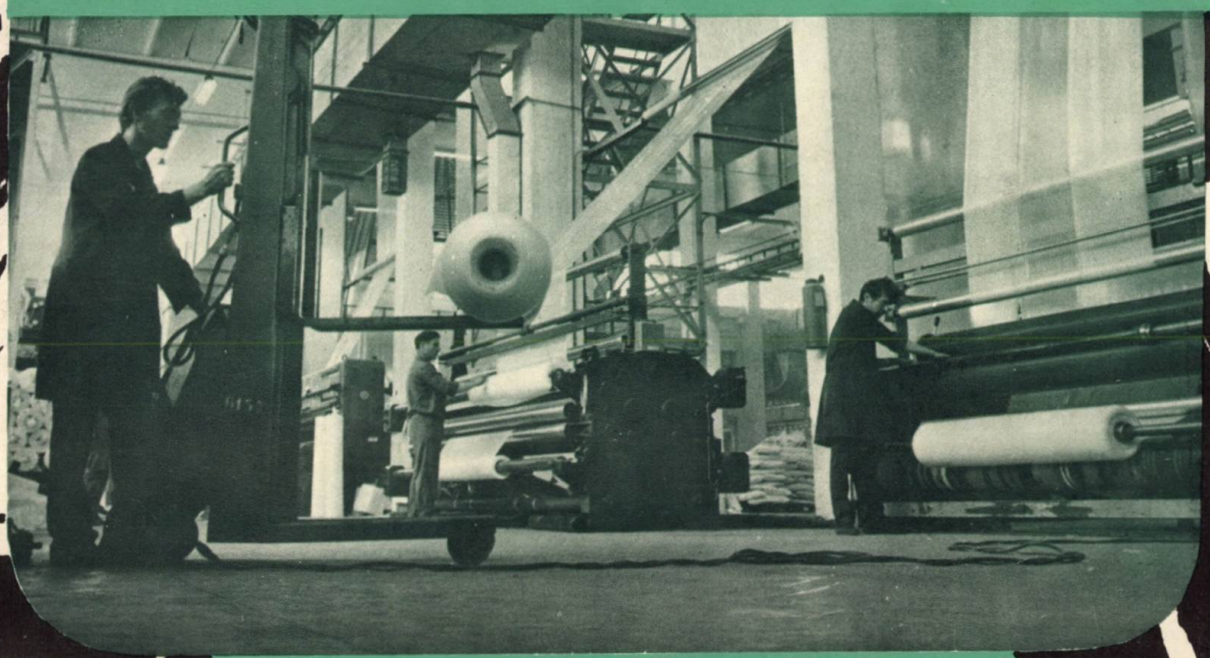

- *ambalaje pentru industria chimică, saci și pungi ;*
- *folii de polietilenă pentru sere și solarii*

INDUSTRIA LOCALĂ BRĂILA

realizează o mobilă practică pentru apartamentul dv :

MASA EXTENSIBILĂ

ușor de amplasat în apartament, masa extensibilă este și îngrijit finisată

Dintre numeroasele sortimente de mobilă, vă mai recomandăm și sufrageria S T Y L, foarte apreciată de cumpărători

CONSILIUL POPULAR
AL JUDEȚULUI
BRĂILA
DIRECȚIA JUDEȚEANĂ
DE INDUSTRIE LOCALĂ
Str. Împăratul Traian
nr. 7, tel. 1.21.68 ; 1.32.56

Lei 2

Nr.12 14 martie 1974

LUMEA

CABINETUL DE ... SIBIU

VIZITA TOVARĂŞULUI NICOLAE CEAUŞESCU ÎN LIBERIA, ARGENTINA ŞI GUINEEA

O nouă solie de pace, prietenie și colaborare

MONROVIA

BUENOS AIRES

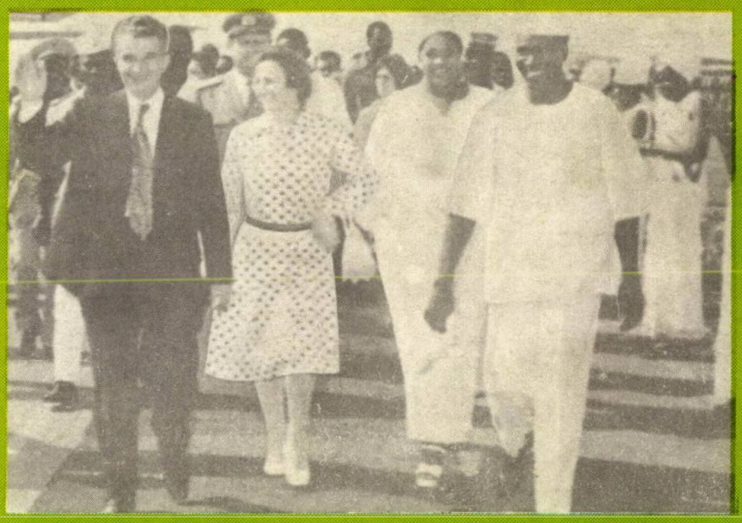

CONAKRY

SINTEZE

Imperativul democratizării vieții internaționale

•

EUROPA OCCIDENTALĂ

Dificultăți diverse, dar un numitor comun

Interviuri şi declaraţii în exclusivitate

•

Răspundem cititorilor

•

Serial: TONGA

LIBERIA

Președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, și președintele Republicii Liberia, William Tolbert-jr., după momentul solemn al semnării declarației comune

ARGENTINA

Președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, și președintele Republicii Argentina, Juan Domingo Peron, se felicită călduros după înmînarea unor înalte distincții argentiniene și românești

GUINEEA

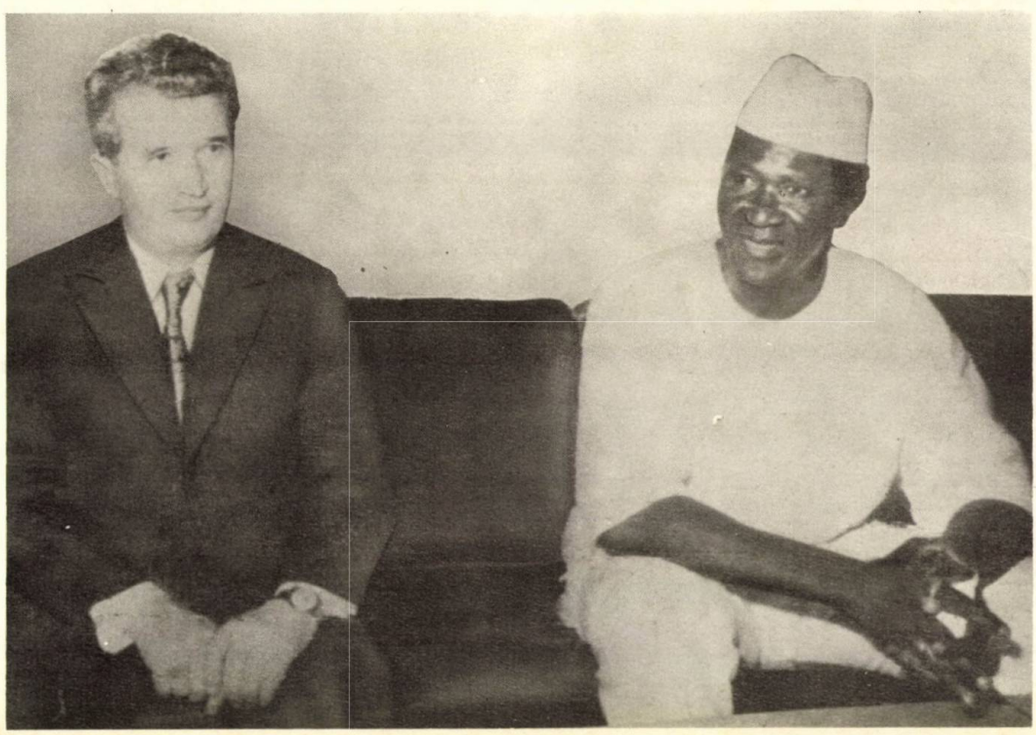

Convorbiri între președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, și președintele Republicii Guineea, Ahmed Sekou Touré

LUMEA

12 (542)

14 martie 1974

O NOUĂ SOLIE DE PACE, PRIETENIE ŞI COLABORARE

Moment de referinţă istorică în relaţiile româno-argentiniene. Valentin Păunescu 2

Rezultate rodnice, perspective cuprinzătoare în relaţiile dintre România şi Guineea. Mircea S. Ionescu 4

Monrovia. Premise favorabile unei largi cooperări româno-liberiene. Interviu cu William Dennis, ministrul comerţului, industriei şi transporturilor, şi James Stewart, ministru adjunct al afacerilor externe al Republicii Liberia. Iosif Socaciu 7

Desfăşurarea vizitei 8

INTERVIUL NOSTRU

Carlos Andrés Pérez, noul preşedinte al Venezuelei

ARTICOLE, CORESPONDENŢE

Moscova. Convorbiri sovieto-franceze la nivel înalt. Laurenţiu Duţă 11

Europa occidentală. Dificultăţi diverse, dar cu numitor comun. Florica Şelmaru 12

Tel Aviv. Constituirea noului guvern. Ion Madoşa 13

SINTEZE

O idee-forţă a lumii noastre. Democratizarea relaţiilor internaţionale. Radu Pascal 14

REPORTAJ PE GLOB

De la Shkodra la Kruja. Gelcu Maksutovici 16

RĂSPUNDEM CITITORILOR

Madrid. De la „afacerea Puig Antich" la „afacerea Anoveros". Rodica Dumitrescu 18

Ce s-a întîmplat în Etiopia. Dumitru Constantin 19

1000 + 1 20–21

POLEX

Diplomatice (III) 22

SERIAL

„Eu sînt Tupou IV" (2). Alberto Ongaro şi Gianfranco Moroldo 23

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA STRĂINĂ 26–29

PROFIL

Bülent Ecevit, prim-ministru al Republicii Turcia 29

POŞTA REDACŢIEI 30–32

SAPTAMINA

CABINETUL DE PARTID SIBIU

6–12 martie

miercuri

– La Delhi s-au încheiat convorbirile oficiale indo-bulgare prilejuite de vizita în India a lui Stanko Todorov, preşedintele Consiliului de Miniştri al R.P. Bulgaria.

– În capitala egipteană au avut loc convorbiri între preşedintele Zambiei, Kenneth Kaunda, aflat într-o vizită oficială la Cairo, **şi şeful statului-gazdă, Anwar Sadat.**

– Împăratul Etiopiei, Haile Selassie I, a anunţat, într-o scurtă cuvîntare televizată, iniţierea unei reforme constituţionale.

joi

– La Damasc a fost dat publicităţii comunicatul privind vizita în Siria a ministrului sovietic al afacerilor externe, Andrei Gromiko.

– Libanul a rupt relaţiile diplomatice cu Republica Sud Africană şi Portugalia.

– La Hanoi s-au încheiat lucrările celui de al IV-lea Congres al femeilor din Vietnam.

vineri

– Cu rezultate din cele mai rodnice, marcînd un moment istoric în dezvoltarea prieteniei româno-argentiniene şi deschizînd ample perspective colaborării reciproce în interesul ambelor popoare, al păcii şi înţelegerii în lume, s-a încheiat vizita întreprinsă de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu, în Argentina.

– Secretarul general al C.C. al Partidului Muncii din Coreea, preşedintele R.P.D. Coreene, Kim Ir Sen, a primit delegaţia Uniunii Comuniştilor din Iugoslavia, condusă de Kiro Gligorov, membru al Biroului Executiv al Prezidiului U.C.I.

– La Hanoi a fost dat publicităţii un comunicat, la încheierea vizitei în R.D. Vietnam a lui Houari Boumediene, preşedintele Consiliului Revoluţiei şi preşedintele Consiliului de Miniştri al Algeriei.

sîmbătă

– Primit cu deosebită căldură, cu însufleţite manifestări de stimă şi prietenie, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a început vizita în Republica Guineea.

– Au fost date publicităţii Tratatul de prietenie şi cooperare între Republica Socialistă România şi Republica Argentina, precum şi Comunicatul comun privind vizita oficială în Republica Argentina a preşedintelui Nicolae Ceauşescu şi a tovarăşei Elena Ceauşescu.

– Ca preşedinte al Adunării Naţionale a Confederaţiei Republicilor Arabe, ce grupează Egiptul, Siria şi Libia, **a fost ales Bashir Al-Rabeti (Libia).**

– La Cairo au avut loc convorbiri între Ismail Fahmy, ministrul afacerilor externe al Egiptului, şi omologul său tunisian Habib Chatti în probleme de interes comun.

duminică

– În localitatea Karadjordjevo, a avut loc, sub preşedinţia lui Iosip Broz Tito, o şedinţă a Biroului Executiv al Prezidiului U.C.I., care a dezbătut, între altele, probleme privind transpunerea în viaţă a prevederilor Constituţiei R.S.F.I., pregătirile politice pentru Congresul al X-lea al U.C.I.

– În capitala Egiptului a sosit o delegaţie a Internaţionalei Socialiste, condusă de Bruno Kreisky, cancelarul Austriei, în cadrul unui turneu proiectat prin mai multe ţări din regiunea Orientului Apropiat.

luni

– La Varşovia au început convorbirile oficiale între o delegaţie de partid şi guvernamentală poloneză, condusă de **Edward Gierek,** prim-secretar al C.C. al P.M.U.P., şi o delegaţie de partid şi guvernamentală cehoslovacă, condusă de **Gustav Husak,** secretar general al C.C. al P.C. din Cehoslovacia, care se află în Polonia într-o vizită oficială de prietenie.

– Le Duan, prim-secretar al C.C. al Partidului celor ce Muncesc din Vietnam, **s-a întîlnit cu o delegaţie a P.C. din Japonia,** condusă de Tetsuzo Fuwa, membru al Prezidiului Permanent al C.C., şeful Secretariatului C.C. al P.C.J.

marţi

– A luat sfîrşit vizita oficială de prietenie întreprinsă de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, de tovarăşa Elena Ceauşescu în Republica Liberia, Republica Argentina şi Republica Guineea – solie cu viguroasă afirmare a ideilor de pace şi legalitate internaţională.

– Cetăţenii Capitalei au întîmpinat cu dragoste nemărginită, cu căldură şi entuziasm întoarcerea pe pămîntul patriei a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, a tovarăşei Elena Ceauşescu.

Buenos Aires. În timpul convorbirilor oficiale dintre președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Juan Domingo Peron

Eveniment de referință istorică în relațiile româno-argentiniene

Corespondență din Buenos Aires de la Valentin Păunescu

Argentina. A șaptea țară latino-americană care, în răstimpul unei jumătăți de an, din august 1973 pînă în martie 1974, a primit mesajul de prietenie, pace și colaborare al șefului statului român, expresie a hotărîrii României de a întări solidaritatea țărilor care luptă împotriva imperialismului și colonialismului, angajate pe calea unei dezvoltări libere, corespunzătoare intereselor popoarelor lor.

Un dialog fructuos, care a creat relațiilor româno-argentiniene noi și vaste orizonturi, punînd temelia unei ample dezvoltări a colaborării pe multiple planuri între cele două țări, contribuind la consolidarea tradiționalelor raporturi de prietenie dintre popoarele român și argentinian, la cauza înțelegerii și cooperării internaționale — astfel poate fi caracterizat sintetic dialogul la nivel înalt româno-argentinian, purtat pe pămîntul Argentinei de președintele Nicolae Ceaușescu.

Rezultatele fructuoase ale vizitei președintelui Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu în Argentina au pus în valoare existența unor puternice premise pentru dezvoltarea unei rodnice colaborări. Vom sublinia, de la bun început, interesul comun al popoarelor celor două țări — atît România cît și Argentina fiind țări în curs de dezvoltare — de a înainta, în temeiul unei politici independente și suverane, pe calea propășirii naționale în toate sferele vieții economice, sociale și culturale, lichidînd decalajul care le desparte de țările mai avansate din punct de vedere economic, creînd noi premise pentru o generoasă colaborare internațională pe multiple planuri.

În virtutea acestor obiective primordiale, președintele Nicolae Ceaușescu își exprima, încă de la începutul vizitei, deplina convingere în viitorul relațiilor de colaborare româno-argentiniene : **„Dorim să punem bazele unei colaborări care să constituie un exemplu de felul cum două țări — sigur, cu orînduiri sociale diferite, dar animate de dorința de a-și întări bunăstarea și fericirea, de a contribui la o politică de pace și de cooperare internațională — pot să conlucreze în bune condiții. Eu am deplină încredere că popoarele noastre vor realiza o asemenea colaborare exemplară".**

Așteptată cu cel mai viu interes de cercurile politice argentiniene, vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu în această țară a întrunit toate acele condiții favorabile pentru a transforma acest eveniment într-un moment de referință istorică în relațiile dintre România și Argentina. Spunînd aceasta, ne referim nu numai la faptul că ambele popoare, avînd afinități de limbă și cultură, nutresc vechi sentimente reciproce de prietenie și respect, ci ne referim, cu deosebire, la acea condiție a continuității unor contacte, convorbiri — și, înainte de toate, la dialogul început cu un an în urmă, la București, între conducătorii celor două țări, dialog cu reflexe ample în procesul dezvoltării relațiilor de colaborare multilaterală dintre poporul român și argentinian. „În aceste momente — spunea primarul José Embrioni cu prilejul înmînării înaltului oaspete român a cheii orașului Buenos Aires — cele două țări ale noastre se caracterizează prin faptul că au în fruntea lor conducători de popoare care luptă permanent pentru demnitatea omului și bunăstarea popoarelor lor. În februarie anul trecut, actualul nostru președinte a vizitat frumoasa dumneavoastră patrie. A cunoscut-o și a rămas încîntat. Intuiția sa, cunoașterea realității și posibilităților României i-au arătat necesitatea unei apropieri care să se traducă în fapte pozitive de interes și beneficiu reciproc pentru cele două națiuni".

Simpatia profundă a argentinienilor față de poporul român, interesul lor viu pentru realizările sale în făurirea vieții noi, prețuirea față de România socialistă s-au exprimat în manifestările de înaltă considerație față de solii poporului român.

Președintele Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu în timpul ceremoniei de conferire a titlului de Doctor Honoris Causa al Universității din Buenos Aires

PRIETENIE ȘI COLABORARE

„Am calificat, de la început, vizita oaspetelui nostru ca un fapt istoric. Președintele Ceaușescu a dorit să vadă, cu propriii săi ochi, evoluția actuală a procesului de dezvoltare a popoarelor din America Latină.

Domnia-sa a dovedit, în propria-i țară, preocupările care îi identifică pe oameni cînd au o profundă vocație pentru destinul țării și a făcut-o consolidînd ființa națională și personalitatea internațională a țării, iar pe plan intern, printr-o dezvoltare industrială fermă, cheia unei transformări prodigioase pe care România o dovedește astăzi cu mîndrie în fața lumii."

JUAN DOMINGO PERON

„Fără îndoială că viitorul aparține politicii de colaborare și de pace dintre popoare. Și noi, prin Tratatul de prietenie pe care l-am semnat astăzi, am pus o temelie trainică, într-adevăr de importanță istorică, pentru relațiile dintre popoarele noastre, dar fără îndoială că aceasta va reprezenta o importanță mare pentru relațiile cu celelalte state din America Latină și va exercita o influență pozitivă și pe plan internațional.

Iată de ce trebuie să declar că sîntem deosebit de satisfăcuți de rezultatele vizitei, de tot ceea ce am realizat împreună, de perspectivele mari care se deschid pentru colaborarea dintre popoarele român și argentinian."

NICOLAE CEAUȘESCU

Aspect de la solemnitatea semnării de către cei doi șefi de stat, Nicolae Ceaușescu și Juan Domingo Peron, a documentelor oficiale

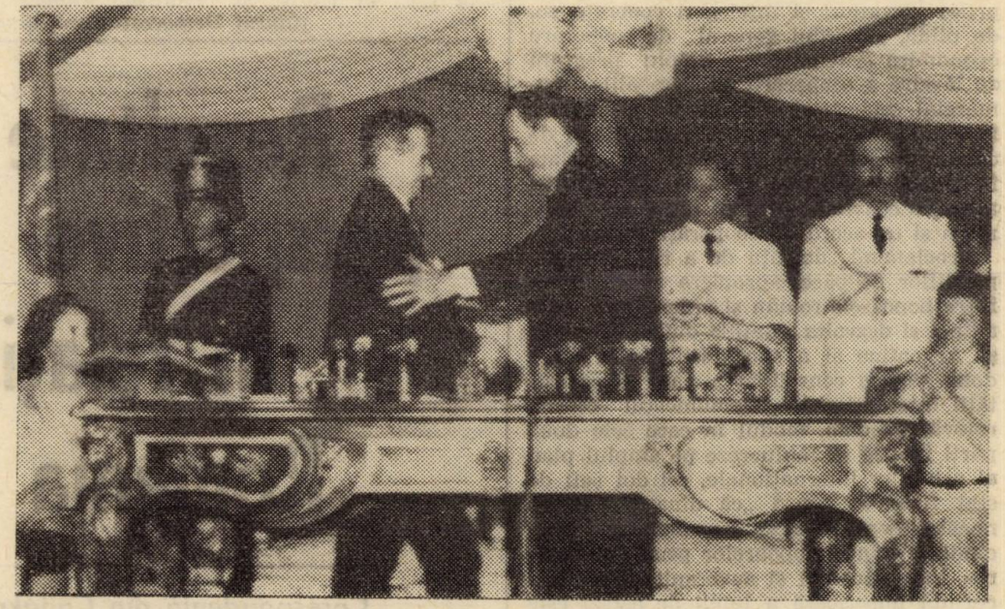

Sînt memorabile momentele în care gazdele argentiniene au cinstit personalitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu, a tovarășei Elena Ceaușescu, cărora li s-au rezervat cele mai mari onoruri de stat așa cum o arată conferirea celor mai înalte distincții, proclamarea lor ca oaspeți de onoare ai orașelor vizitate, solemnitățile în cadrul cărora distinșilor oaspeți români li s-au acordat titlul de Doctor Honoris Causa al Universității din Buenos Aires și din Sud Bahia Blanca. „Înaltele distincții acordate președintelui României — scrie ziarul argentinian «Cronica» — demonstrează cu prisosință marea importanță pe care o are vizita oaspeților români nu numai din punct de vedere economic, cît și științific și cultural."

În temeiul comandamentelor majore ale politicii internaționale românești, dialogul româno-argentinian s-a îmbogățit cu prilejul acestei vizite cu noi valențe concrete, de natură să ducă la intensificarea colaborării și cooperării, în interesul reciproc al ambelor țări. Au contribuit la aceasta convorbirile dintre cei doi președinți, întîlnirile dintre tovarășa Elena Ceaușescu și d-na Maria Estela Martinez de Peron, vicepreședinte al Republicii Argentina, ampla succesiune de întîlniri, contacte, întrevederi cu muncitorii din citadela siderurgică „Somisa", cu conducerea sindicatelor argentiniene, cu delegația Partidului Comunist Argentinian, cu parlamentarii argentinieni, cu liderii Uniunii Civice Radicale, Partidului Intransigent, Mișcării pentru integrare și dezvoltare, cu reprezentanți ai cercurilor economice din Argentina.

La palatul Congresului Național, sediul Senatului și Camerei Deputaților

Rememorînd suita întîlnirilor avute de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu factorii de conducere ai diverselor forțe politice și sociale ale țării, vom remarca, prin aceasta, preocuparea constantă a partidului nostru de a întreține și dezvolta raporturi de fructuoasă colaborare cu diferite forțe progresiste, democratice, în interesul luptei antiimperialiste, al păcii și destinderii internaționale. În toate aceste ocazii, de o deosebită audiență s-a bucurat ideea, de stringentă actualitate și puternică forță de înrîurire, a imperioasei necesități de realizare a unei largi unități, la scară națională și internațională, a tuturor forțelor democratice și progresiste în lupta pentru dezvoltare independentă, pentru progres și pace.

Vizita a pus în evidență faptul incontestabil că relațiile de prietenie și colaborare dintre cele două popoare constituie nu numai un beneficiu al lor, că această conlucrare reprezintă o contribuție efectivă la făurirea unei lumi mai bune și mai drepte, în care toate popoarele, mari sau mici, să poată vorbi deschis, să-și poată apăra interesele, să se facă auzite și ascultate. Pe această linie se înscriu documentele semnate de președinții Nicolae Ceaușescu și Juan Domingo Peron, acte de o mare însemnătate atît în sfera relațiilor bilaterale, cît și pe plan internațional. Ne referim, în primul rînd, la „Tratatul de prietenie și cooperare între Re-

publica Socialistă România şi Republica Argentina" şi „Comunicatul comun". O profundă semnificaţie pentru esenţa raporturilor viitoare dintre cele două ţări, ca şi pentru procesul de consolidare a tendinţelor pozitive ce se manifestă în planul climatului politic internaţional, o are enunţarea precisă, detaliată a acelor principii considerate ca un tot unic ce trebuie să guverneze raporturile interstatale din lumea de azi, raporturi întemeiate pe cea mai strictă respectare a normelor legalităţii, echităţii şi eticii internaţionale.

Vizita a pus bazele unei ample extinderi a colaborării româno-argentiniene în toate domeniile, corespunzător intereselor ambelor popoare, luptei generale împotriva imperialismului, cerinţelor înţelegerii internaţionale. Au fost încheiate cu acest prilej acorduri şi înţelegeri concrete ca, de pildă, „Acordul general de cooperare economică şi tehnică" — amplu program de lărgire a cooperării în domeniile comercial, industrial, tehnic. De asemenea, în completarea acordurilor culturale şi de cooperare ştiinţifică şi tehnologică, aflate în curs de aplicare, au fost concretizate, acum, o convenţie privind transportul maritim şi un acord de cooperare turistică.

Proclamînd „dorinţa de a răspunde aspiraţiilor de pace, apropiere şi înţelegere între popoarele român şi argentinian, de a adînci şi dezvolta relaţiile dintre România şi Argentina şi a spori contribuţia celor două ţări la consolidarea păcii şi securităţii internaţionale", Comunicatul comun relevă, totodată, modul în care cele două părţi înţeleg să conlucreze pe amplul plan al relaţiilor internaţionale, cei doi şefi de stat fiind de acord „că dinamica epocii noastre demonstrează consolidarea crescîndă a voinţei popoarelor pentru afirmarea independenţei şi suveranităţii lor". O cerinţă imperioasă a lumii de astăzi este aceea de a se acţiona ferm pentru abolirea politicii imperialiste de dominaţie şi asuprire, pentru a se asigura participarea activă, cu drepturi egale, a tuturor statelor, mari, mijlocii sau mici, indiferent de potenţial şi regimul lor social, la studierea şi soluţionarea problemelor contemporane.

Preşedintele Nicolae Ceauşescu şi preşedintele Juan Domingo Peron au declarat că România şi Argentina, ca ţări în curs de dezvoltare, consideră că reducerea şi lichidarea decalajelor dintre ţările în curs de dezvoltare şi ţările economic avansate reprezintă o problemă de primă importanţă, eliminarea acestor decalaje fiind de interes fundamental pentru progresul umanităţii. De asemenea, dialogul româno-argentinian a reliefat o identitate de vederi şi asupra căilor de soluţionare politică a conflictului din Orientul Apropiat, asupra necesităţii de a se acţiona ferm pentru înfăptuirea dezarmării generale, în primul rînd nucleare, şi pentru întărirea rolului O.N.U. în viaţa internaţională.

Prin întreaga ei desfăşurare, prin principiile pe care le-a relevat, prin limbajul de stimă şi înţelegere reciprocă, prin rezultatele ei, vizita tovarăşului Nicolae Ceauşescu în Argentina a marcat un moment de seamă în istoria relaţiilor României socialiste cu Argentina, cu ţările de pe continentul latino-american.

În timpul convorbirilor oficiale dintre tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, tovarăşa Elena Ceauşescu, membru al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., şi tovarăşul Ahmed Sekou Touré, secretar general al Partidului Democrat din Guineea, preşedintele republicii

Rezultate rodnice, perspective cuprinzătoare în relaţiile dintre România şi Guineea

Corespondenţă din Conakry de la Mircea S. Ionescu

„Pace-prietenie-colaborare" a fost, de fapt, deviza sub care s-a desfăşurat întreaga vizită oficială de prietenie făcută în Guineea, între 9 şi 11 martie 1974, de tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşa Elena Ceauşescu, la invitaţia preşedintelui Republicii, Ahmed Sekou Touré, secretar general al Partidului Democrat din Guineea, şi a soţiei sale, Andrée Touré. Vizita conducătorului partidului şi statului român în Republica Guineea — unul din primele state eliberate din Africa tropicală — s-a transformat într-o adevărată sărbătoare a întregului popor guineez. Practic, au venit în întîmpinarea tovarăşului Nicolae Ceauşescu, pentru a-l saluta cu prietenie, încă din momentul sosirii pe aeroportul din Conakry, apoi în vizitele întreprinse în capitala ţării, în importantele centre economice şi sociale — Kankan şi Labé —, reprezentanţi de pe toate meleagurile guineeze, unde trăiesc aproape şase milioane de oameni.

„După Liberia şi Argentina — scria cotidianul central al Partidului Democrat din Guineea, «Horoya» — secretarul general al Partidului Comunist Român, preşedintele Consiliului de Stat al României socialiste, Nicolae Ceauşescu, şi-a continuat noua sa călătorie de pace, prietenie şi colaborare în Republica Guineea". La rîndul său, guvernatorul capitalei Conakry, tovarăşul Foude Moussa, declara : „Toţi cei peste 200 000 de locuitori ai oraşului ne-am pregătit, în numele întregii ţări, să răspundem cu aceeaşi căldură mesajului de pace, prietenie şi colaborare adus pe pămîntul Guineei de conducătorul partidului şi statului român".

Primirea plină de dragoste, de căldură, rezervată distinşilor oaspeţi români — mi s-a spus în discuţiile avute cu membri ai C.C. al Partidului Democrat din Guineea, cu membri ai guvernului, alte personalităţi din ţara gazdă — se datoreşte, în primul rînd, rolului pe care îl joacă România socialistă pe arena internaţională în direcţia destinderii, înţelegerii paşnice între popoare, cooperării pe multiple planuri, aportului personal adus de conducătorul partidului şi statului român la lupta pentru eliberarea popoarelor de pe toate continentele lumii, pentru progresul economic şi social ; ea se datoreşte totodată, sentimentelor de preţuire dintre România şi Guineea, dintre preşedinţii Nicolae Ceauşescu şi Ahmed Sekou Touré.

Exprimînd sintetic aceste aprecieri, tovarăşul Ahmed Sekou Touré arăta : „Noi cunoaştem istoria ţării dumneavoastră şi dăm o înaltă apreciere contribuţiei decisive pe care dumneavoastră, tovarăşe Ceauşescu, aţi adus-o la dobîndirea numeroaselor sale victorii. Pe plan internaţional, România a făcut dovada unei independenţe totale în aprecierea tuturor problemelor internaţionale şi, de aceea, poziţiile sale,

PRIETENIE ŞI COLABORARE

„Noi cunoaştem istoria ţării dumneavoastră şi dăm o înaltă apreciere contribuţiei decisive pe care dumneavoastră, tovarăşe Ceauşescu, aţi adus-o la dobîndirea numeroaselor sale victorii. Această contribuţie v-a adus încrederea totală a poporului român, manifestată succesiv prin responsabilităţile ce vi s-au încredinţat şi pe care vi le-aţi îndeplinit întotdeauna cu onoare şi eficacitate".

AHMED SEKOU TOURÉ

„Cunoaştem că şi poporul guineez, sub conducerea Partidului Democrat din Guineea, în frunte cu tovarăşul Sekou Touré, a lichidat vechea orînduire, colonialismul, şi a trecut la făurirea unei noi societăţi în Guineea. Ca prieteni şi fraţi, ne bucură succesele pe care dumneavoastră le dobîndiţi în făurirea unei Guinee libere, independente şi puternice".

NICOLAE CEAUŞESCU

privind fiecare din problemele respective, au fost aprobate de masele populare din Guineea, care, de asemenea, aspiră la independenţă totală în aprecierea problemelor şi în aplicarea soluţiilor lor juste".

În timpul şederii în Guineea, tovarăşului Nicolae Ceauşescu şi tovarăşei Elena Ceauşescu le-au fost conferite cele mai înalte distincţii ale ţării, în semn de înaltă preţuire şi de apreciere pentru activitatea în slujba prieteniei româno-guineeze, pentru colaborarea paşnică între popoare, pentru pace şi progres social.

Prima întîlnire la nivel înalt româno-guineeză a deschis un nou capitol în istoria relaţiilor dintre cele două ţări şi popoare, dintre Partidul Comunist Român şi Partidul Democrat din Guineea. În acest sens stau mărturie documentele semnate, de o mare însemnătate atît pe planul relaţiilor bilaterale, cît şi pe plan internaţional : Tratatul de prietenie şi colaborare între Republica Socialistă România şi Republica Guineea şi Comunicatul comun.

În primul său articol, Tratatul româno-guineez proclamă în mod solemn principiile şi normele fundamentale pe baza cărora cele două ţări intenţionează să-şi clădească relaţiile dintre ele cît şi cu celelalte state, între care — dreptul inalienabil al fiecărui popor de a-şi hotărî singur soarta ; dreptul sacru al fiecărui stat la existenţă, libertate, independenţă politică şi economică, la suveranitate ; dreptul suveran al poporului de a folosi bogăţiile sale naţionale ; egalitatea deplină în drepturi, neamestecul în treburile interne şi avantajul reciproc, renunţarea la forţă şi la ameninţarea cu forţa. Document de referinţă pentru relaţiile bilaterale, Tratatul ilustrează, ca o constantă a politicii româneşti, preocuparea de a aşeza relaţiile cu toate ţările pe temelia solidă a acelor principii a căror respectare este menită să contribuie la consolidarea destinderii, păcii şi securităţii în lume.

Expresie a dorinţei comune de a realiza aspiraţiile de prietenie şi solidaritate militantă ale popoarelor român şi guineez, documentul, ca, de altfel, şi Comunicatul comun, subliniază hotărîrea părţilor de a dezvolta şi aprofunda legăturile de prietenie dintre popoarele lor, cooperarea în domeniile politic, economic, ştiinţific şi cultural, precizează modalităţile de cooperare. În legătură cu aceasta, Comunicatul comun subliniază hotărîrea părţilor de a extinde şi diversifica schimburile comerciale, cooperarea economică, industrială şi tehnico-ştiinţifică în domeniul minier, al cercetărilor geologice, extracţiei şi prelucrării bauxitei, metalurgiei, construcţiei de maşini, agricol şi pescuitului.

Cu prilejul vizitei, la Conakry a avut loc prima sesiune a Comisiei mixte guvernamentale de cooperare economică, în cadrul căreia au fost examinate probleme legate de concretizarea unor acorduri economice convenite în baza înţelegerilor dintre cei doi preşedinţi.

Dînd expresie dorinţei poporului guineez de a dezvolta colaborarea cu România, presa din Conakry sublinia, în toate cele trei zile ale vizitei, că ţările noastre au largi posibilităţi în acest domeniu, „cunos-

Flori oferite cu dragoste şi căldură distinşilor oaspeţi români

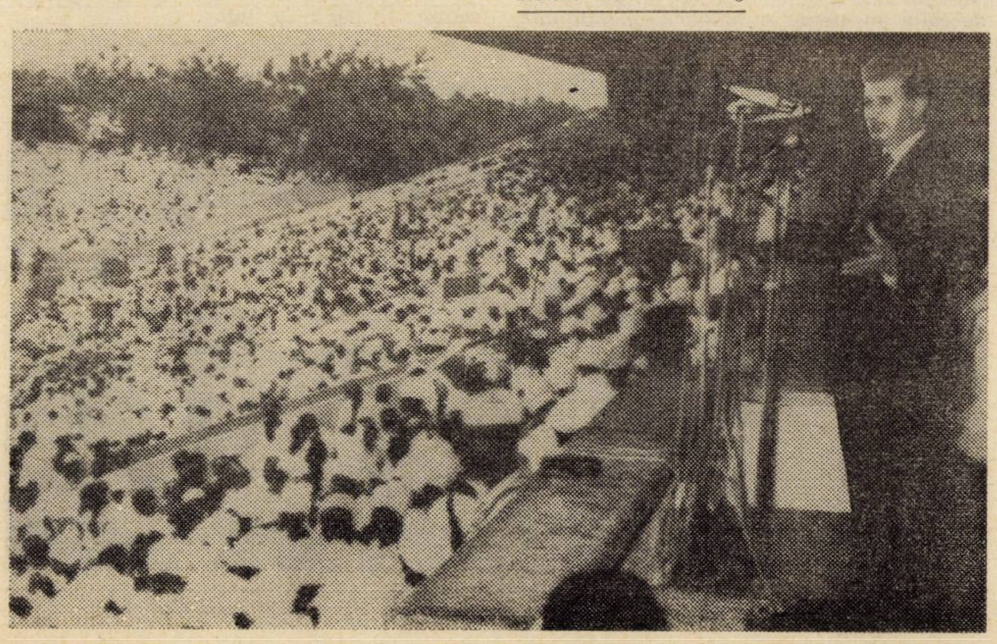

La marea adunare populară de pe stadionul din Conakry

cînd mai ales — după cum arăta ziarul «Horoya» — nivelul de dezvoltare industrială la care a ajuns în prezent România şi experienţa ei în industria mineritului, care ne poate servi la valorificarea superioară a bogăţiilor naturale imense de care dispune subsolul guineez".

Dorinţa de colaborare a fost transpusă în acorduri şi înţelegeri concrete, deschizătoare de largi perspective cooperării reciproc avantajoase. Este vorba de acordul privind deschiderea unei linii de credit, acordul pentru exploatarea şi transformarea în alumină şi aluminiu a bauxitei în zona Boke, precum şi a minereului de fier, protocolul primei sesiuni a Comisiei mixte de cooperare economică şi tehnică, protocolul privind schimbul de mărfuri în 1974, acordul de cooperare în domeniul sănătăţii, convenţia sanitar-veterinară.

Am încă vii în memorie manifestările dorinţei concrete de cooperare multilaterală între cele două ţări, exprimate pe tot parcursul vizitei tovarăşului Nicolae Ceauşescu pe meleagurile guineeze. Guvernatorii regiunilor Kankan şi Labé — piloni importanţi ai progresului economic

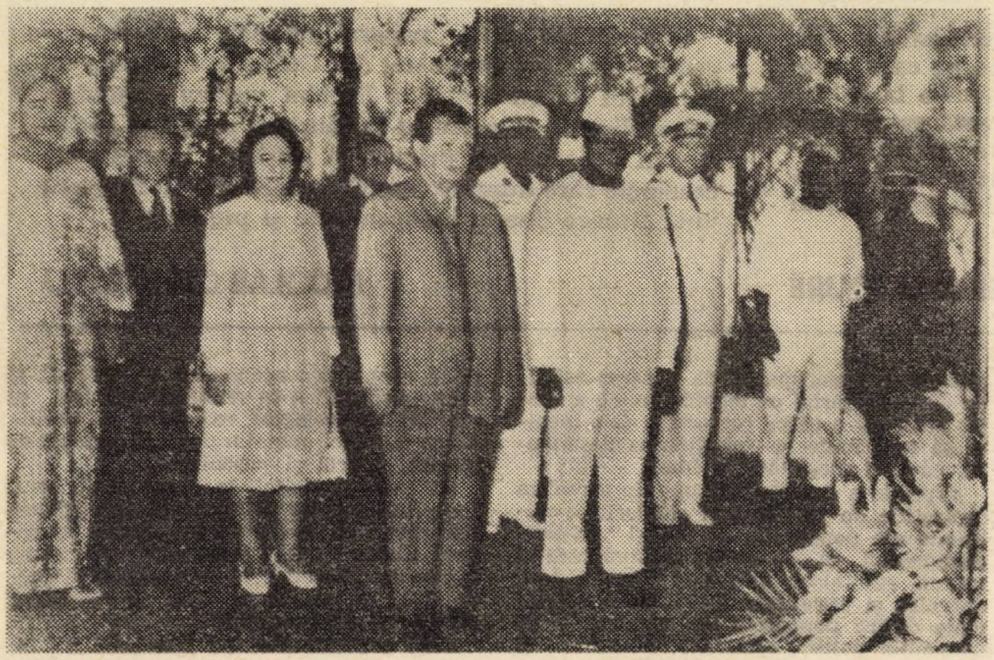

Depunerea unei coroane de flori la Mausoleul Național din Conakry

guineez — apreciau în mod deosebit interesul șefului statului român față de problemele lor de muncă, precum și interesul părții guineeze de a coopera cu România în diverse domenii de activitate.

În cursul convorbirilor dintre cei doi conducători de partid și de stat, apreciindu-se utilitatea deosebită a schimbului de informații și experiență între cele două partide, s-a hotărît — după cum se menționează în Comunicatul comun — stabilirea unui program de colaborare, informare reciprocă și schimb de delegații la diferite nivele și dezvoltarea, în continuare, a relațiilor între organizațiile politice, de tineret, de femei, precum și în alte domenii de interes reciproc.

Convorbirile la nivel înalt de la Conakry au prilejuit, totodată, o trecere în revistă a principalelor probleme internaționale ale actualității. Cu prioritate a fost evidențiat faptul că, în lumea de azi, cresc în mod pregnant rolul și influența forțelor democrației, progresului și păcii, subliniindu-se necesitatea acțiunii perseverente în direcția unirii tuturor forțelor frontului antiimperialist, pentru a se asigura triumful luptei împotriva politicii imperialiste de dominație, dictat și agresiune, pentru lichidarea definitivă a colonialismului și neocolonialismului, pentru statornicirea în relațiile interstatale a principiilor dreptului popoarelor și ale dreptului internațional.

Comunicatul comun exprimă aprecierea comună a părților asupra deosebitei importanțe pe care o are întemeierea raporturilor dintre state pe baza strictei respectări a principiilor independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne ale altor state, egalității în drepturi și avantajului reciproc, a asigurării dreptului imprescriptibil al fiecărui popor de a dispune în mod liber de bogățiile naționale și de a decide de sine stătător asupra căilor dezvoltării lor economice și sociale, a excluderii folosirii forței și amenințării cu folosirea forței, a integrității teritoriale și inviolabilității frontierelor, a soluționării pe cale pașnică a tuturor problemelor litigioase.

Documentul relevă, de asemenea, aprecierea părților că toate țările lumii, indiferent de mărimea și potențialul lor, poartă răspunderea pentru menținerea păcii și securității internaționale și trebuie să participe pe bază de egalitate la soluționarea în interesul popoarelor a problemelor internaționale. În context, a fost subliniat rolul activ care revine țărilor mici și mijlocii în atingerea acestor obiective.

Cei doi președinți au salutat cu profundă satisfacție victoriile importante ale mișcărilor de eliberare națională din Africa, pronunțîndu-se pentru dreptul imprescriptibil al popoarelor încă dependente de a utiliza toate căile și formele de luptă, inclusiv lupta armată, pentru a scutura jugul asupririi străine. A fost salutată, în acest sens, recunoașterea de către Adunarea Generală a O.N.U. a statului suveran Guineea-Bissau. Vizita la Conakry a prilejuit o întîlnire a tovarășului Nicolae Ceaușescu cu tovarășii Aristides Pereira, secretar general al Partidului African al Independenței din Guineea-Bissau și Insulele Capului Verde (P.A.I.G.C.), și Luis Cabral, președintele Consiliului de Stat al Republicii Guineea-Bissau. Întrevederea — desfășurată într-o atmosferă de caldă prietenie și solidaritate militantă — a constituit o nouă ilustrare a sprijinului constant acordat de partidul și statul nostru luptei popoarelor africane pentru lichidarea definitivă a dominației străine, în interesul unității întregului front antiimperialist.

O atenție aparte a fost acordată, în cursul vizitei, problemelor reducerii și lichidării decalajului care separă țările în curs de dezvoltare și cele economic avansate — problemă de interes fundamental pentru asigurarea progresului întregii omeniri — exprimîndu-se convingerea că, pentru depășirea acestui fenomen, sînt necesare eforturi susținute din partea fiecărei țări, asigurarea sprijinului material al țărilor dezvoltate, realizarea unei largi și juste cooperări internaționale.

Comunicatul comun consemnează, de asemenea, identitatea de păreri a părților cu privire la căile de soluționare a conflictului din Orientul Apropiat, consensul asupra necesității de a se pune capăt cursei înarmărilor, de a se proceda la dezarmarea generală, în primul rînd a dezarmării nucleare, considerînd că, în acest proces, au o deosebită importanță recunoașterea și respectarea Africii ca zonă denuclearizată și transformarea Balcanilor într-o zonă a păcii.

Președintele Ahmed Sekou Touré a dat, cu prilejul vizitei, o înaltă apreciere politicii partidului și statului nostru, de colaborare și sprijin internationalist față de popoarele Africii, reflectată de vizitele efectuate în ultimii ani de tovarășul Nicolae Ceaușescu într-o serie de țări ale continentului african. Într-adevăr, continuînd dialogul româno-african care, în anii din urmă și, cu deosebire prin călătoria din 1972 în cele opt țări africane, a înscris contribuții de valoare istorică în cronica relațiilor de prietenie ale României cu aceste țări, actuala vizită în Guineea a reprezentat o nouă expresie strălucită a consecvenței cu care țara noastră dezvoltă politica de prietenie, colaborare și solidaritate militantă cu țările așa-numitei lumi a treia.

Mesajul de pace, prețuire și colaborare adus și pe meleagurile guineeze de conducătorul partidului și statului român a deschis o pagină luminoasă în istoria relațiilor dintre cele două țări, a adus o importantă contribuție la consolidarea cursului nou, de destindere și colaborare, intervenit în relațiile internaționale, la afirmarea tot mai viguroasă a cauzei socialismului și păcii în lume.

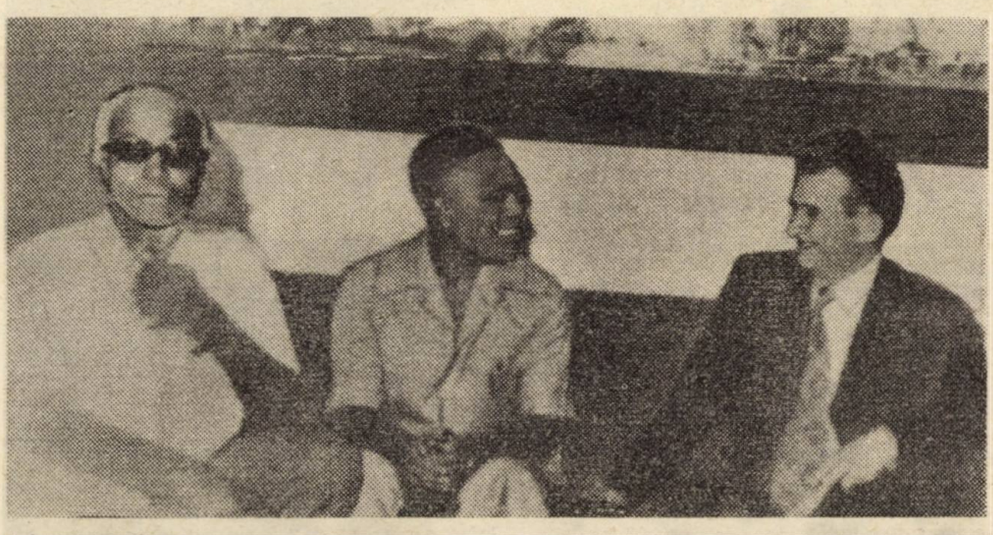

În timpul întrevederii cu tovarășii Aristides Pereira și Luis Cabral

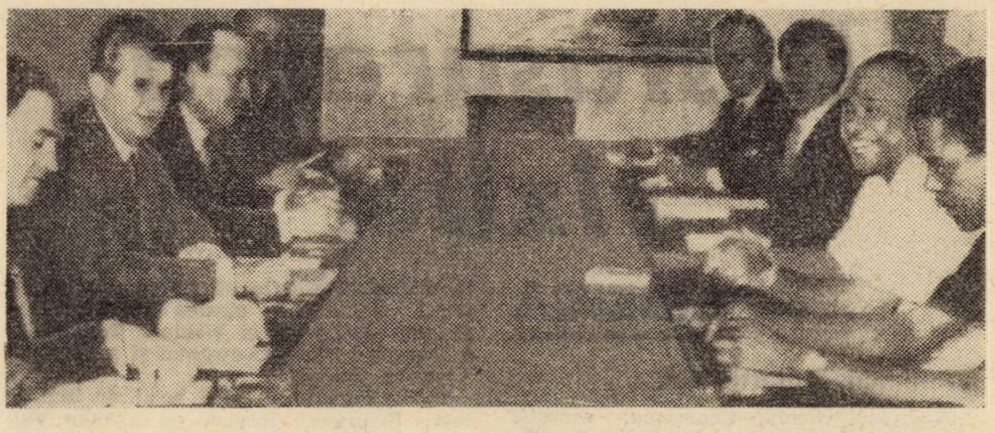

Monrovia. In timpul convorbirilor oficiale dintre președintele Nicolae Ceaușescu și președintele William Tolbert-jr.

MONROVIA

Premise favorabile unei largi cooperări româno-liberiene

Corespondență de la Iosif Socaciu

Presa din Monrovia a relatat pe larg despre semnificația istorică a vizitei pe care președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a efectuat-o în Liberia. Ecourile acestui eveniment, de o remarcabilă însemnătate, au continuat, firește, și după încheierea convorbirilor româno-liberiene, în cancelaria oficiilor guvernamentale, în presa liberiană.

Aflat în aceste zile la Monrovia, am rugat pe WILLIAM DENNIS, ministrul comerțului, industriei și transporturilor, și pe JAMES STEWART, ministrul adjunct al afacerilor externe, să împărtășească cititorilor revistei „Lumea" opiniile lor asupra viitorului relațiilor dintre țările noastre în lumina convorbirilor româno-liberiene la nivel înalt.

„Deși de dată relativ recentă, relațiile dintre țara mea și România — ne-a declarat, la începutul convorbirii, **William Dennis** — sînt bune, caracterizate de o atmosferă de înțelegere și prietenie. Cu doi ani în urmă, am vizitat România, împreună cu o delegație guvernamentală economică, vizită în cursul căreia am sondat posibilitățile de cooperare cu țara dv. Cu acel prilej, am încheiat primele acorduri comerciale dintre țările noastre. La puțină vreme, o delegație comercială română a venit în Liberia pentru a cunoaște, la rîndul ei, potențialul nostru economic. Imediat, ca urmare firească a acestor raporturi stabilite între România și Liberia, țara dv. a deschis o agenție economică la Monrovia, prin intermediul căreia am realizat o serie de schimburi comerciale.

Caracterizate de bunăvoință, de prietenie și spirit de înțelegere, aceste relații erau însă departe de a satisface posibilitățile pe care le avem de a coopera. **Vizita președintelui Nicolae Ceaușescu, care abia s-a încheiat, a fost tocmai factorul motor, evenimentul major care a propulsat relațiile româno-liberiene, a cimentat legăturile de prietenie dintre popoarele noastre, a concretizat domeniile și căile unei conlucrări fructuoase, de lungă durată".**

Rugat să se refere la domeniile în care va evolua cooperarea româno-liberiană, ministrul economiei, industriei și transporturilor a spus : „România a făcut progrese uimitoare pe calea dezvoltării economiei sale. Aveți o industrie de prim rang, specialiști recunoscuți — lucruri pe care le-am putut constata personal în cursul vizitei în țara dv. Noi, liberienii, avem importante resurse materiale și proiecte de exploatare judicioasă, pe care le putem concretiza printr-o colaborare fructuoasă cu țara dv. Este tocmai ceea ce vizita domnului președinte Nicolae Ceaușescu a stabilit. Cum va fi viitoarea cooperare româno-liberiană ? Ea va acționa pe multiple planuri — în exploatarea resurselor miniere liberiene, a fondului forestier, în agricultură și în industrie — și se va baza pe respectarea interesului fiecărei părți, în avantajul lor reciproc".

„Vizita președintelui României a fost pentru noi, liberienii, un eveniment deosebit. Ca și dv., românii, noi, liberienii, iubim libertatea și independența. Acestor idealuri scumpe celor două popoare i-a consacrat activitatea și viața președintele Nicolae Ceaușescu. Afirm acest lucru, deoarece cunosc de multă vreme politica României, activitatea președintelui dv. Ca persoană particulară, ca student și, în sfîrșit, ca ministru, am admirat modul cum România s-a consacrat idealurilor de pace, filozofiei conlucrării pașnice cu toate țările lumii, indiferent de sistem politic. Vizita în Liberia este o nouă verigă la acțiunea președintelui Nicolae Ceaușescu de a edifica în lume un climat de destindere și înțelegere între toate popoarele".

James Stewart, ministrul adjunct de externe, a ținut, la început, să se refere la unele aspecte ale politicii externe liberiene : „Liberia este o țară mică. Cu toate acestea, ea a promovat, mai ales în ultimii ani, de cînd funcția supremă în stat a fost preluată de președintele Tolbert, relații de prietenie cu toate statele. Este foarte important ca popoarele, indiferent de mărimea lor, de origine și mod de guvernare, să colaboreze între ele, să schimbe valori materiale și spirituale. Acest schimb înseamnă, după opinia mea, destindere, iar destinderea este un proces care trebuie accentuat, dezvoltat de orice națiune. Tocmai aici aș plasa rațiunea și însemnătatea vizitei șefului statului român, în acest context al eforturilor pe care sîntem datori să le depunem pentru construirea unei lumi în care toate popoarele să se dezvolte liber și de sine stătător, să fie absolvite de pericolul unor intervenții străine".

Rugat să se refere la relațiile dintre România și Liberia, James Stewart a spus : „Mă consider printre primii artizani ai actualelor relații prietenești dintre țările noastre. Încă de cînd eram ambasador, am discutat cu o serie de reprezentanți diplomatici ai țării dv., am evocat un program de cunoaștere și apropiere între România și Liberia, am inițiat schimburi de vizite și, în sfîrșit, stabilirea de relații diplomatice. **Sînt foarte fericit că aceste eforturi s-au materializat în rezultatele pe care le avem acum, între care cel mai de seamă este vizita președintelui Nicolae Ceaușescu în Liberia. Sînt foarte satisfăcut că această vizită a avut loc și că ea s-a soldat cu rezultate din cele mai fructuoase pentru ambele țări".**

Referindu-se, apoi, la posibilitățile de colaborare pe plan internațional dintre Liberia și România, dl Stewart a subliniat, între altele : „Contribuția României la eforturile pentru pace și destindere este remarcabilă. Sîntem animați de aceleași sentimente și aici cred că rezidă posibilitățile noastre de conlucrare internațională. Iată, de exemplu, problema eradicării rasismului, a colonialismului, care este atît de presantă pentru țările Africii. Îndepărtarea unui asemenea rău din viața popoarelor nu se face automat. Este nevoie de eforturile colective ale popoarelor iubitoare de pace, libertate și dreptate, pentru a întrona justiția și pe continentul african. În acest efort, un rol important îl are colaborarea româno-liberiană, colaborarea a două popoare dedicate prin excelență aspirațiilor de libertate și dreptate".

Desfăşurarea vizitei

LIBERIA

Duminică, 3 martie a.c.

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, şi tovarăşa Elena Ceauşescu au părăsit Capitala, plecînd spre Liberia, într-o vizită oficială.

În această vizită, şeful statului român este însoţit de tovarăşii Ion Păţan, vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri, ministrul comerţului exterior, Ştefan Andrei, secretar al C.C. al P.C.R., George Macovescu, ministrul afacerilor externe, de consilieri şi experţi.

Ora 17,30 (ora locală). Aeronava prezidenţială aterizează pe aeroportul internaţional Robertsfield de lîngă Monrovia.

Preşedintele Nicolae Ceauşescu şi tovarăşa Elena Ceauşescu au fost întîmpinaţi de preşedintele Liberiei, William R. Tolbert-jr., şi soţia sa, doamna Victoria Tolbert, de membri ai guvernului liberian, alte personalităţi ale vieţii politice, şefii misiunilor diplomatice acreditaţi în capitala acestei ţări.

După ceremonia primirii, distinşii oaspeţi români sînt invitaţi în salonul de onoare al aeroportului unde cei doi preşedinţi, tovarăşa Elena Ceauşescu şi doamna Victoria Tolbert se întreţin cordial cîteva minute. Urmează apoi călătoria pînă la „Executive Mansion" — reşedinţa prezidenţială.

După sosire, oaspeţii români sînt invitaţi în marele salon al palatului, unde se aflau reuniţi, pentru a saluta pe solii poporului român, preşedinţii Senatului şi Camerei Reprezentanţilor, membrii guvernului şi ai parlamentului. În acest cadru solemn, preşedintele William Tolbert-jr. adresează oaspeţilor români o alocuţiune omagială.

În continuarea ceremoniei, preşedintelui Nicolae Ceauşescu i se conferă Marele Cordon al ordinului „Cavalerilor Pionieratului". La rîndul său, şeful statului român înmînează preşedintelui William Tolbert-jr. ordinul „Steaua Republicii Socialiste România" cl. I

Seara, în onoarea preşedintelui Nicolae Ceauşescu şi a tovarăşei Elena Ceauşescu, preşedintele William Tolbert-jr. şi doamna Victoria Tolbert au oferit un banchet oficial, în timpul căruia cei doi preşedinţi au rostit toasturi.

Luni, 4 martie

Dimineaţa. Au avut loc convorbiri oficiale între preşedinţii Nicolae Ceauşescu şi William Tolbert-jr. Apoi întrevederea între cei doi conducători a continuat în prezenţa persoanelor oficiale care îl însoţesc pe şeful satului român în vizita sa oficială şi a membrilor guvernului liberian.

Imediat după încheierea convorbirilor oficiale, tovarăşul Nicolae Ceauşescu împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu au vizitat plantaţia de arbori de cauciuc de la Harbel. Vizita ia sfîrşit cu un dejun oferit de gazde în cinstea preşedinţilor Nicolae Ceauşescu şi William Tolbert-jr., a tovarăşei Elena Ceauşescu şi a doamnei Victoria Tolbert.

Tot în cursul dimineţii, acad. dr. inginer Elena Ceauşescu, însoţită de doamna Victoria Tolbert, a făcut o vizită la Universitatea din Monrovia.

După-amiază. Preşedintele Nicolae Ceauşescu şi tovarăşa Elena Ceauşescu au vizitat complexul piscicol „Mesurado".

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşa Elena Ceauşescu au primit pe McKinley Deshield, secretar general al partidului „The True Whig Party". La întrevedere a participat tovarăşul Ştefan Andrei.

Seara. A avut loc ceremonia semnării Declaraţiei solemne comune şi a Comunicatului comun. Documentele au fost semnate de preşedintele Nicolae Ceauşescu şi preşedintele William R. Tolbert-jr. În continuarea ceremoniei cei doi şefi de stat au rostit alocuţiuni.

Cu prilejul vizitei, au mai fost semnate : Protocolul privind aplicarea acordului comercial şi de cooperare economică şi industrială între Republica Socialistă România şi Republica Liberia, acordul de cooperare între guvernul Republicii Socialiste România şi guvernul Republicii Liberia în domeniul dezvoltării miniere şi petroliere, acordul între guvernul Republicii Socialiste România şi guvernul Republicii Liberia cu privire la posibilităţile de participare la proiectele în curs pentru zăcămintele de minereu de fier.

Marţi, 5 martie

Ora 3,30 (ora locală). Preşedintele Nicolae Ceauşescu şi tovarăşa Elena Ceauşescu şi-au încheiat vizita oficială de prietenie în Liberia. La aeroport, distinşii oaspeţi români au fost conduşi şi salutaţi de preşedintele William Tolbert-jr., de doamna Victoria Tolbert, de membri ai guvernului liberian şi alte personalităţi politice, de membri ai corpului diplomatic.

Avionul prezidenţial decolează, îndreptîndu-se spre Buenos Aires.

ARGENTINA

Ora 11 (ora locală). Aeronava prezidenţială aterizează la Buenos Aires. Preşedintele Nicolae Ceauşescu şi tovarăşa Elena Ceauşescu sînt întîmpinaţi de preşedintele Juan Domingo Peron, doamna Maria Estela Martinez de Peron, de alte personalităţi oficiale argentiniene. Preşedintele Juan Domingo Peron rosteşte o alocuţiune de bun venit. Răspunde preşedintele Nicolae Ceauşescu. În continuare, şefului statului român i se înmînează cheia oraşului Buenos Aires. Primarul oraşului Buenos Aires rosteşte un cuvînt de salut. Răspunde tovarăşul Nicolae Ceauşescu.

La amiază, la „Olivos", reşedinţa şefului statului argentinian, s-au desfăşurat primele convorbiri între preşedintele Nicolae Ceauşescu şi tovarăşa Elena Ceauşescu şi preşedintele Juan Domingo Peron şi doamna Maria Estela Martinez de Peron. La convorbiri au participat şi persoane oficiale române şi argentiniene.

După-amiază. La reşedinţa oficială a preşedintelui Nicolae Ceauşescu şi a tovarăşei Elena Ceauşescu au venit pentru a prezenta omagiile şefii misiunilor diplomatice acreditaţi în capitala argentiniană.

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşa Elena Ceauşescu au depus o coroană de flori la Monumentul lui José de San Martin, erou naţional. Apoi, la sediul Senatului şi Camerei Deputaţilor, distinşii oaspeţi români au avut o întîlnire cu parlamentarii argentinieni. Au rostit alocuţiuni prim-vicepreşedintele Senatului argentinian, José Antonio Allende, şi tovarăşul Nicolae Ceauşescu.

Seara. La „Olivos" a avut loc ceremonia conferirii unor înalte distincţii argentiniene şi româneşti. Preşedintele Juan Domingo Peron a conferit preşedintelui Nicolae Ceauşescu colanul Marelui Ordin „El Libertador" („Eliberatorul"). S-au rostit scurte alocuţiuni. În continuare, preşedintele Peron a conferit tovarăşei Elena Ceauşescu Marea Cruce a Ordinului „El Libertador". La rîndul său, preşedintele Nicolae Ceauşescu a înmînat preşedintelui Juan Domingo Peron Ordinul „Steaua Republicii Socialiste România" clasa I, iar doamnei Maria Estela Martinez de Peron Ordinul „23 August" clasa I.

Imediat după ceremonia conferirii înaltelor distincţii, preşedintele Juan Domingo Peron şi doamna Martinez de Peron au oferit la reşedinţa „Olivos" un dineu în cinstea preşedintelui Nicolae Ceauşescu şi a tovarăşei Elena Ceauşescu. În timpul dineului, cei doi preşedinţi au rostit toasturi. În continuare, în cinstea oaspeţilor români, preşedintele Peron a oferit la teatrul în aer liber din perimetrul reşedinţei sale un program special de muzică şi dansuri populare.

Miercuri, 6 martie

Dimineaţa. Au continuat convorbirile dintre preşedintele Nicolae Ceauşescu şi preşedintele Juan Domingo Peron precum şi Maria Estela Martinez de Peron, vicepreşedinte al Republicii Argentina. În continuare, la convorbirile oficiale au participat şi persoane oficiale române şi argentiniene.

Apoi, şeful statului român, însoţit de persoane oficiale române şi argentiniene, a vizitat oraşele Mar del Plata şi Balcarce. În cursul vizitei, reprezentanţii presei şi televiziunii din Mar del Plata şi Buenos Aires au rugat pe şeful statului român să acorde scurte declaraţii.

Tovarăşa Elena Ceauşescu a făcut o vizită la întreprinderea de medicamente, produse chimice şi produse cosmetice din Buenos Aires, aparţinînd grupului Roche.

În cinstea tovarăşei Elena Ceauşescu, doamna Maria Estela Martinez de Peron a oferit un dejun în saloanele restaurantului „Hostal del Lago" din Buenos Aires.

După-amiază. Preşedintelui Nicolae Ceauşescu şi tovarăşei Elena Ceauşescu le-au fost conferite titlul de Doctor Honoris Causa al Universităţii din Buenos Aires. În cadrul ceremoniei, au rostit alocuţiuni ministrul culturii şi educaţiei, Jorge Taiana, şi rectorul Universităţii din Buenos Aires, Ernesto F. Villanueva. A luat cuvîntul preşedintele Nicolae Ceauşescu. În continuare, a rostit un cuvînt de mulţumire tovarăşa Elena Ceauşescu.

Seara. Preşedintele Nicolae Ceauşescu şi tovarăşa Elena Ceauşescu au primit pe

Ricardo Balbin, președintele Uniunii Civice Radicale, și alți conducători ai Comitetului Național al acestui partid.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au primit o delegație a Partidului Comunist din Argentina, alcătuită din Rodolfo Ghioldi, membru al Direcțiunii P.C. din Argentina, fondator al partidului, Athos Fava, membru al Comitetului Executiv al P.C. din Argentina, și Fernando Nadra, membru al Comitetului Executiv, director al ziarului „Nuestra Palabra", organ al P.C. din Argentina.

Președintele Nicolae Ceaușescu s-a întîlnit cu Oscar Allende, lider al Partidului Intransigent și al Alianței Populare Revoluționare.

La Ambasada română din Buenos Aires a avut loc constituirea Camerei de comerț româno-argentiene.

Joi, 7 martie

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au vizitat complexul siderurgic „Somisa", de lîngă orașul San Nicolas.

Președintele Nicolae Ceaușescu a avut un larg schimb de păreri cu reprezentanți ai Confederației Generale a Muncii care grupează majoritatea sindicatelor din Argentina. În cadrul întîlnirii, șeful statului român a rostit o cuvîntare.

Ora 9,30. Începe ceremonia semnării documentelor oficiale româno-argentiniene. Persoane oficiale române și argentiniene semnează Acordul general de cooperare economică și tehnică dintre guvernele României și Argentinei, Acordul de cooperare în domeniul minier, Acordul de cooperare în domeniul industriei agrozootehnice, Acordul financiar.

Ora 9,50. Președinții Nicolae Ceaușescu și Juan Domingo Peron semnează Tratatul de prietenie și cooperare între Republica Socialistă România și Republica Argentina. Acest document poartă, de asemenea, semnătura miniștrilor de externe ai celor două țări. Cei doi șefi de stat semnează apoi Comunicatul comun. În încheierea ceremoniei, au luat cuvîntul cei doi președinți.

După semnarea documentelor, cei doi președinți au avut o nouă și amplă convorbire, la care au participat tovarășa Elena Ceaușescu și doamna Maria Estela Martinez de Peron.

Seara, președintele Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au oferit o recepție în onoarea președintelui Juan Domingo Peron și a doamnei Maria Estela Martinez de Peron.

Întîlniri de lucru : Tovarășul Ion Pățan cu ministrul economiei, José Gelbard, președintele Băncii Centrale, dr. Alfredo Gomez Morales, secretarul de stat la comerțul exterior, ambasadorul Tettamanbi, și secretarul de stat la energie, ing. Hermino Sbarra.

A avut loc semnarea unui important contract de livrare de utilaj petrolier românesc către întreprinderea de stat argentiniană „Y.P.E.".

Seara, președintele Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu s-au întîlnit cu membrii coloniei române din Argentina.

Vineri, 8 martie

Dimineața, tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit pe Arturo Frondizi, fost președinte al Argentinei, președintele Mișcării pentru integrare și dezvoltare, grupare politică din Frejuli — Frontul Justițialist de Eliberare.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu s-au întîlnit cu conducerea Confederației Generale a Muncii din Argentina. Cu acest prilej, a luat cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu.

La amiază, președintele Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu s-au întîlnit, la hotelul „Sheraton", cu reprezentanți ai presei argentiniene și corespondenți ai presei străine.

Ora 18 (ora locală). Președintele Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu și-au încheiat vizita oficială de prietenie în Republica Argentina. Pe aeroportul central al capitalei au venit, pentru a-și lua rămas bun de la distinșii oaspeți români, președintele Republicii Argentina, general-locotenent Juan Domingo Peron, vicepreședintele republicii, doamna Maria Estela Martinez de Peron, alte persoane oficiale argentiniene.

Avionul prezidențial decolează, îndreptîndu-se spre Rio de Janeiro.

Seara. În drum spre Guineea, președintele Nicolae Ceaușescu împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu și persoanele care îi însoțesc au făcut o escală la Rio de Janeiro. După ceremonia de primire, la invitația guvernului brazilian, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au făcut o scurtă vizită în oraș. În continuare, în cinstea oaspeților români, guvernul brazilian a oferit un dineu în saloanele Hotelului Național, situat pe malul oceanului.

GUINEEA

Simbătă, 9 martie

Ora 9,30 (ora locală). Aeronava prezidențială aterizează pe aeroportul internațional „Gbessia" din Conakry. În întîmpinarea solilor poporului român au venit tovarășul Ahmed Sekou Touré și soția sa, Andrée Touré, Aristides Pereira, secretar general al Partidului African al Independenței din Guineea-Bissau și Insulele Capului Verde, alte persoane oficiale.

Imediat după ceremonia primirii, a avut loc o mare adunare populară pe stadionul municipal din capitala Guineei. Cu acest prilej, au luat cuvîntul președintele Ahmed Sekou Touré și tovarășul Nicolae Ceaușescu.

După-amiază, la Palatul Poporului din Conakry au început convorbirile între tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Ahmed Sekou Touré. La convorbiri au participat persoane oficiale române și guineeze.

Seara, în saloanele Palatului Poporului, președintele Ahmed Sekou Touré împreună cu tovarășa Andrée Touré au oferit un banchet oficial în onoarea tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu.

În cinstea președintelui Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, șeful statului guineez și soția sa au oferit un spectacol de gală în marea sală de festivități a Palatului Poporului.

Duminică, 10 martie

Dimineața, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au avut o nouă convorbire cu tovarășul Ahmed Sekou Touré. Convorbirile au continuat apoi cu participarea persoanelor oficiale care îl însoțesc pe șeful statului român și a membrilor conducerii de partid și de stat a Guineei. Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Ahmed Sekou Touré au căzut de acord asupra încheierii unui Tratat de prietenie și cooperare și a semnării unui Comunicat comun. În timpul întîlnirii, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au invitat pe președintele Ahmed Sekou Touré și pe soția sa, Andrée Touré, să vizitele România.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a întîlnit, la reședința sa din Conakry, cu tovarășii Aristides Pereira, secretar general al Partidului African al Independenței din Guineea-Bissau și Insulele Capului Verde (P.A.I.G.C.), și Luis Cabral, președintele Consiliului de Stat al Republicii Guineea-Bissau.

Seara, președintele Consiliului de Stat, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și tovarășa Elena Ceaușescu au avut din nou posibilitatea de a lua contact, prin intermediul cîntecului și dansului, cu frumoasele tradiții, cu minunatele datini ale poporului guineez, în cadrul unui al doilea spectacol de gală, oferit, la Palatul Poporului, în cinstea înalților oaspeți de președintele Ahmed Sekou Touré și tovarășa Andrée Touré.

Luni, 11 martie

Dimineața, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au depus o coroană de flori la Mausoleul Național din Conakry, care cinstește memoria eroilor căzuți în lupta pentru libertatea și independența patriei lor.

După-amiază, într-un cadru festiv, cei doi șefi de stat au semnat Tratatul de prietenie și cooperare între Republica Socialistă România și Republica Guineea și Comunicatul comun.

Înaintea semnării Tratatului de prietenie și cooperare și a Comunicatului comun, au fost semnate mai multe acorduri și convenții între guvernele Republicii Socialiste România și Republicii Guineea.

După ceremonia semnării documentelor oficiale, a avut loc solemnitatea înmînării unor înalte distincții române și guineeze. Tovarășului Nicolae Ceaușescu i-a fost conferită Marea Cruce a Ordinului Național „Fidelitatea față de popor", iar tovarășei Elena Ceaușescu distincția de Mare ofițer al acestui înalt Ordin Național.

Tovarășului Ahmed Sekou Touré i-a fost conferit Ordinul Steaua Republicii Socialiste România clasa I, iar tovarășei Andrée Touré Ordinul „23 August" clasa I.

Distinșii oaspeți români au vizitat orașele Kankan și Labé.

Cu prilejul vizitei șefului statului român, la Conakry a avut loc prima sesiune a comisiei mixte de cooperare economică și tehnică între țările noastre.

Marți, 12 martie

Ora 0,15 (ora locală). Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu încheie vizita oficială de prietenie efectuată în Republica Guineea. Pînă la aeroport, distinșii oaspeți români au fost însoțiți de președintele Ahmed Sekou Touré și soția sa, Andrée Touré, de alte persoane oficiale guineeze.

Ora 9,30 (ora Bucureștiului). Aeronava prezidențială aterizează pe aeroportul Otopeni. La sfîrșit vizita efectuată de președintele Nicolae Ceaușescu împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu în Republica Liberia, Republica Argentina și Republica Guineea.

În exclusivitate pentru „Lumea"

Carlos Andrés Pérez

președintele Republicii Venezuela

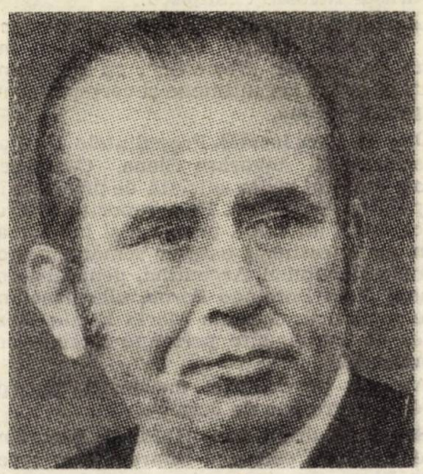

„România — o sursă de experiență pentru țara noastră"

Coborînd pe Avenida Libertador, una din principalele artere din Caracas, zărești de departe silueta cărămizie, înaltă și subțire a blocului pe frontispiciul căruia scrie „Torre de Las Delicias". La parter, o adevărată armată de gazetari localnici și corespondenți ai presei străine urmăresc și notează sosirile și plecările personalităților politice venezuelane primite în audiență, la etajul 10 al clădirii, de Carlos Andrés Pérez, președintele ales al Venezuelei. Sînt zile cînd se formează cabinetul, pentru fiecare portofoliu candidînd mai multe nume. Sînt zile de continuă agitație, premergătoare datei de 12 martie, cînd a avut loc instalarea noului președinte.

Excelența Sa domnul Carlos Andrés Pérez a avut amabilitatea de a ne primi în biroul său de la „Torre de Las Delicias". Azi, cînd revista publică acest interviu, Carlos Andrés Pérez este noul președinte al Venezuelei, sediul său de lucru aflîndu-se la Palatul Miraflores.

Corespondență din Caracas de la trimisul nostru Anca Voican

— Acum, la început de mandat, v-aș ruga, domnule președinte, să prezentați într-o formă sintetică elementele fundamentale ale viziunii dumneavoastră asupra celor cinci ani de guvernare care debutează cu luna martie a acestui an.

— Cred că nu va fi o perioadă ușoară de guvernare. Ci, dimpotrivă, foarte grea. Dar sîntem convinși că dispunem de toate șansele prin amplul orizont care se deschide înaintea noastră. Cred că țările latino-americane, inclusiv Venezuela, trebuie să excludă din gîndirea lor maniera îngustă — vreau să spun imaginată la scară mică — de a concepe progresul popoarelor noastre. Unitatea și alianța latino-americană trebuie să fie de aici înainte marele obiectiv pe care îl va urmări Venezuela. În această direcție voi orienta acțiunea guvernului meu : voi pregăti țara să contribuie cît mai mult la realizarea unității, care reprezintă forța continentului nostru, garanția dezvoltării sale independente. Eu cred că sînt multe lucruri în Venezuela care trebuie transformate radical, atîta vreme cît nu am reușit să îndreptăm deficiențele esențiale ale sistemului nostru capitalist, care dispune, de exemplu, de o dinamică de concentrare violentă a veniturilor, una din problemele asupra cărora trebuie să reflectăm. Acest proces a continuat în Venezuela. Curba venitului național a dovedit de fiecare dată o tendință de scădere, ceea ce înseamnă că în fiecare zi există mai mulți săraci și mai multă sărăcie în țara noastră decît în ziua precedentă. De aceea, am avansat drept motto al programului meu de guvernare „Lupta împotriva sărăciei".

— Venezuela, recunoscută ca mare țară producătoare și, mai ales, exportatoare de petrol, își definește, în aceste momente de dezbatere fără precedent asupra surselor de energie, o politică bine elaborată în acest sens. Ce loc va acorda guvernul dumneavoastră petrolului ?

— Primul loc. Petrolul — fie că vrem, fie că nu — reprezintă axul economiei venezuelane, este centrul ei. Mai mult chiar, petrolul va fi un important instrument al politicii latino-americane în lupta țărilor noastre pentru a obține un tratament corespunzător din partea țărilor industrializate ale lumii, o posibilitate de a interveni pentru a asigura desfășurarea echitabilă a comerțului mondial, în transferul de tehnologie dinspre țările dezvoltate spre cele în curs de dezvoltare, ca Venezuela, și în lupta pentru a obține, pentru materiile noastre prime, prețuri care să corespundă costului importurilor noastre.

— Guvernul dumneavoastră — care a rezultat din victoria în alegeri a Partidului Acțiunea Democratică — intenționează să respecte acordurile internaționale încheiate de fostul cabinet ?

— Guvernul pe care voi avea onoarea de a-l conduce este decis să respecte toate acordurile. Mai mult, consider că prima mea obligație în această calitate este de a continua acțiunile care au rămas a fi rezolvate de la fostul guvern. În ceea ce privește capitolul relațiilor internaționale, punctul meu de vedere este foarte clar și precis : nu numai că vom păstra relațiile pe care Venezuela le are în momentul de față cu lumea, dar le vom extinde în alte zone ale globului, pentru că azi, mai mult ca oricînd, acest lucru este necesar. Amplitudinea relațiilor internaționale facilitează dezbaterea marilor probleme ale omenirii și permite construirea unei lumi mai drepte și, în mod sigur, o nouă diviziune internațională a muncii.

— În timpul vizitei la Caracas, în septembrie 1973, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, ați fost primit de președintele României, cu care ați avut o convorbire. Pe atunci, dumneavoastră erați candidatul Partidului Acțiunea Democratică, aflat în opoziție. Cum apreciați, acum, după victoria în alegeri, perspectivele relațiilor româno-venezuelane ?

— Îmi face plăcere întrebarea dv. În primul rînd, vreau să spun că a fost foarte interesantă întrevederea pe care am avut-o cu președintele Nicolae Ceaușescu. Cu acel prilej, am spus înaltului oaspete că mă interesează profund (o spun cu deosebită cordialitate și fără nici un sens peiorativ) aceste așa-numite mici țări europene, pentru că la ele putem găsi multe idei și multe inițiative, unele dintre ele favorabile, de pildă, dezvoltării tehnologice de care avem nevoie în țara noastră. Găsim la aceste țări mai multe lucruri care ne interesează decît în cazul celor foarte dezvoltate, care, dintr-un motiv sau altul, se preocupă numai de progresul popoarelor lor. Astfel încît, România mă interesează nu numai pentru istoria și tradițiile ei, ci, de asemenea, pentru faptul că reprezintă o sursă de experiență pentru țara noastră și acest lucru l-am comunicat președintelui Ceaușescu. Cooperarea cu România va asigura de la bun început o intensificare a comerțului. Mă interesează mult să cunosc experiențele proprii ale țării dv. de dezvoltare tehnologică, felul cum a fost, de pildă, orientată politica socială, de asigurare deplină a dreptului la muncă. Sînt aspecte pe care, într-un ansamblu mai larg, doresc să le aflu, date fiind rezultatele și experiențele proprii ale României.

MOSCOVA

Convorbiri sovieto-franceze la nivel înalt

Întîlnirile sovieto — franceze la nivel înalt au devenit tradiționale

Corespondență de la Laurențiu Duță

O conferință de presă a secretarului general al C.C. al P.C.U.S., Leonid Brejnev (organizată pe aeroportul Vnukovo, înainte de decolarea avionului special spre Crimeea — locul de desfășurare a convorbirilor sovieto-franceze la nivel înalt), a prefigurat agenda acestei întîlniri, a treia în ceva mai mult de un an.

Atît în declarația făcută ziariștilor francezi, cît și în răspunsurile date, secretarul general al C.C. al P.C.U.S. a subliniat caracterul de lucru al convorbirilor ; el a precizat că, „deși nu a fost fixată o ordine de zi, nu mă îndoiesc că, împreună cu președintele Pompidou, vom avea un schimb de păreri în problema desfășurării conferinței general-europene. Bineînțeles, a continuat Leonid Brejnev, vor fi abordate și alte probleme legate de destinderea internațională. Nu este exclus să ne referim și la probleme economice". Leonid Brejnev și-a exprimat, totodată, convingerea că schimbul de păreri va avea un caracter liber, amical, subliniind însemnătatea principiilor pe care se întemeiază relațiile de prietenie dintre U.R.S.S. și Franța, semnificația consultărilor periodice dintre factorii de răspundere ai celor două țări. În cadrul aceleiași conferințe de presă, secretarul general al C.C. al P.C.U.S. a evocat colaborarea comercială bilaterală și a afirmat că, „avîndu-se în vedere apropiata expirare a actualului acord sovieto-francez pe baza căruia s-a dezvoltat comerțul nostru, cred că a sosit momentul pentru noi tratative concrete, de lucru, în această problemă".

Interviul acordat televiziunii sovietice de către ministrul francez al afacerilor externe, Michel Jobert, a confirmat cursul pozitiv al relațiilor franco-sovietice. „Bunăvoința din relațiile celor două țări, constata șeful diplomației franceze, a fost transpusă în practica reală". Și, opinînd că înțelegerea dintre U.R.S.S. și Franța trebuie să-și găsească continuarea, Jobert sublinia că, „pentru aceasta, este nevoie de toleranță și eforturi, mai ales în domeniul economiei, industriei și comerțului".

În aceste zile, presa sovietică a publicat numeroase articole, insistînd asupra dezvoltării impetuoase a colaborării sovieto-franceze în domeniile economic și tehnico-științific. „Este suficient să arătăm că, în anul 1973, schimbul de mărfuri sovieto-francez a crescut cu 40 la sută față de anul precedent, scrie ziarul «Izvestia». Sarcina asumată de ambele părți — de a-și dubla în cinci ani schimbul de mărfuri — va fi îndeplinită, în mod evident, înainte de termen". Același ziar, evocînd recenta sesiune a așanumitei mici comisii de colaborare sovieto-franceză, în atribuțiile căreia se află problemele schimburilor tehnico-științifice, subliniază că „numai în domeniul producției industriale acționează 13 grupuri pe ramuri, care se ocupă de probleme ale industriei aviației, energeticii, producției de petrol și gaze, construcțiilor de mașini-unelte, metalurgiei feroase și neferoase, chimiei, electrotehnicii, producției de utilaje casnice și frigorifice, industriei lemnului". Totodată, «Izvestia» constata că, „niciciînd pînă acum, presa economică franceză nu a scris atît de mult despre resursele naturale ale Țării sovietice, despre comerțul ei exterior, despre giganticele proiecte de valorificare a bogățiilor Siberiei".

Materialele apărute în presa din Moscova pe tema colaborării sovieto-franceze acordă un loc însemnat exemplului companiei „Renault", care participă la construirea marii uzine de autocamioane „Kamaz", de la Naberejnîie Ciolnî. Ziarul „Soțialisticeskaia Industria" subliniază că relațiile firmelor franceze cu „Kamaz", aflată în construcție, nu se limitează numai la uzina de motoare de aici. Astfel, „Renault-Riete" fabrică pentru uzina sovietică linii de sudură a cabinelor auto, firma „Bert" îi livrează presa automată, „National-Standard" fabrică instalații de filtrare a uleiului și motorinei, iar „Construction de Clichy" — mașini de șlefuit. Săptămînalul „Novoe Vremea", scriind, la rîndul său, despre proiectele economice sovieto-franceze de mare anvergură, enumera, printre acestea, acordul privind livrarea în Franța de gaze naturale sovietice, iar din Franța în U.R.S.S. — țevi și alte utilaje pentru industria gazelor, participarea U.R.S.S. la construirea complexului siderurgic de la Fos-sur-Mer, pe malul Mediteranei, furnizarea de către Franța a utilajelor pentru uzina de motoare Diesel necesare uzinei de pe rîul Kama. Aceeași publicație subliniază interesul față de participarea firmei franceze „Pechiné-Eugene Kulman" la construirea în U.R.S.S. a unor mari uzine de alumină și aluminiu.

În sfîrșit, ziarul „Trud", subliniind însemnătatea actualelor convorbiri sovieto-franceze, apreciază că, la începutul acestei primăveri, „se poate vorbi de o încălzire în politică".

La încheierea ediției, convorbirile sovieto-franceze la nivel înalt se află în plină desfășurare ; observatorii politici din capitala sovietică apreciază, încă de acum, că întîlnirea dintre Leonid Brejnev și Georges Pompidou prezintă o importanță semnificativă pentru dezvoltarea relațiilor dintre cele două țări, pentru destindere și colaborare între state.

Întîlniri anterioare L. I. Brejnev — G. Pompidou

6—13 octombrie 1970, Moscova

Declarația sovieto-franceză arată că, de la încheierea, la 26 mai 1969, a acordului pe cinci ani de colaborare comercială și economică, relațiile comerciale reciproce s-au dezvoltat continuu. Părțile au confirmat că, în perioada 1970—1974, volumul comerțului reciproc urmează să se dubleze. S-a convenit să se depună eforturi pentru ca, paralel cu sporirea livrărilor de materii prime din U.R.S.S., în importul francez să continue să sporească ponderea utilajului industrial sovietic. A fost exprimată dorința de a fi transpuse în viață o serie de mari proiecte economice, între care, construcția în Uniunea Sovietică a unui mare complex industrial forestier, participarea industriei franceze la construirea unei uzine de autocamioane în U.R.S.S. În ceea ce-l privește, guvernul francez va continua să stimuleze participarea organizațiilor sovietice la construirea unor complexe industriale în Franța.

25—30 octombrie 1971, Paris

În Declarația sovieto-franceză se arată că părțile au decis să tindă spre încheierea de contracte pe termen lung privitoare la volume considerabile, îndeosebi în legătură cu valorificarea de noi zăcăminte de minereuri rare. Unul din aceste contracte — relevă documentul — ar putea duce și la o colaborare preferențială între cele două țări. S-a exprimat speranța că vor fi încheiate favorabil tratativele privind, între altele, participarea U.R.S.S. la construirea unui combinat metalurgic în Franța.

11—12 ianuarie 1973, Zaslavl (lîngă Minsk)

Comunicatul cu privire la vizita în U.R.S.S. a lui Georges Pompidou relevă că, în conformitate cu acordul semnat la Paris, în timpul vizitei lui Leonid Brejnev, în legătură cu dezvoltarea colaborării economice, tehnice și industriale, au fost elaborate programele privind adîncirea colaborării sovieto-franceze pe o perioadă de 10 ani în acest domeniu. A fost realizat un acord privind activizarea continuă a eforturilor întreprinse de cele două țări în scopul măririi volumului comercial și al dezvoltării colaborării industrial-economice.

25—27 iunie 1973, Paris

În cadrul discuțiilor de lucru asupra problemelor de perspectivă a relațiilor sovieto-franceze, a fost exprimată satisfacția celor două țări față de colaborarea constructivă din ce în ce mai strînsă și reafirmată hotărîrea lor de a adînci raporturile reciproce. Comunicatul dat publicității relevă contribuția pe care o au în acest sens transpunerea în viață cu consecvență a „Principiilor de colaborare între U.R.S.S. și Franța" și „Protocolul sovieto-francez cu privire la consultările politice".

EUROPA OCCIDENTALĂ

Dificultăţi diverse ... cu numitor comun

Cronologie. Criza guvernamentală din Belgia a izbucnit la 19 ianuarie, cea britanică la 7 februarie, iar rezultatele celor două consultări electorale anticipate nu sînt de natură să garanteze definirea şi desfăşurarea unor orientări programatice ferme. În ajunul alegerilor britanice, la 27 februarie, demisia premierului Messmer şi reînsărcinarea lui de către preşedintele Pompidou cu formarea noului cabinet francez reprezentau, la interval de cîteva ore, cele două etape ale unei remanieri guvernamentale. A doua zi, la Roma, secretarul general al republicanilor, Ugo La Malfa, demisiona din guvern, determinînd căderea întregului cabinet Rumor.

Reacţie în lanţ ? Nu. Aceste momente ale cronicii politice din ultimele nici două luni nu decurg unul din celălalt. De ce însă ritmul de avalanşă, însoţit de altminteri în alte ţări occidentale de manifestări ale unui climat de nesiguranţă şi indispoziţie ? De ce faptul că se produc fie într-un moment în care nu par ineluctabile, fie după ce de multă vreme păreau necesare ?

Vocabularul gazetăresc în domeniul crizelor s-a îmbogăţit substanţial. Pe tărîm economic mai întîi, mai tîrziu pe tărîmul analizelor politice. În afara crizelor guvernamentale de mult intrate în uz sau a celor constituţionale, mai rare dar şi ele cunoscute, se scrie abundent astăzi despre crize instituţionale (care nu sînt tot una cu menţionatele crize constituţionale, deşi le pot uneori determina), despre crize conjuncturale şi crize de sistem, despre crize de identitate chiar, ş.a.m.d. Poate că această hipertrofie a lexicului comentariului politic, reflectă, mai cu seamă, preocuparea de a exprima cît mai precis aprecierea asupra unei situaţii anume în contextul unei lumi în mişcare, în care raporturile de forţă — economice, sociale, politice — nu sînt, nici mereu şi nici pretutindeni aceleaşi, iar interdependenţa planurilor se amplifică, se ramifică, se accelerează.

Ce fel de crize sînt deci cele care se succed în acest prim trimestru 1974, în lumea occidentală ? Fiecare dintre ele reprezintă, probabil, o mixtură, în dozaje variate, de crize afectînd diferite resorturi ale vieţii publice.

Există, firește, un numitor comun. Cu dominantă economică : inflaţia persistentă ; voluminosul contencios monetar şi comercial (între C.E.E. şi S.U.A., dar şi intra-comunitar) ; previzibila — prevăzută dealtminteri de experţi, dar practic ignorată, în proiectele factorilor de răspundere — criză energetică, menită să supravieţuiască războiului israeliano-arab şi embargoului, datorită pur şi simplu creşterii preţului petrolului brut ; plus circumstanţa agravantă că fiecare din aceste categorii de probleme sporeşte virulenţa celorlalte. Dar în fiecare din ţările vest-europene toate acestea se grefează pe alte realităţi economice, sociale şi politice, preexistente.

În Belgia, criza a fost aparent declanşată de eşecul proiectului „Ibramco" de realizare, în cooperare cu Iranul, a unei mari rafinării în regiunea Liège ; dar eşecul proiectului belgo-iranian a fost urmarea reizbucnirii cu acest prilej a disputelor între flamanzi şi walloni. În Italia, opinia unanimă a observatorilor este că divergenţele dintre republicanul La Malfa şi socialistul Giolitti cu privire la condiţiile împrumutului negociat la Fondul Monetar Internaţional nu justificau gestul de ruptură a solidarităţii guvernamentale. Dar şi aici pare să fi jucat un rol determinant climatul politic general. În Marea Britanie, raportul între cauza economică şi efectul politic se prezintă în forma cea mai dramatică şi, la prima vedere, cea mai simplă : revanşa slujitorilor detronatului „rege cărbune" (700 000 de mineri în 1957, ceva mai mult de 450 000 în 1967, mai puţin de 300 000 în 1974), consideraţi ca supravieţuitorii unei activităţi „muribunde", hotăriţi să-şi dobîndească drepturile într-un moment în care munca lor este de necesitate vitală şi înainte ca exploatarea relativ accesibilelor zăcăminte petroliere marine să-i împingă din nou în zonele mai obscure ale economiei. În Franţa, în schimb, remanierea din 27 februarie, pregătită poate îndelung dar efectuată într-un timp record, ambele operaţii desfăşurîndu-se sub semnul unei desăvîrşite discreţii, pare să răspundă preocupărilor pe care le inspirau orientările contradictorii în acţiunea guvernului sau a membrilor săi, analizate pe larg în presă încă de la sfîrşitul anului trecut şi începutul acestuia ca fenomene a căror sumă „surprinde, dezorientează, neliniştește", ceea ce pare să confirme dorinţa imperativ exprimată de către preşedintele Pompidou de a obţine mai multă „coeziune, solidaritate şi concentrare a acţiunii în jurul primului ministru".

Instalarea noului guvern britanic a pus, într-adevăr, capăt grevei minerilor, faţă de care intransigenţa fostului premier inspira critici chiar patronatului. Dar fragilitatea situaţiei parlamentare impune lui Harold Wilson o extremă prudenţă şi anumite reţineri în ceea ce priveşte realizarea programului anunţat. Important, fără îndoială, dar nu este fără precedent ca deplasarea la stînga înregistrată în opoziţie de laburişti să sufere oarecari retuşări după preluarea puterii. Demnă de interes şi ipoteza unor apropiate noi alegeri — demnă de interes în limitele normalului. Inedit este semnul de întrebare sub care este pus sistemul electoral britanic. Conceput pentru a favoriza echilibrul bipartizan şi a asigura, astfel, stabilitatea parlamentului, apărea — şi fără îndoială apare şi azi unei considerabile părţi a opiniei publice britanice — ca una din componentele imuabile ale „environnement"-ului său politic. Deşi, dezamăgiţi de precedenta guvernare Wilson, de guvernarea Heath care i-a urmat, peste 6 milioane de cetăţeni (aproape triplul cifrei din 1970) au votat pentru liberali. Ridicînd astfel mîna împotriva unuia din mecanismele de bază ale vieţii publice britanice. Influentul ziar „The Times" conchide că, dacă este vorba de „parlament stabil", în condiţiile actuale un sistem electoral proporţional ar fi fost mai apt să-l producă.

În Franţa şi în Italia secvenţele din ultimele săptămîni ale filmului politic s-au desfăşurat pe fundalul unei complicate întreţesături de dificultăţi economice şi revendicări ale diferitelor categorii de oameni ai muncii, de controverse între partide şi în interiorul lor, de scandaluri pe planuri diverse dar implicînd într-un fel sau în altul autoritatea de stat — de la interceptările de convorbiri economice şi polemicile în jurul represiunii poliţieneşti la tensiunea între corpuri constituite (magistratură — poliţie), de la fraudă şi evaziune fiscală la actele de corupţie care deseori le însoţesc. La aceasta se adaugă, şi de o parte şi de cealaltă, factori emoţionali cu incontestabile incidenţe politice : în Italia, activităţile neofasciste sau disputa asupra divorţului (aceasta din urmă generată nu numai, sau poate chiar nu în primul rînd de scrupule religioase, ci mai cu seamă de deprinderea cu moduri de viaţă moştenite din generaţie în generaţie), în Franţa manifestările ostile din zonele în care trăiesc muncitorii imigraţi. Primul ministru a proclamat hotărîrea celui de al treilea guvern pe care îl conduce de a da prioritate problemelor economice, ilustrînd, astfel, intenţia preşedintelui Pompidou de a „revaloriza" Planul, dat oarecum uitării sub presiunea furtunilor monetare şi energetice. Observatorii

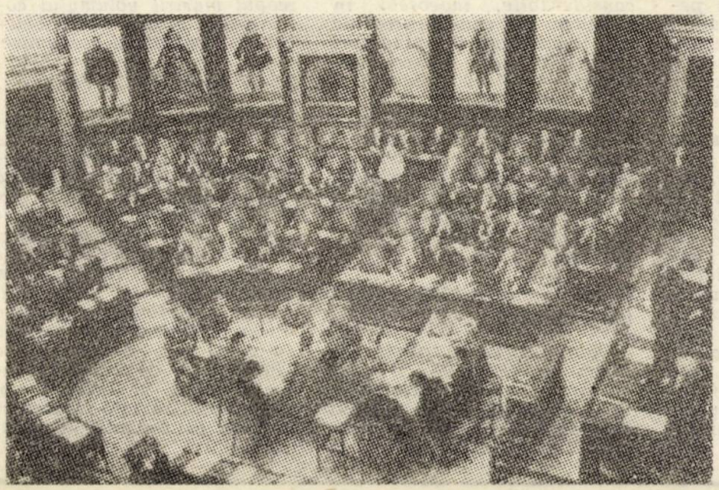

Imagine din Senatul belgian

consemnează. Dar continuă să fie preocupați de mai vechea problemă instituțională a raporturilor dintre atribuțiile șefului de stat și cele ale șefului de guvern, a raporturilor dintre puterea executivă și parlament, de fizionomia alegerilor prezidențiale din 1976 : care vor fi problemele Franței peste doi ani, cum vor evolua formațiile politice și electoratul, cine va candida, care va fi durata mandatului, dacă reformei constituționale preconizate de președintele Pompidou pentru reducerea la cinci ani i se vor adăuga pe parcurs și alte modificări etc...

Nu trebuie să se creadă că aceste discuții sînt acum un pur exercițiu de anticipație. În Suedia, noua Constituție, care va intra în vigoare la 1 ianuarie 1975 — și care a fost adoptată în primă lectură încă de vara trecută, deci înainte de alegerile

Minerii din Yorkshire; satisfacerea cererilor — una din problemele nr. 1 ale Angliei în acest început de an

din septembrie, iar în a doua, zilele trecute — e controversată de anul trecut și continuă să fie contestată. După ce, la 25 februarie, dificilul parlament — în care blocul de dreapta și cel de stînga dețin un număr egal de locuri — a ajuns la primul său acord (în legătură cu o reducere fiscală), temeiurile de satisfacție ale premierului Olof Palme s-au dovedit efemere odată cu amploarea pe care au căpătat-o încrimînările aduse noii legi fundamentale. Protestatarii cer ca textul constituțional — la a cărui completare lucrează acum o comisie — să fie supus unui referendum. Amenințînd că, altminteri, se vor constitui într-un „partid al nemulțumiților". Ceea ce, într-un moment cînd se vîntură — și aici! — ipoteza unor alegeri anticipate, nu e o perspectivă de ignorat...

Se vorbește uneori, cu referire la un partid sau altul, înfrînt în alegeri sau răsturnat de la putere sau în pierdere de popularitate potrivit sondajelor, despre „uzură a puterii". Dar dacă înseși structurile instituționale, datînd în general — deși remaniate pe ici, pe colo, dar nu în părțile esențiale — de pe vremea primei revoluții industriale, ar fi, ele, îmbătrînite și uzate, inapte să cuprindă complexitatea și să asimileze ritmurile generate de cea contemporană ?

Cu neașteptată candoare, un ziar de seriozitatea și cu autoritatea pe care și-a cucerit-o „Le Monde" intitula un triptic de articole-bilanț consacrate lui 1973 „Anul adevărului". Dar adevărul nu ține seama de compartimentaje calendaristice. Și nu pare să se fi împiedicat de pragul anului în curs. La urma urmei, adevărul e un proces în desfășurare.

Florica Șelmaru

TEL AVIV

Constituirea noului guvern

După eforturi și discuții de mai bine de șase săptămîni, Golda Meir a reușit, la 6 martie, cu numai o oră înainte de expirarea ultimului termen legal, să anunțe lista, încă incompletă, a noului cabinet israelian. La 10 martie, noul guvern, completat prin repartizarea portofoliilor reținute pentru Partidul Național Religios, a fost prezentat Knessetului, obținînd votul de investitură.

Ca și cel precedent, noul guvern este constituit pe baza coaliției dintre Partidul Mapai, condus de premierul Golda Meir, Partidul Național Religios și liberalii independenți. Împreună, cele trei partide dețin în parlament o majoritate confortabilă de 68 de voturi, ceea ce, potrivit observatorilor politici, va conferi noii echipe ministeriale, în eventualitatea unei conlucrări armonioase, posibilitatea inițierii și adoptării importantelor măsuri care sînt așteptate de la ea, în contextul eforturilor pentru instaurarea unei păci juste și durabile în zonă.

Cabinetul nu prezintă schimbări importante față de cel anterior. Atît vicepremierul Yigal Allon, cît și ministrul de externe, Abba Eban, ministrul finanțelor, Pinhas Sapir, și ministrul apărării, Moshe Dayan, au rămas la posturile lor. Revenit și el în sînul guvernului, alături de Dayan, Shimon Peres, fost ministru al transporturilor, a primit portofoliul informațiilor, nou creat. Au mai fost înființate, după cum anunța Golda Meir în discursul de investitură, Consiliul național al apărării și Consiliul pentru afacerile sociale, urmînd ca, din membri ai guvernului, să fie constituit un comitet ministerial pentru problemele de apărare națională și de securitate.

Dintre schimbările survenite, semnificativă este numirea lui Yitzhak Rabin, fost șef al statului major al armatei și, pînă anul trecut, ambasador al Israelului la Washington, la conducerea Ministerului Muncii. Anterior, el fusese desemnat ca succesor al generalului Dayan la Ministerul Apărării, în eventualitatea că acesta și-ar fi păstrat hotărîrea de a nu participa la noul guvern.

Se pune capăt, în felul acesta, uneia din cele mai dramatice crize din Israel, de la crearea statului în anul 1948. Dificultățile, multe și neașteptate, în calea constituirii noului guvern au fost determinate, în primul rînd, de slaba majoritate obținută de Partidul Muncii în alegerile parlamentare de la sfîrșitul anului trecut. Încercările Goldei Meir de a reface coaliția guvernamentală existentă înainte de alegeri s-au lovit, rînd pe rînd, fie de refuzul Partidului Național Religios de a mai participa la o coaliție restrînsă fără partidele din blocul de dreapta „Likud", fie de hotărîrea precipitată a generalului Dayan și a actualului ministru al informațiilor, Shimon Peres, de a nu participa la un guvern minoritar, alcătuit doar pe baza voturilor de care dispune Partidul Muncii în parlament.

În acest context, a survenit, la 3 martie, anunțarea intenției Goldei Meir de a renunța la mandatul încredințat, după ce, în prealabil, prezentase unei reuniuni a conducerii partidului său lista unui guvern laburist minoritar. Observatorii politici consideră că avertismentul Goldei Meir a reprezentat punctul culminant în întreaga desfășurare de pînă atunci a crizei, grăbind revenirea membrilor fracțiunii Rafi în guvern și revizuirea atitudinii de pînă atunci a Partidului Național Religios. De asemenea, se relevă că însăși schimbarea de atitudine a Goldei Meir se datorează, mai ales, temerii sale de a vedea instaurat la conducerea țării un preconizat cabinet „de uniune națională" din care să facă parte și reprezentanții blocului de dreapta „Likud", formulă care, după declarațiile doamnei Meir, „ar fi incapabilă să ajungă la un consens în problemele decisive pe care le înfruntă Israelul".

Cît privește modul în care noul guvern preconizează soluționarea amintitelor probleme decisive, observatorii relevă, mai întîi, în declarația-program prezentată Knessetului la 10 martie, faptul că „Israelul va acționa pentru o pace durabilă cu vecinii săi", concomitent, însă, cu reafirmarea tezei echivoce a unor „tratate direct negociate și definind frontiere convenite, sigure și garantate", criticată, după cum se știe, chiar de unele cercuri politice israeliene și respinsă de țările arabe și de alte state. De asemenea, constituie un motiv de îngrijorare, potrivit observatorilor, reafirmarea faptului că, „în absența unor tratate de pace, Israelul va menține situația așa cum s-a cristalizat ea prin încetarea focului" și că respinge „orice cerere pentru o retragere la liniile de dinainte de iunie 1967".

Referindu-se la măsurile întreprinse, în ultimul timp, în zonă, Golda Meir sublinia, în aceeași declarație-program, că acordul privind dezangajarea forțelor la Canalul Suez „trebuie considerat ca un succes direct legat de Conferința de la Geneva", menționînd că Israelul va participa, în continuare, la aceste negocieri — „pentru a degaja de aici toate posibilitățile pe calea păcii". „Acordul asupra dezangajării și stricta lui aplicare de către cele două părți — a spus Golda Meir — constituie un prim pas în direcția păcii". Totodată, ea a anunțat că guvernul sirian a fost informat, prin intermediul secretarului de stat Henry Kissinger, că, la două săptămîni după constituirea noului guvern israelian, acesta va prezenta un plan detaliat asupra dezangajării pe Înălțimile Golan. „Sîntem gata — a spus Golda Meir — să trimitem, în acest scop, un reprezentant autorizat la Washington".

În încheiere, abordînd situația internă, premierul a arătat că, după războiul de anul trecut, „Israelul nu mai poate fi niciodată la fel cum a fost", adăugînd că „vor fi studiate slăbiciunile care au apărut atunci și schimbările ce vor trebui să fie efectuate, conform lecțiilor primite". Totodată, Golda Meir a declarat că guvernul va adopta „hotărîrile care se impun", îndată după publicarea concluziilor comisiei Agranath, care cercetează situația din timpul „războiului de Yom Kippur".

Ion Madoșa

O IDEE — FORȚĂ A LUMII NOASTRE

Democratizarea relațiilor internaționale

De obîrșie modernă, puține idei rivalizează prin generozitate de semnificații cu noțiunea de democratizare a vieții internaționale. Idee-forță a epocii contemporane, ea are virtutea de a configura deveniri istorice cu valori universale. Prin însăși esența ei, democratizarea relațiilor internaționale reprezintă un proces de anvergură globală.

Vigoarea și autenticitatea fenomenului de democratizare rezidă în chiar logica dezvoltării societății contemporane. Dacă, pe plan național, democrația și progresul sînt deziderate necesare și autentice, — și în multe țări realități dobîndite — pe plan mondial, aceasta se traduce prin cerința de a se respecta voința fiecărei națiuni, a dreptului ei de a-și alege calea dezvoltării, de a-și cultiva capacitățile pe spațiul geografic în care trăiește, de a fi considerată partener cu drepturi egale în rezolvarea problemelor de interes general ale comunității internaționale. Rezultat al unei evoluții istorice direcționate spre instaurarea rațiunii, echității și dreptului în raporturile dintre state, democratizarea relațiilor internaționale înseamnă, în acest sens, expresia cea mai generală a tendinței predominante de traducere în viață a legalității și moralei internaționale. Victoria democrației în viața internațională va coincide cu victoria principiilor și normelor de drept internațional unanim recunoscute. Exercitarea drepturilor inalienabile ale statelor constituie condiția obligatorie a oricăror progrese în opera de democratizare a vieții internaționale. Sînt, acestea, imperative cu o rază de acțiune universală. Fundamentarea lor nu rezidă numai în considerente de ordin moral ; ele luminează un curs obiectiv, legic al vieții politice contemporane.

Emanație firească a cerințelor și deziderateloor primordiale ale națiunii române, a procesului intern de adîncire a democrației socialiste, politica externă a României este, principial, direcționată spre afirmarea și progresul democratizării relațiilor internaționale, spre asigurarea exercitării libere, neîngrădite, independente a tuturor statelor, indiferent de orînduirea lor socială, de ponderea lor economică sau militară.

„Este necesar — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul la Conferința Națională a partidului — **să se asigure participarea tuturor statelor la soluționarea marilor probleme internaționale. Viața a demonstrat că astăzi nici o problemă nu se poate rezolva decît cu participarea tuturor națiunilor interesate. De aici și necesitatea ca țările care au pășit pe calea dezvoltării independente, statele mici și mijlocii să acționeze și mai unite pentru a putea exercita un rol sporit în viața internațională".**

Viabilitatea procesului de democratizare a vieții internaționale este astăzi certificată de o diversitate de factori care, prin acțiunea lor conjugată, au determinat profunde mutații politice și sociale, schimbări semnificative în raporturile de forță din lumea contemporană. Sînt astfel de notorietate :

— afirmarea viguroasă a rolului și influenței crescînde a țărilor socialiste în viața internațională ;

— ponderea sporită a forțelor democratice, progresiste care se pronunță pentru pace și colaborare internațională ;

— reducerea continuă a ariei de manifestare a politicii imperialiste de forță și dictat ;

— progresele înregistrate pe drumul întronării unor relații internaționale noi, întemeiate pe respectarea independenței și suveranității naționale, egalității depline în drepturi, neamestecul în treburile interne, avantajul reciproc, renunțarea la forță și la amenințarea cu forța, dreptul fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta ;

— afirmarea pregnantă a metodei negocierilor și contactelor ca unică modalitate pentru rezolvarea problemelor deschise ;

— necesitatea participării active, cu drepturi egale, la soluționarea marilor probleme internaționale a tuturor statelor, independent de mărimea lor, de regimul lor social-politic, de forța lor militară sau economică, de gradul lor de dezvoltare.

Interacțiunea acestor factori asigură o reală democratizare a vieții internaționale ; vedem, deopotrivă, în aceasta exigența fără de care e de neconceput desfășurarea normală a eforturilor de universalizare a destinderii, de lichidare a focarelor de criză, de intensificare a colaborării internaționale, de edificare a securității și a unei păci durabile.

Vom observa că, fie și la o sumară analiză, universalitatea se impune ca logică internă a afirmării fiecăruia dintre acești factori. În măsura în care aplicarea principiilor și normelor de drept internațional nu admite excepții, așa și procesul general al democratizării tinde spre o arie de cuprindere universală.

În sprijinul acestei idei stau rațiuni profunde, care dau expresie uneia din cele mai distincte realități ale lumii de astăzi. Prin amploarea lor, fenomenele politice majore ale contemporaneității oferă imaginea unei lumi în care o politică internațională lucidă și responsabilă nu mai poate opera cu entități rare și izolate.

— Revoluția științifico-tehnică, fenomen care a dinamizat toate sferele de activitate socială, accesul larg la cultură sînt, firește, cerințe moderne cărora nu li se pot sustrage astăzi nici un stat, nici o națiune, nici un popor.

— Într-o lume în care pacea și securitatea sînt indivizibile, în care orice conflict într-o zonă sau alta afectează cursul destinderii, aducînd primejdii omenirii în totalitatea ei (fie și numai datorită faptului incontestabil că tehnica militară a atins niveluri de dezvoltare fără precedent), este clar că pacea și securitatea internaționale interesează toate statele, indiferent de potențialul lor militar sau economic.

— În condițiile contemporane este dovedit că menținerea actualului ritm al înarmării afectează grav — chiar dacă nu în aceeași măsură — dezvoltarea tuturor statelor, indiferent de mărimea lor, cele mici și mijlocii și, mai cu seamă, cele în curs de dezvoltare, avînd de suportat, proporțional, o povară mai grea. Aceasta — fără a mai vorbi despre permanenta sursă de tensiune în relațiile interstatale întreținută de cursa înarmării, cu efecte dintre cele mai nocive asupra întregii comunități internaționale. Cînd cele mai simple calcule demonstrează, fără putință de tăgadă, că înfăptuirea dezarmării ar permite realizarea unuia din cele mai mari progrese în opera de lichidare a subdezvoltării, eliminîndu-se astfel un periculos izvor de încordare și conflict, cînd, de pe urma ei, ar avea de beneficiat toate statele pe calea bunăstării și prosperității, este perfect logic ca, în înfăptuirea acestui deziderat vital, să fie egal interesate toate națiunile, indiferent de gradul lor de dezvoltare. Căci este evident că această problemă nu este numai de competența unui grup de state ci, dimpotrivă, ea privește întreaga comunitate internațională. Abordarea eficientă și soluționarea ei durabilă nu pot fi concepute decît într-un spirit și cadru democratic, prin participarea activă a tuturor statelor.

— În fine, probleme de mare amploare, precum lichidarea decalajelor între statele în curs de dezvoltare și cele mai avansate din punct de vedere economic, folosirea resurselor naturale, exploatarea spațiului cosmic, apărarea mediului înconjurător — implică în mod necesar crearea de condiții pentru ca fiecare națiune să poată beneficia liber și egal de cuceririle revoluției științifico-tehnice, să poată participa, fără discriminări, la circuitul mondial de valori materiale și spirituale.

Într-o lume contemporană în care, pe de o parte, conceptul de națiune a căpătat un conținut mai bogat, mai complex, afirmîndu-se ca un factor dinamic, cu resurse inepuizabile, iar, pe de altă parte, pacea, colaborarea și securitatea internaționale depind în cea mai mare măsură de respectarea lor efectivă de către fiecare stat apare clar că dezvoltarea fiecărei națiuni trebuie să presupună, fără drept de excepție, recunoașterea tuturor prerogativelor legitime ale celorlalte națiuni, trebuie să se întemeieze pe excluderea oricărei frustrări aduse drepturilor suverane ale fiecărui stat, ca subiect originar al comunității internaționale.

Principiul egalității suverane constituie, astfel, elementul central, factorul-motor

care contribuie la instaurarea noilor structuri ale relațiilor internaționale, la înfăptuirea procesului obiectiv, ireversibil al democratizării vieții internaționale. Vom reafirma aici adevărul de bun simț că — în epoca noastră, în care interdependența a căpătat rangul de dat fundamental al dezvoltării contemporane — nu pot în mod real colabora decît cei liberi și egali. Reiese, așadar, că orice discriminări și tratamente inegale, orice forme de aservire, presiune, amestec în treburile interne exercitate de un stat sau un grup de state față de altul sînt incompatibile cu exigențele democratizării vieții internaționale și în flagrantă contradicție cu cerințele păcii și securității internaționale. Numai prin luarea în considerare a intereselor naționale ale fiecărui popor se pot întări încrederea și colaborarea internațională. În această lumină, cerința democratizării depline a raporturilor interstatale apare și ca un comandament moral ; ea coincide cu un proces de umanizare a relațiilor internaționale.

Firește, cele spuse sînt astăzi rațiuni general admise. Totuși, în interpretarea marilor mutații contemporane care asigură terenul de manifestare a democratizării se manifestă reminiscențe de gîndire, o anume mentalitate vădit artificială care încearcă să impună în practica raporturilor internaționale globale structuri, după opinia noastră, depășite. Se vorbește, de pildă, de caracterul revolut al unei lumi bipolare, întemeiate pe echilibrul forței, specifică anilor de „război rece". Iar aceasta, fără îndoială, exprimă o tendință reală și o idee justă. Atunci, însă, cînd se încearcă substituirea vechiului „bipolarism" printr-un „pentapolarism" sau printr-un echilibru global în patru sau în șase, introducerea unui spațiu mai mare de acțiune internațională, de elasticitate și moderație în luarea deciziilor nu ni se pare cîtuși de puțin viabilă, în perspectiva istoriei, viciul fundamental rămînînd același. Echilibrul astfel conceput — fie el în trei, în patru, în cinci, în șase — se întemeiază, în esență, pe aceleași considerente de potențial și forță economico-militară. Or, repudierea forței în relațiile interstatale întrunește astăzi acordul comunității internaționale, este recunoscută ca principiu fundamental al evoluției politice contemporane, formează cheia de boltă a oricărui comportament internațional rațional. „Ideea menținerii păcii și securității în lume — declara secretarul general al O.N.U., Kurt Waldheim, — pe baza unei înțelegeri între marile puteri, deși aceste puteri au evidente răspunderi speciale în problemele păcii și securității, pare să aparțină mai curînd secolului al XVI-lea decît secolului al XX-lea, în care procesul de progres tehnic și democratizare dă naștere unei noi forme a societății mondiale. Ordinea mondială pe care ne străduim să o construim prin Națiunile Unite trebuie să corespundă cerințelor unei asemenea societăți și orice alt sistem, oricît ar fi fost de eficient în trecut, nu poate fi, evident, acceptabil pînă la urmă popoarelor lumii. Interesele, înțelepciunea și importanța vastei majorități a puterilor mici și mijlocii nu pot, în această fază a istoriei, să fie ignorate în orice sistem durabil de ordine internațională".

Renașterea, în condițiile contemporane, a unor forme de aristocratism internațional de tipul coercitiv și arogant al unor „Sfinte Alianțe" contravine însăși esenței democratismului ca fenomen determinant al raporturilor dintre state suverane, independente și egale în drepturi. Luarea unor decizii de către un stat sau un grup de state peste capul altui stat sau unui grup de state, pretenția unui stat sau unui grup de state de a hotărî care anume probleme îl pot interesa pe un terț sau care anume chestiuni ar fi sau nu de competența acestuia, în esență, izolarea unuia sau mai multor state, indiferent prin ce metode, luarea în cerc închis a unor măsuri discriminatorii — toate acestea reprezintă lezări ale suveranității și independenței, contravin deci însuși fundamentului moral, rațional, politic, juridic al dreptului internațional contemporan, iar, prin aceasta — operei de pace, destindere și securitate. Înțeleasă ca devenire politică universală, democratizarea îi privește pe toți și este pentru toți, indiferent de puterea lor.

Fără îndoială, dialectica democratizării vieții internaționale nu este — și nu poate fi — un proces linear, simplu, exceptat de dificultăți, așa cum, în general, introducerea și aplicarea unei politici noi se lovesc de obstacole ale unor mentalități retrograde, imperialiste, corpuri de ideologie artificială, a unor influențe negative care mai grevează încă evoluția politică a lumii contemporane.

Ceea ce vrem să subliniem cu deosebire este însă faptul de necontestat că, într-o perioadă istorică relativ scurtă, pe calea instaurării unor raporturi noi între state — mai echitabile și, prin aceasta, mai democratice — s-au făcut progrese substanțiale. Conjugarea mai multor elemente determinante îndrituiesc o apreciere optimistă.

Politica țărilor socialiste a determinat, în ultimii ani, o puternică promovare a normelor democratice de relații interstatale, în spiritul eticii și legalității internaționale. Participarea tot mai activă, în deplinătatea atributelor sale suverane, a fiecărui stat socialist la viața internațională, succesele repurtate atît în construcția internă cît și în plan extern au sporit autoritatea și prestigiul socialismului în lume și, implicit, au adus un impuls remarcabil la opera de democratizare pe plan mondial.

Afirmarea sporită pe arena internațională a noilor state independente a introdus o dimensiune fundamental nouă și pozitivă în raporturile internaționale.

Rolul tot mai activ al statelor mici și mijlocii la soluționarea problemelor capitale cu care este astăzi confruntată omenirea constituie dovada cea mai grăitoare a vitalității cursului spre democratizare. Putem afirma că dreptul la propria istorie și la istorie mondială a acestor națiuni se bucură de o mereu mai largă recunoaștere, că, din artificiala lor stare de **obiecte** ale relațiilor internaționale, statele mici și mijlocii se îndreaptă astăzi spre un acces sporit, real la starea naturală de **subiecte** active, suverane și independente, refuzînd rolul limitat, local, regional, periferic la care, de atîtea ori, au fost condamnate să-l joace în decursul istoriei.

Sînt fapte decisive care atestă restrîngerea ariei de exercitare a politicii imperialiste de forță și dictat, care fundamentează cursul spre destindere și colaborare internațională în consens cu deziderate vitale ale maselor largi populare, în acord cu obiectivele primordiale ale partidelor comuniste și muncitorești, ale tuturor forțelor democratice și progresiste din lume.

Evenimente și fenomene de mare amploare politico-diplomatică, petrecute în ultimii ani, confirmă, la modul cel mai concret, o evoluție incontestabilă spre democratizarea relațiilor internaționale. Departe de noi intenția de a încerca o prezentare exhaustivă. Vom remarca, de pildă, progresele reale în evoluția relațiilor între state cu orînduiri diferite, evoluția pozitivă a contactelor, dialogului și negocierilor. Sînt, astfel, de notorietate internațională succesele în normalizarea raporturilor interstatale, în atenuarea, pe calea semnării de acorduri, a unor vechi anomalii și tensiuni.

Îndeosebi, ni se pare demnă de relevat tendința, manifestată în organele, organismele, conferințele internaționale, de a se îmbunătăți continuu procesul de democratizare prin crearea unor cadre juridice mai adecvate — fie la O.N.U., fie la Geneva, la Viena sau la Helsinki. De pildă, în ceea ce privește Organizația Națiunilor Unite — fără a mai sublinia însemnătatea capitală în îndeplinirea misiunii ei de universalitate a recunoașterii drepturilor legitime ale Chinei —, vom evidenția semnificația majoră a „Declarației referitoare la principiile dreptului internațional privind relațiile prietenești și cooperarea între state", care precizează, în spiritul Cartei, că „scopurile Națiunilor Unite nu pot fi realizate decît dacă statele se bucură de egalitate suverană și se conformează, pe deplin, acestui principiu în relațiile lor internaționale". Vom găsi — și ni se pare simptomatic — aceeași prioritate acordată acestui principiu profund democratic în Recomandările finale adoptate la prima fază a Conferinței general-europene de la Helsinki, în care se afirmă participarea pe baza egalității suverane, independent de sistemul lor social, de ponderea lor economică sau militară, de apartenența lor la alianțe, a tuturor statelor europene. Remarcăm, în această ordine de idei, că atît la Helsinki și apoi la Geneva, în cadrul Conferinței general-europene, cît și la Viena, în contextul negocierilor privind reducerea trupelor și armamentelor în Europa centrală, s-a evidențiat, cu deosebită acuitate, necesitatea de a se asigura tuturor statelor posibilități egale de a-și spune cuvîntul, de a participa la examinarea și rezolvarea problemelor în care sînt interesate. Vom mai adăuga doar că, în practica diplomatică, se impun, în spiritul aceleiași exigențe a democratizării, principii, proceduri și metode noi de negociere precum principiul rotației sau adoptarea hotărîrilor prin consens, așa cum ilustrează elocvent Conferința general-europeană în problema securității și cooperării.

În exercitarea vocației sale internaționale, România socialistă își întemeiază ferm întreaga sa politică pe respectarea neabătută a principiilor de drept internațional — singura garanție a așezării raporturilor dintre state pe baze noi, de încredere și colaborare, singura temelie viabilă a edificării unei păci și securități internaționale durabile. Profund covinsă de ireversibilitatea cursului spre democratizare a vieții internaționale, România a acționat și acționează cu conștiința deplină că numai luarea în considerare, în spiritul respectului și stimei reciproce, a punctelor de vedere și intereselor fiecărui stat, fiecărei națiuni, că numai asigurarea dreptului fiecărui popor de a se dezvolta liber, de sine stătător, în conformitate cu condițiile sale istorice, cu propriile năzuințe și idealuri, pot favoriza reglementarea marilor probleme internaționale, pot consolida raporturile de colaborare și edifica un sistem trainic de securitate internațională.

În acest sens, capătă o deosebită și actuală semnificație propunerile României vizînd garantarea respectării complexului de principii și norme ale democratizării relațiilor internaționale. Dînd curs unor tendințe reale ale vieții internaționale, un aspect major al activității politico-diplomatice românești relevă eforturile depuse în direcția — am putea spune — instituționalizării procesului de democratizare a raporturilor interstatale, în favoarea perfecționării cadrelor deja existente — cum este, de pildă, cel al O.N.U. — sau al creării altora noi, adecvate noilor evoluții politice, cum este cazul propunerii vizînd realizarea unui organism permanent al Conferinței general-europene pentru securitate și cooperare.

În aceeași idee — a creării unui sistem eficient, am putea spune, de apărare, consolidare și stimulare a tendinței majore de democratizare a relațiilor

internaționale — considerăm că se înscriu și propunerile preconizate de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în Raportul la Conferința Națională a P.C.R., privind realizarea unei înțelegeri sau declarații — angajament universal, în care să-și găsească o consfințire și justificare noi, comandamentele primordiale de conduită internațională, în contextul evoluțiilor politice profund modificate ale lumii contemporane.

Reamintim succint conținutul acestei inițiative de referință istorică, al cărei conținut de idei a fundamentat o importantă serie de acțiuni politico-diplomatice românești :

— realizarea unei înțelegeri depline între toate statele asupra faptului că orice problemă interesînd un stat trebuie soluționată cu participarea directă a acestuia și, deopotrivă, luîndu-se în considerare, în mod cuvenit, interesele tuturor celor ce sînt în cauză ;

— realizarea unei înțelegeri depline cu privire la principiile de drept internațional — egalitate în drepturi între toate statele, respectul independenței și suveranității fiecărei națiuni, neamestecul în treburile interne, avantajul reciproc. Subliniem precizarea că orice lezare a unuia sau altuia dintre aceste principii afectează ansamblul, iar, prin aceasta, trebuie considerată drept act împotriva păcii și umanității ; notăm, de asemenea, sublinierea că este necesar să se ajungă la un angajament solemn de respectare de către fiecare stat, în raporturile cu celelalte state, a acestor principii, prevăzîndu-se că nimic nu poate justifica încălcarea lor. În același timp cu recunoașterea dreptului sacru al fiecărui stat la libertate și suveranitate, trebuie recunoscut dreptul său legitim de a se apăra cu toate mijloacele, inclusiv cu cele armate, împotriva încălcării acestui drept ;

— adoptarea unui acord comun, sub formă juridică adecvată, prin care toate statele, și în primul rînd țările mari, să se angajeze că renunță la amenințarea cu forța și la folosirea forței — inclusiv a armelor nucleare și a rachetelor — în relațiile cu celelalte state, în soluționarea problemelor divergente existente sau care s-ar putea ivi.

„Adoptarea în comun sau separat a unor asemenea declarații — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — **ar trebui să constituie criteriul de atașament pentru principiile egalității în drepturi, pentru cauza colaborării între state și instaurarea păcii în lume".**

În virtutea acestui amplu concept despre garantarea democratică, de factură instituțională, a păcii și securității internaționale, România a introdus în practica legăturilor sale diplomatice un nou tip de document internațional. Este vorba de declarațiile solemne încheiate cu o serie de state, indiferent de orînduirea lor social-politică. Documente de mare valoare juridică, politică și morală, aceste declarații exprimă angajamentul solemn al partenerilor de a pune la temelia relațiilor lor reciproce și a celor cu toate celelalte state dreptul fiecărui stat la existență, libertate, suveranitate și independență, la pace și securitate, dreptul fiecărui popor de a dispune în mod liber de soarta sa, fără nici un amestec din afară, fără nici un fel de constrîngere și presiune.

Profund democratică, substanța politică și morală a acestor inițiative românești luminează dinamismul și originalitatea activității internaționale a țării noastre, a unei politici puse în slujba idealurilor vitale ale propriei națiuni, ale tuturor popoarelor de a se dezvolta în pace și securitate.

Radu Pascal

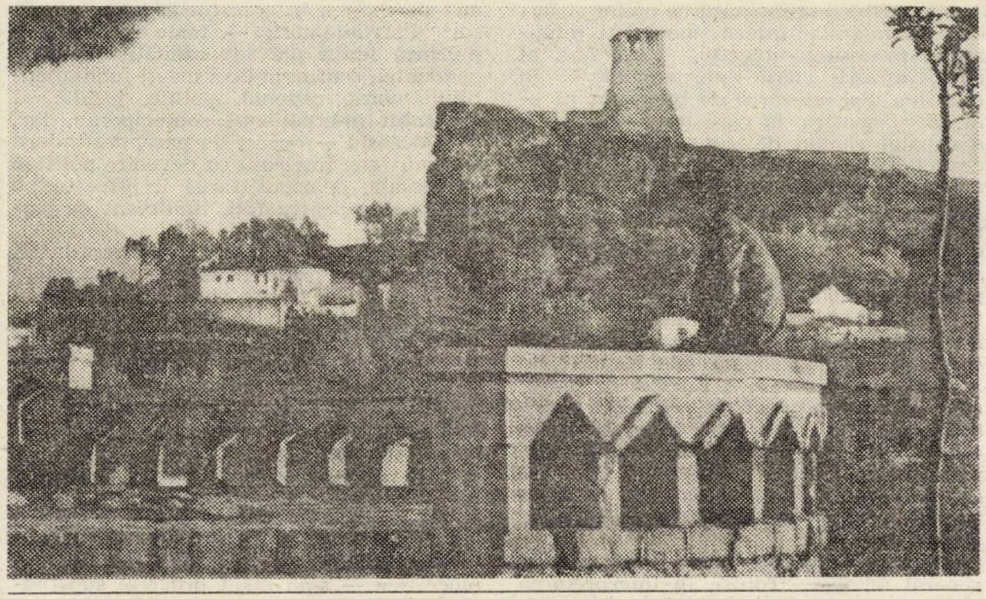

Cetatea Krujei, simbol al rezistenței antiotomane în secolul al XV-lea

REPORTAJ PE GLOB

De la Shkodra la Kruja

Gelcu Maksutovici

Fosta cetate Rozafat își oglindește, de sute de ani, zidurile fumurii în apele verzi-albastre ale lacului Shkodra, străjuit de centura de piatră a munților. Clădirea impunătoare, de opt etaje, a noului hotel „Albturist" domină centrul orașului, ca un simbol al profundelor transformări survenite și în această parte a Albaniei. Reporterul Hilmi Picoka, de la ziarul local „Jeta e Re" (Viața Nouă), dorește să ne pună la curent cu tot ce s-a înfăptuit în ultimii ani la Shkodra și în împrejurimi. Nu uită că sîntem vizitatori străini și, de aceea, face mereu apel la istorie.

Datele, multe și tulburătoare, evocă momente semnificative din marea epopee a luptei de eliberare națională, din munca de refacere a țării, din construirea socialismului. Și, cum este și firesc, aceste date capătă sem-

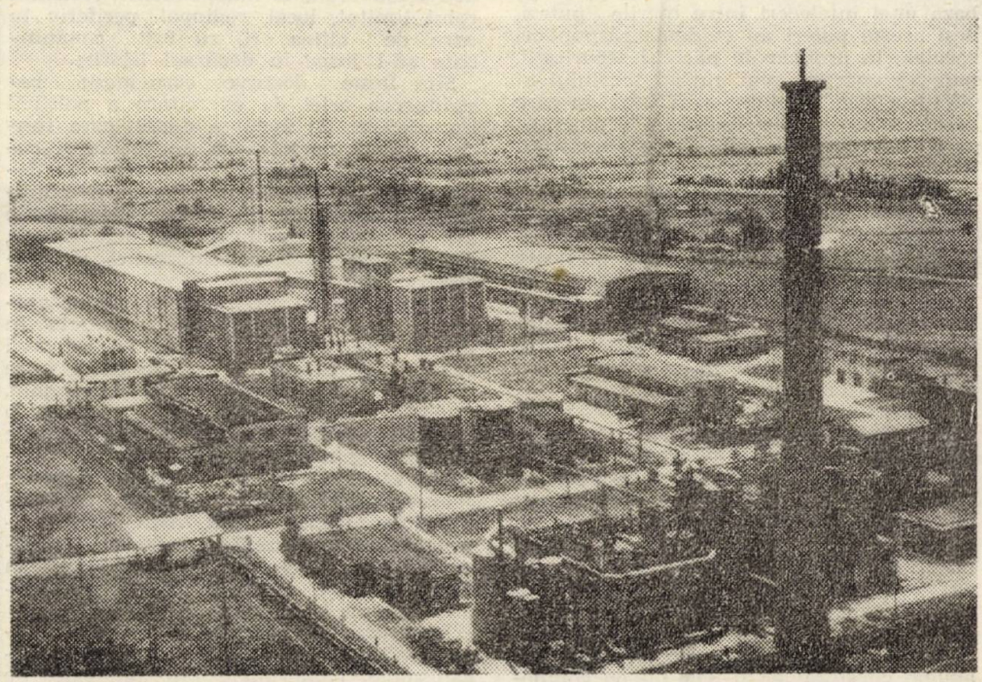

Uzina de superfosfați de la Lac

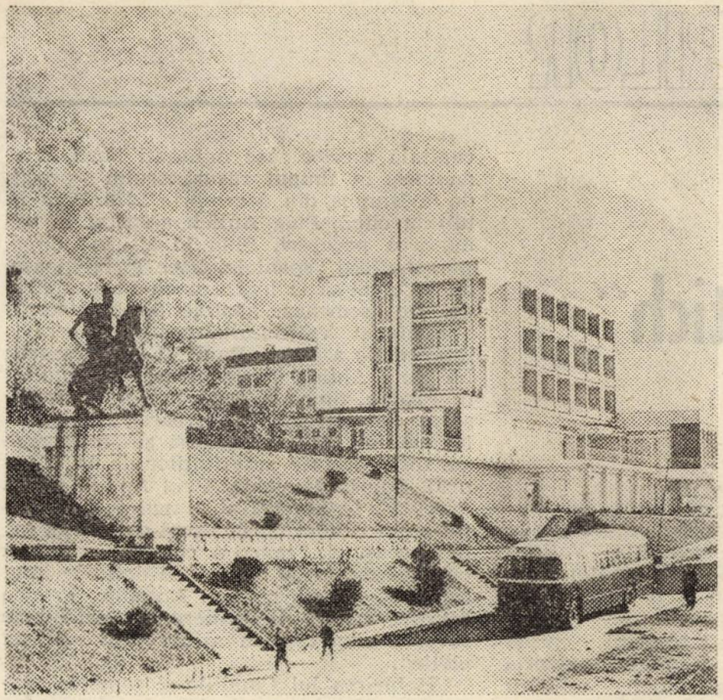

Vedere din orașul Kruja

Durres, mare poartă maritimă a Albaniei

nificații noi atunci cînd sînt confruntate cu realitatea. Știam că sîntem în orașul marelui poet Migjeni, dar, numai după ce am vizitat casa memorială ce-i poartă numele, am descifrat marile sensuri ale poeziei sale ; studiasem istoria rezistenței antifasciste albaneze, dar, numai după ce am văzut muzeul dedicat celor trei comuniști Perlat Regepi, Branko Kadia și Jordan Misja, care au transformat o simplă casă într-o adevărată cetate inexpugnabilă în fața atacului fasciștilor italieni, am înțeles mai bine dimensiunile eroismului acestui popor care a luptat neînfricat, în anii celui de al doilea război mondial, împotriva invadatorilor fasciști italieni și germani.

Pe sălbatica vale a Drinului, înconjurată de creste ce depășesc 2 000 de m., ajungem la hidrocentrala electrică de la Vau i Dejes, cu o putere instalată de 250 000 kW., și cu o producție anuală de 1 100 milioane kWh. Cablurile prin care se distribuie energia sînt fabricate într-o uzină amplasată tot la Shkodra. Este vorba despre o uzină modernă de cabluri electrice, de toate dimensiunile, care nu numai că asigură necesarul consumului intern, dar produce considerabile disponibilități și pentru export. Materia primă o furnizează bogatele mine de cupru albanez.

De la Shkodra coborîm spre centrul Albaniei, pe șoseaua asfaltată ce șerpuiește printre munți, în intenția de a merge la Tirana. Ajungem la Lezha, localitate legendară. Aici regăsim una din cele mai frumoase fortificații ilire, precum și moscheea în care se află mormîntul eroului național Gheorghe Castriotul-Skanderbeg. În apropiere de Lezha se află Kruja, supranumită, încă din antichitate, „balconul Adriaticei", fosta cetate de reședință a lui Skanderbeg, localitate declarată oraș-erou, așezată într-un splendid decor al naturii albaneze, dominată de munți și priveliști incomparabile. Aici s-a amenajat, încă din anul 1968, un interesant muzeu consacrat istoriei luptei de eliberare națională a poporului albanez.

Părăsim șoseaua ce duce la Tirana, pentru a urca din nou spre crestele munților. La orizont se profilează cetatea Krujei, înfiptă pe o stîncă uriașă, apărată de puternice fortificații naturale. Pătrundem în oraș printr-un culoar de căsuțe albe, specifice așezărilor montane, împodobite la ferestre cu mușcate. Centrul orașului este în întregime nou, fiind dominat de o impunătoare statuie ecvestră a lui Gheorghe Castriotul-Skanderbeg și de clădirea modernă, cu mai multe etaje, a hotelului „Kruja". De aici se deschide întreaga panoramă a regiunii, punctată de numeroase obiective industriale și social-culturale construite în ultimii ani. Orașul însuși a cunoscut profunde înnoiri, iar în împrejurimi au apărut mai multe întreprinderi economice. Încă în anul 1969, producția industrială a districtului Kruja reprezenta peste 40 la sută din întreaga producție industrială a Albaniei dinainte de eliberare. Acum, Kruja ocupă, în ierarhia economică a orașelor țării, primul loc în ceea ce privește producția de ciment, al doilea loc în exploatarea lemnului și locul patru în fabricarea materialelor de construcții. O dezvoltare considerabilă a luat producția de artizanat. Se bucură, de asemenea, de o atenție deosebită, în ultimii ani, dezvoltarea industriei chimice. În afara marelui combinat de superfosfați de la Laci, această ramură tînără a economiei țării este reprezentată și de alte unități, de fabricare a acidului sulfuric, fluorosilicaților, superfosfaților granulați. Se prevede ca, în anul 1975, producția industriei chimice să crească cu 124—128 la sută față de anul 1970. Fluorosilicatul de natriu preparat aici este foarte mult solicitat și la export ; se prevede de aceea o creștere a producției sale cu peste 25 la sută pînă în anul 1975. În apropiere, sînt în plină activitate șantierele unor întreprinderi pentru pirometalurgia cuprului, unități importante ale celui de al cincilea plan cincinal.

O impetuoasă dezvoltare cunosc și satele albaneze. Zona Kruja este renumită în creșterea animalelor. La Thuman a luat ființă o exploatare agricolă ce poartă numele lui Skanderbeg, unde se produc diferite sortimente de produse agro-alimentare, deosebit de apreciate și la export. Multe premii naționale și internaționale au obținut vinurile de la Milot, în special sorturile Merlot, Mevlud și Riesling.

Revenind la tradițiile locale, nu poți să nu rămîi încîntat de frumusețea folclorului acestor locuri, a artei populare, a măiestriei cu care artizanii albanezi execută diferite obiecte din metal, lemn sau pînză, în care sînt încrustate sau țesute motive populare ce s-au transmis, din generație în generație, de sute de ani. În vechiul bazar de la Kruja, complet renovat, sînt create minunate articole de aramă gravate, ibrice, cești de cafea, farfurii, cupe, cufărașe din lemn încrustate, precum și țesături împodobite cu vechi motive populare.

Am stat de vorbă cu cîțiva meșteri, făuritori ai acestor valori. Toți vorbesc despre arta lor cu dragoste, ca despre o datorie națională de valorificare a îndelungatelor tradiții populare. Urmași ai ilirilor, multe din motivele artei lor au ca sursă de inspirație folclorul acestor străbuni îndepărtați. Ei știu, de asemenea, că s-au născut și trăiesc pe locurile unde s-au purtat, în vremea legendarului Skanderbeg, lupte înverșunate pentru libertate și independență și arta lor evocă cu venerație acele timpuri. Portretul sau coiful lui Skanderbeg se întîlnesc ca un laitmotiv pe multe din produsele artizanilor de la Kruja. De la ei am auzit și legenda despre tinerele cetăți care, atunci cînd rîndurile apărătorilor s-au rărit și erau în pericol de a cădea în mîinile dușmanilor și-au dat foc și, ca niște torțe vii, s-au azvîrlit de pe crestele munților în vale, peste trupele invadatoare, punîndu-le pe fugă prin sacrificiul vieții lor.

De altfel, pretutindeni în Albania am constatat un profund respect pentru istorie ; zeci de muzee și sute de monumente păstrează cu sfințenie amintirea tradițiilor de luptă pentru libertate și independență națională.

Lăsăm în urmă Kruja și, trecînd prin satul Fushe-Kruja, părăsim zona muntoasă. Ajungem la Tirana spre seară, de unde pornim pe alt itinerar, de data aceasta în partea de sud a Albaniei, vizitînd orașul petroliștilor, Fieri, al metalurgiștilor, Elbasan, orașul textiliștilor de la Berat, supranumit „Orașul cu o mie de ferestre", orașul-muzeu Gjirokastra, pădurile de dafini și portocali de pe coasta Mării Ionice, în drumul spre Saranda...

MADRID

De la „afacerea Puig Antich" la „afacerea Anoveros"

Un avion așteaptă doi călători. Îi așteaptă de duminică 3 martie, pe aeroportul Sondica, din apropiere de Bilbao. Cei doi nu sînt nici oameni de afaceri, nici diplomați întîrziați la cine știe ce negocieri. Sînt doi oameni în sutană, doi prelați spanioli : Monseniorul Anoveros, episcop de Bilbao, și R. P. Ubierta, vicarul său general, cu domiciliu forțat la Bilbao din ziua de 27 februarie.

Duminică 3 martie, ora 8,30. Poliția din Bilbao telefonează la reședința episcopului Anoveros : îl înștiințează „să-și facă valizele". O mașină va veni să-l conducă la aeroport peste o oră. Calm, episcopul răspunde că nu-și va abandona dioceza, atîta vreme cît nu va fi primit ordinul Vaticanului. Iar, ca cetățean spaniol, nu se va conforma decît unui mandat judiciar. Adaugă că, în cazul în care guvernul de la Madrid intenționează să-l expulzeze, va fi necesar un decret-lege semnat de șeful statului, generalul Franco. (Știa, bineînțeles, că, potrivit articolului 2343 din dreptul canonic, o expulzare a sa din dioceză ar antrena, în cele din urmă, *excomunicarea* automată a responsabilului. Or, „responsabilul" s-ar fi numit, de această dată, Francisco Franco Bahamonde).

Ora 10. Al doilea apel telefonic al poliției. Episcopului i se mai dă un răgaz, pînă la ora 12,15. Afară, o mie cinci sute de persoane se strînseseră în fața casei, intonînd cîntecul de adio al bascilor „Agur, Iaunak" (Adio, Domnule). Poliția, sosită la fața locului, încerca să-i împrăștie. Între timp, Monseniorul Cantero, arhiepiscop de Saragoza și consilier al regatului, telefona la Palatul Pardo spre a comunica direct șefului statului preocuparea sa pentru întorsătura pe care o luase „afacerea Anoveros".

Cum s-a ajuns aici ? De ce acțiune s-a făcut vinovat prelatul spaniol pentru a declanșa acțiuni guvernamentale atît de drastice ?

Pentru a fi apărat drepturile populației basce într-o predică rostită în majoritatea bisericilor din dioceza sa și a fi criticat, totodată, unele acțiuni ale autorităților franchiste.

Poate lucrurile n-ar fi ajuns aici (repercusiunile asupra relațiilor Biserica spaniolă — stat, statul spaniol — Vatican nu sînt dintre cele mai neînsemnate), dacă „afacerea Anoveros" nu ar fi urmat „afacerii Puig Antich".

Vom relata pe scurt tragicul episod Puig Antich, proaspăt încă în memoria Spaniei. Salvador Puig Antich, militant anarhist catalan, în vîrstă de 26 de ani, a fost executat în ziua de 2 martie, la ora 9,40, în curtea închisorii provinciale din Barcelona : strangulat cu „garoul" („garrote vil" în spaniolă). Garoul este un colier de fier strîns cu un șurub ce strangulează victima zdrobindu-i vertebrele cervicale. Metoda este folosită în Spania din secolul al XVIII-lea. Fusese condamnat la moarte, la 8 ianuarie, pentru că în timpul unei ciocniri cu poliția și în condiții neclarificate deplin ucisese un inspector, în momentul arestării sale, în septembrie 1972. Această execuție cu caracter politic — subliniază agențiile de presă — este, în Spania, prima din ultimul deceniu. În toți acești ani, generalul Franco și-a folosit dreptul de grațiere, comutînd, sub presiunea opiniei publice, și pedeapsa capitală a celor șase militanți basci, condamnați în timpul răsunătorului proces de la Burgos, din decembrie 1970. Pînă în ultima clipă, Puig Antich a sperat în comutarea pedepsei. Pînă în ultima clipă, personalități spaniole, laice și religioase, au încercat să ia legătura cu Palatul Pardo. De asemenea, abatele de Montserrat a telefonat Vaticanului pentru a cere o intervenție a Papei Paul VI în favoarea lui Puig Antich. Peste hotare, în special în Franța, timp de două luni s-au desfășurat manifestații în favoarea militantului catalan. Mii de scrisori și telegrame au fost adresate autorităților de la Madrid. Dar la 2 martie, Puig Antich a fost executat. În aceeași zi, a mai fost executat și un delincvent de drept comun. Și tot în aceeași zi, Franco a comutat pedeapsa cu moartea în 30 de ani de detenție unui agent al „Gărzii civile", Antonio Franco Martin, acuzat de ucidere, în octombrie 1973, a unui căpitan al aceleiași „Gărzi civile".

Salvador Puig Antich

Episcopul Antonio Anoveros și vicarul său general sînt obligați de autorități să ia drumul exilului

„Hotărîrea lui Caudillo — comenta ziarul «Le Monde» — ilustrează voința noului guvern Arias Navarro de reprimare fără milă a tuturor mișcărilor contestatare, deși același guvern a dat, din ianuarie, pe de altă parte, semne de liberalizare în anumite domenii".

Tragicului episod Puig Antich i-a urmat „afacerea Anoveros". Cei care urmăriseră discursul pronunțat, la 12 februarie, în fața Cortes-urilor (parlamentul spaniol) de către noul premier Arias Navarro au putut face imediat legăturile de rigoare. „Noi pretindem — declara Arias Navarro, referindu-se la raporturile biserică-stat — continuarea raporturilor noastre pe baza unei independențe reciproce și a unei colaborări sănătoase. Guvernul va respinge cu fermitate orice amestec al Bisericii în afacerile care sînt numai de competența autorității civile". Fermitate la care a și recurs. „Este — scria «Le Monde» — pentru prima oară că regimul generalului Franco înfruntă direct Biserica. În timpul războiului civil, totuși, Monseniorul Mugica, pe vremea aceea episcop de Alava, a fost obligat să iasă din zona franchistă și să se exileze în Franța pentru că a încercat, la fel, să apere drepturile bascilor".

Tensiunea intervenită în ultimii ani în raporturile biserică-stat capătă, prin acest ultim episod, accente tot mai ascuțite. Anul trecut, conferința episcopală din Spania publica documentul „Biserica și comunitatea politică", elaborat în cursul precedenților doi ani, un document amplu, de 48 de pagini, de fapt un fel de proiect de revizuire a Concordatului din 1953, care dă șefului statului spaniol „privilegiul" de a-și spune cuvîntul la numirea episcopilor, contrazicînd, astfel, principiul independenței reciproce. Acest privilegiu care face, de altfel, de ani de zile obiectul disputei cu Vaticanul, este prezentat în document nu ca o „rugăminte" a Papei, ci ca o cerință concretă a Bisericii spaniole. Dar tratativele privind Concordatul s-au împotmolit. Se pare că regimul a încercat să folosească sprijinul financiar acordat bisericii ca un argument pentru a-și păstra privilegiile. În schimb, „libertățile" de care se bucură în prezent Biserica, în baza Concordatului din 1953, constau numai în libertatea de adunare și în faptul că predicatorului de la amvon nu-i poate fi interzis cuvîntul de către un delegat al guvernului ca oricărui alt vorbitor. Or, tocmai această din urmă libertate și-a „permis-o" recent episcopul de Bilbao. Se pare că, în timp ce autoritățile spaniole consideră cele două libertăți enumerate mai sus drept „obiect de tratati-

ve", Biserica le apreciază drept libertăți de principiu, pe care le are cu sau fără Concordat.

Tratînd cu maximă severitate un episcop ce simbolizează opoziția față de regim, guvernul spaniol — consideră observatorii — înfruntă de această dată direct Vaticanul.

În timp ce Monseniorul Luigi Dadaglo, nunțiu apostolic în capitala Spaniei, se deplasează de la Madrid la Roma și de la Roma la Madrid în căutarea unei soluții, observatorii avansează părerea că Vaticanul este cel care o va găsi în cele din urmă. Va fi — se opinează — o soluție de compromis, a cărei natură este greu de precizat în momentul de față.

Rodica Dumitrescu

Ce s-a întîmplat în Etiopia

„Divizia a doua a armatei etiopiene a ocupat, în dimineața zilei de 26 februarie, toate punctele strategice ale orașului Asmara, cel de-al doilea oraș ca importanță din țară. Aeroportul a fost închis. Postul de radio Asmara funcționează în mod normal"...

Aceasta a fost, în esență, știrea, reluată în aceeași zi de agențiile de presă; era, de fapt, preludiul unei stări de tensiune internă, după dramatica situație provocată de seceta și foametea de anul trecut. Aceasta, pentru că evenimentele din Asmara n-au rămas singulare. În aceeași zi, marina militară s-a alăturat membrilor diviziei a doua a armatei, iar amiralul Iskander Desta, nepotul împăratului Selassie și comandant șef al marinei etiopiene, a părăsit țara.

După ce, în dimineața zilei de 27 februarie, începuseră negocierile între statul major al armatei etiopiene și divizia a doua, la amiază, împăratul Haile Selassie a adresat un apel la calm și cerea forțelor armate să-și facă datoria conform rolului pe care îl au în apărarea națională. Într-un discurs radiodifuzat rostit cu prilejul primirii reprezentanților forțelor armate etiopiene, suveranul a afirmat că divizia a doua cu baza la Asmara se afla sub control și că o astfel de rebeliune „nu putea servi decît intereselor dușmanilor Etiopiei". Între timp, însă, postul de radio Asmara a difuzat de mai multe ori o proclamație în care militarii își reafirmă lealitatea față de împăratul Haile Selassie, dar cereau majorarea imediată a soldelor lor, îmbunătățirea condițiilor de locuit și asigurări în caz de accidente.

Seara tîrziu, televiziunea etiopiană, citînd un purtător de cuvînt al Palatului, anunța că primul ministru, Aklilu Habte Wold, a prezentat împăratului Haile Selassie demisia guvernului său. De aproape 13 ani prim-ministru al Etiopiei, Aklilu Habte Wold era cunoscut ca un om foarte fidel împăratului, așa încît demisia a sporit și mai mult confuzia generată de evoluția evenimentelor.

Împăratul Haile Selassie a anunțat la postul de radio național că l-a numit prim-ministru pe Lij Endalkatchew Makkonnen, fost ministru al poștelor și telecomunicațiilor și, de asemenea, a desemnat în postul de comandant al armatei terestre pe generalul Wolde Sellasie Bereka, iar în postul de ministru al apărării pe generalul Abiye Abbebe, pînă atunci președinte al Senatului. El a subliniat că țara trece printr-o perioadă dificilă și a făcut un nou apel la calm. Apoi, șeful statului etiopian preciza că a studiat doleanțele diviziei a doua din Asmara. În același timp, unități ale celei de a patra divizii ocupaseră punctele strategice ale capitalei etiopiene și, imediat după instituirea controlului asupra

Împăratul Haile Selassie; apel la calm și la instaurarea ordinii...

aeroportului internațional de la Addis Abeba, militarii au ocupat băncile și sediul Ministerului Informațiilor, Radioului și majoritatea ministerelor, care continuau, totuși, să funcționeze. În jurul palatului imperial situația era normală. Tot miercuri, unități navale și aeriene au preluat controlul asupra portului Massawa, la Marea Roșie, și localității Debre Zeit, aflată la circa 50 km sud-vest de Addis Abeba.

Joi, 28 februarie. Dimineața, elicoptere militare au zburat la joasă altitudine deasupra capitalei etiopiene, împrăștiind manifeste care exprimau sprijinul militarilor față de împăratul Selassie și satisfacția față de demisia guvernului. De asemenea, se preciza că trupele din Addis Abeba nu vor lupta niciodată împotriva altor soldați etiopieni. În aceeași zi, poliția a decretat interdicții de circulație în Addis Abeba, iar seara tîrziu, sinteze ale agențiilor de presă subliniau noile elemente ale evoluției situației : principalele orașe etiopiene se aflau sub controlul a trei din cele patru divizii care alcătuiesc forțele armate etiopiene ; preluarea controlului asupra punctelor vitale ale țării s-a desfășurat fără cel mai mic incident și, potrivit mărturiilor, armata a fost pretutindeni primită favorabil de populație ; la rîndul ei, Garda imperială aproba public acțiunea întreprinsă de restul forțelor armate, afirmînd însă că rămîne fidelă „rolului său sacru de protejare a împăratului" (într-un manifest al Gărzii, se spunea că aceasta „aprobă acțiunea care a dus la înlăturarea fostului guvern și declară că nu intenționează deloc să înfrunte celelalte unități ale forțelor armate") ; în Addis Abeba s-au desfășurat demonstrații pașnice cu participarea a 3 000 de studenți, care și-au exprimat sprijinul față de înlăturarea fostului guvern.

1 martie. În prima sa conferință de presă, noul premier, Endalkatchew Makkonnen, declara că, potrivit informațiilor pe care le deține, majoritatea populației țării — inclusiv forțele armate — este pregătită să-l sprijine în formarea unui nou guvern. În continuare, el preciza că întreține un contact permanent cu forțele armate, subliniind, totodată, că acestea vor păstra controlul asupra punctelor strategice din capitală pentru menținerea ordinii. Primul ministru a adăugat, apoi, că toate elementele responsabile din țară și-au exprimat sprijinul și dorința de a-i oferi șansa să formeze un guvern și să angajeze un program de reforme. După cum se transmitea din capitala etiopiană, conferința de presă a pus capăt zvonurilor potrivit cărora între noul prim-ministru și armată ar fi existat un dezacord ; de asemenea, se opina că ea a contribuit în mare măsură la risipirea tensiunii înregistrate în cursul dimineții de 1 martie, în urma manifestațiilor ostile ale unor grupuri de studenți.

Cît privește armata, chiar în cursul nopții spre 2 martie, ea se retrăgea progresiv din capitală, iar o serie de edificii publice nu mai erau păzite de militari. La rîndul său, guvernatorul general al Eritreei, care fusese deținut de militarii contestatari de la Asmara, a fost eliberat și a anunțat la postul local de radio că situația din oraș revine la normal, soldații urmînd să evacueze orașul în cursul nopții, aeroportul urmînd să fie redeschis, iar căile de acces redate circulației normale. Guvernatorul Eritreei a precizat că au fost satisfăcute toate revendicările militarilor.

Cîteva zile mai tîrziu, a fost cunoscută și componența noului guvern etiopian (care, însă, are vacante posturile de ministru de finanțe și de externe). În comentariile oficiale referitoare la personalitățile intrate în noua echipă guvernamentală se sublinia că ele au de realizat importante măsuri de ordin economic și social, întrucît, recentele tulburări au fost consecința foametei, șomajului și creșterii prețurilor. În sfîrșit, adresîndu-se națiunii în cadrul unei cuvîntări televizate, împăratul Haile Selassie a anunțat că a hotărît „convocarea unei conferințe constituționale în vederea studierii revizuirii Constituției țării. Această conferință urmează să își prezinte raportul în următoarele șase luni. Parlamentul actual va continua să-și îndeplinească menirea, membrii Parlamentului aleși de popor urmînd să îmbunătățească funcționarea guvernului". Haile Selassie a precizat că reformele constituționale, „adevărate inovații administrative necesare, impuse de cursul istoriei", includ garantarea drepturilor civile, modernizarea procedurilor judiciare, clarificarea relațiilor din cadrul guvernului. Se prevede, de asemenea, ca primul ministru să răspundă de acțiunile sale în fața parlamentului.

După mai multe zile de agitație, calmul a revenit la Addis Abeba și la Asmara. Comentatorii încearcă să analizeze obiectivele pe care și le-a asumat noul guvern etiopian, cît și modalitățile de îndeplinire.

Dumitru Constantin

1000+1

Mesaj

Primul ministru, Harold Wilson, a trimis un mesaj președintelui Anwar Sadat în care arată că guvernul laburist britanic intenționează să continue o politică imparțială față de statele arabe și Israel, afirmă surse politice informate. Aceleași surse declară că mesajul lui Wilson este o inițiativă personală, în afara canalelor diplomatice. Conținutul mesajului nu a fost dezvăluit, dar sursele afirmă că el este conceput în termenii cei mai prietenești și exprimă speranța premierului britanic că relațiile dintre cele două țări se vor îmbunătăți.

Procese

Agențiile „France Presse" și „Reuter" informează din Santiago că luna viitoare vor începe în Chile procese politice care vor fi judecate de patru tribunale militare. Tribunalele respective vor judeca pe toți ofițerii, soldații și civilii care au cooperat sau au avut contacte cu guvernul Allende. Primele procese vor începe la 2 aprilie.

Apreciere

„Menținerea trupelor americane în Europa nu este pentru noi o chestiune fundamentală" — a apreciat ministrul de externe francez Jobert, într-un interviu radiodifuzat. Jobert a făcut o analiză a relațiilor dintre Statele Unite și Franța, despre care a spus că este „o aliată a S.U.A., dar nu una supusă și deci extrem de sigură, pentru că ea spune ceea ce gîndește".

Declarație

W. Berends, șeful delegației vest-germane la convorbirile de la Viena privind reducerea forțelor armate din Europa centrală, a declarat corespondentului agenției „TASS" că „Bundeswehrul va fi inclus în procesul de reducere a forțelor armate în cursul celei de-a doua etape". El nu a putut răspunde cînd va fi înfăptuită această etapă și a repetat cunoscuta poziție a N.A.T.O. că, „în primul rînd, trebuie reduse trupele americane și sovietice, întrucît aparțin unor state care poartă o răspundere mondială". El nu a putut afirma decît că a doua etapă „va depinde de faptul cînd se va cădea de acord asupra înfăptuirii primei etape".

Prilej

Ministerul de Externe din Chile a confirmat că șeful juntei militare, generalul Pinochet, se va întîlni cu președintele Boliviei, Hugo Banzer, în Brazilia, cu prilejul ceremoniei de instalare a generalului Ernesto Geisel în funcția de președinte. Știrea a fost confirmată de postul de radio oficial din Chile. Cercurile guvernamentale consideră că la această întîlnire se va discuta despre restabilirea relațiilor diplomatice dintre Chile și Bolivia, precum și despre problemele Boliviei în legătură cu ieșirea sa la mare.

Aeroportul Schiphol — Amsterdam. Premierul olandez Joop den Uyl și soția sa Liesbeth într-o foarte bună dispoziție la întoarcerea din Surinam (Guyana olandeză). Acest teritoriu și-a exprimat intenția de a se proclama independent înainte de sfîrșitul anului 1975

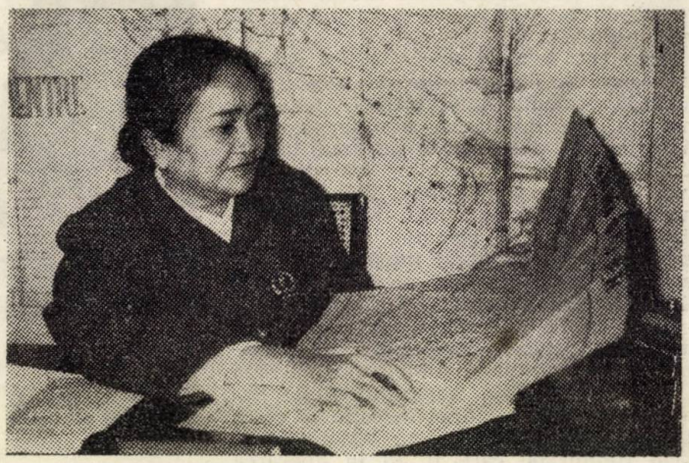

Doamna Nguyen Thi Dinh, 54 de ani, președinta Uniunii femeilor, membră a Prezidiului Comitetului Central al F.N.E. din Republica Vietnamului de Sud, a participat, în fruntea unei delegații, la Congresul femeilor din Vietnam, ale cărui lucrări s-au desfășurat recent la Hanoi

Călătorie

Agenția „Associated Press" informează că, din surse autorizate s-a aflat că secretarul de stat al S.U.A., Henry Kissinger, intenționează să întreprindă o călătorie în R. P. Chineză, în septembrie sau octombrie a.c.

Fostul locotenent Hiroo Onoda, expediat în Filipine înainte de sfîrșitul celui de-al doilea război mondial, pozînd, în ascunzătoarea sa din junglă, tinerei japoneze Norio Suzuki, care l-a descoperit în noaptea de 22 februarie. Ascunzătoarea se află în munți, la cîțiva km vest de comunitatea tribală de pe coasta de est a insulei Lubang, circa 120 km sud-vest de Manila

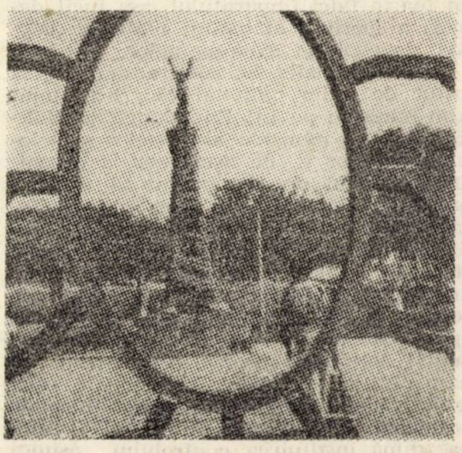

Monumentul libertății din Kampala (Uganda)

Președintele Irakului Ahmed Hassan Al-Bakr a primit, în biroul său din Palatul Prezidențial, scrisorile de acreditare ale noului ambasador iranian în Irak, Hussein Shahid Zada

Confirmare

Generalul E. Siilasvuo, reprezentantul O.N.U., a declarat, într-o conferință de presă, că Israelul și Egiptul au respectat ad litteram acordul de dezangajare încheiat între cele două părți. El a spus, de asemenea, că nu s-au ivit probleme în cursul celei de-a cincea și ultima etapă a dezangajării, ceea ce „este încurajator pentru viitor". Siilasvuo a subliniat că, în cursul diverselor sale vizite în cele două țări și al contactelor sale cu autoritățile civile și militare, a putut observa „o incontestabilă schimbare de atitudine și o mai mare încredere reciprocă".

mare verigă din lanțul normalizării relațiilor cu Europa răsăriteană. Acordul urmează să fie trimis Bundestagului, unde coaliția guvernamentală deține majoritatea și care va anula, cu siguranță, hotărîrea Bundesratului.

Arafat

„Rezistența palestiniană nu are în vedere, în prezent, formarea unui guvern palestinian în exil, ci continuarea luptei pînă ce ansamblul comunității internaționale va recunoaște legitimitatea sa", a declarat Yasser Arafat, președintele O.E.P., într-un

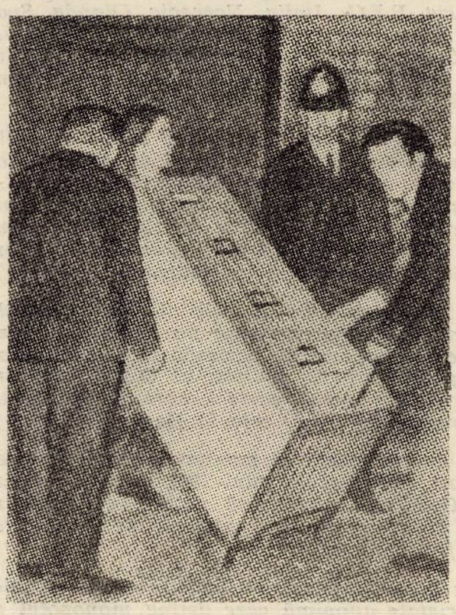

Arhivele conservatorilor părăsesc, pe ușa din spate, reședința guvernamentală din Downing Street nr. 10

Respingere

La 8 martie, Bundesratul vest-german, în care creștin-democrații dețin majoritatea, a respins tratatul de normalizare a relațiilor cu Cehoslovacia. Ministrul de externe, Walter Scheel, a deplins această acțiune, arătînd că tratatul era ultima

interviu acordat ziarului „Al Moharrer". Referindu-se la întrevederile pe care le-a avut săptămîna trecută cu Andrei Gromiko, Arafat a confirmat că ministrul sovietic l-a asigurat de faptul că „U.R.S.S. va respinge orice reglementare a conflictului care nu comportă evacuarea completă a tuturor teritoriilor arabe ocupate și recunoașterea

O delegație de deputați canadieni, condusă de Gerald Laniel, a sosit în Cuba într-o vizită în cîteva din provinciile principale, și în alte locuri de interes. Grupul de deputați, primiți de Raul Roa, ministrul cubanez al afacerilor externe, cuprinde membri ai mai multor partide canadiene

drepturilor naționale ale poporului palestinian". „U.R.S.S., a adăugat Arafat, consideră O.E.P. drept reprezentantul unic și legitim al poporului palestinian".

Poziție

Secretarul general al Pieței comune a țărilor din regiunea Caraibilor (CARICOM), William Demas, a declarat unui corespondent al agenției „Prensa Latina": „Dorim să extindem colaborarea economică pe termen lung, cît mai mult posibil, în regiunea Caraibilor, incluzînd Cuba, astfel încît să putem face față fostelor puteri coloniale și puternicelor corporații multinaționale". Demas a subliniat că, în prezent, se pune un accent special pe desființarea tarifelor vamale, libera circulație a mărfurilor, schimbul de documentație științifică, promovarea industriei și elaborarea de planuri în vederea unei dezvoltări comune.

Convorbiri

După o întîlnire cu membri ai Comisiei pentru afacerile externe a Camerei Reprezentanților, secretarul de stat Kissinger a declarat ziariștilor că, după cum se așteaptă, convorbirile de la Washington între Siria și Israel asupra unei dezangajări a trupelor vor începe peste circa o săptămînă. „Sperăm că negocierilor li se va da o șansă de a progresa. Statele Unite vor depune un efort major pentru a se ajunge la o dezangajare a forțelor între Siria și Israel, la fel cum am procedat în cazul dezangajării dintre Egipt și Israel". Pe de altă parte, potrivit presei israeliene, reprezentantul acestei țări la convorbiri ar fi generalul David Elazar, șeful statului major al armatei.

Agendă

S-a anunțat în mod oficial că ministrul de externe francez, Michel Jobert, va efectua, între 15 și 16 martie, o vizită în Italia, la invitația omologului său italian, Aldo Moro. Între 26 și 28 martie, Jobert va prezida la Caracas o reuniune a ambasadorilor francezi din America Latină. La 1 aprilie, ministrul francez va participa, la Bruxelles, la lucrările Consiliului de Miniștri al C.E.E. Sînt în curs discuții pentru a fixa noile date pentru vizitele lui Jobert la Cairo și Beirut, care erau prevăzute să înceapă la 6 martie.

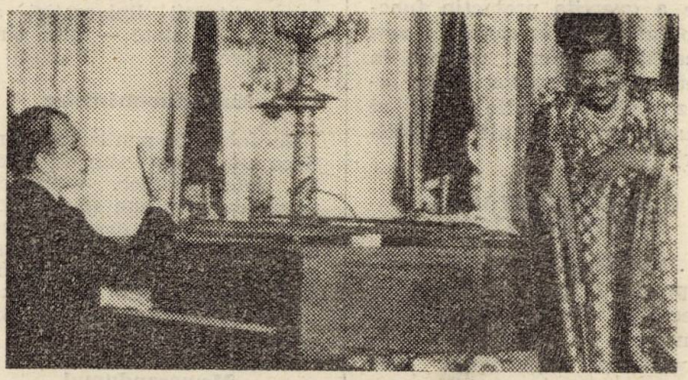

Acompaniată la pian de președintele Nixon, Pearl Bailey cîntă „Home on the Range" pentru guvernatorii și invitații de săptămîna trecută ai Casei Albe

DIPLOMATICE [III]

DREPT DE PROTECȚIE

Capacitatea statelor, consfințită de dreptul internațional, de a-și apăra cetățenii ce se află în afara granițelor lor. Protecția este asigurată prin intermediul agenților diplomatici sau funcționarilor consulari, printre funcțiile misiunilor diplomatice fiind inserată și aceea de a ocroti în statul acreditar „interesele statului acreditant și ale cetățenilor săi, în limitele admise de dreptul internațional". O importantă cerință a protecției diplomatice este aceea a respectării cu strictețe de către statul care o exercită a suveranității statului străin și legilor sale. Ea nu poate fi, în nici un caz, folosită ca mijloc de intervenție în treburile interne ale celuilalt stat sau pentru a împiedica îndeplinirea de către cetățenii străini a obligațiilor pe care le au pe teritoriul statului unde se află. Sînt situații în care protecția se poate acorda și altor persoane decît propriilor cetățeni. De pildă, cetățenilor altui stat, pe baza înțelegerii cu acesta, într-un stat terț și cu înțelegerea acestuia din urmă. Și aceasta, pentru că statul ai cărui cetățeni locuiesc pe teritoriul altui stat nu întreține relații diplomatice cu acesta, fie fiindcă aceste relații au fost rupte datorită războiului sau altor cauze, fie în situația unor state foarte mici (Liechtenstein, Andorra etc), care nu au reprezentanți diplomatici în alte state.

Consecința protecției diplomatice : transformarea litigiului între dintre cetățeanul străin lezat și statul pe teritoriul căruia se află într-un raport internațional între acest din urmă stat și cel ai cărui cetățeni sînt în litigiu.

De asemenea, Organizația Națiunilor Unite are calitatea de a exercita protecția funcționarilor săi în cazul în care aceștia au suferit pagube în serviciul Națiunilor Unite (avizul din 11 aprilie 1949 al Curții Internaționale de Justiție).

RECIPROCITATEA DIPLOMATICĂ...

...rezultă din principiul reciprocității, care, la rîndul lui, decurge din cel al egalității suverane a statelor. Reciprocitatea diplomatică este situația care rezultă din echivalența de tratament pe care statele contractante și-o asigură prin tratate.

CORESPONDENȚA DIPLOMATICĂ

Este alcătuită din comunicările oficiale dintre guverne, prin reprezentanții lor în străinătate. Principalele forme ale corespondenței diplomatice sînt :

Notele diplomatice...

...sau comunicările oficiale adresate de șefii misiunilor diplomatice — fie în numele lor, fie în numele guvernelor pe care le reprezintă — ministrului de externe al țării de reședință. Ele pot fi : verbale, identice, colective, aide-mémoire.

Nota personală

O scrisoare redactată la persoana întîi. Se trimite cu diverse prilejuri : felicitări, condoleanțe, comunicări, la plecarea definitivă din țară etc.

Nota verbală

Este cea mai răspîndită formă a corespondenței diplomatice. Deși denumită astfel, ea este scrisă, însă nesemnată. Se redactează pentru rezolvarea celor mai variate probleme.

Notele identice

În ce privește conținutul, sînt documente asemănătoare. Le caracterizează faptul că sînt trimise de către mai mulți șefi ai misiunilor diplomatice, reprezentanți ai mai multor state, unui destinatar comun. Printr-o asemenea notă, care subliniază că în problema respectivă statele semnatare s-au consultat în prealabil, se urmărește să se dea mai multă greutate unui punct de vedere.

Nota colectivă...

...este elaborată, semnată și prezentată în comun de către reprezentanții diplomatici ai mai multor state — unui singur guvern.

Nota aide-mémoire

Se folosește pentru reamintirea unor probleme de detaliu, date tehnice, statistice, nume de persoane sau pentru expunerea conținutului unei declarații verbale. Este scrisă pe o foaie de hîrtie simplă, nu se semnează, nu se ștampilează, nu conține nici o formulă de politețe.

Memorandumul

Are un caracter mai larg : el justifică, printr-o expunere amănunțită, conduita propriului guvern sau precizează atitudinea acestuia într-o anumită problemă. Este o bază de discuții pentru tratative ulterioare. Are, de regulă, caracter confidențial.

Memoriul

Spre deosebire de memorandum, are întotdeauna un caracter public. Este o expunere sumară, precisă și documentată, a politicii statului respectiv față de o problemă internațională. Se înmînează de către Ministerul Afacerilor Externe reprezentanților diplomatici în urma unei declarații verbale. Unii autori de drept internațional consideră termenii de memoriu și memorandum ca sinonimi.

RUPEREA RELAȚIILOR DIPLOMATICE

Ruperea relațiilor diplomatice constituie o măsură de o deosebită gravitate, indicînd o încordare foarte mare în relațiile dintre cele două state. Ruperea relațiilor diplomatice se face prin voința oricăruia din cele două state, ca o manifestare proprie a voinței statului care pune astfel capăt relațiilor diplomatice în cauză sau ca o consecință a stării de conflict ce există între cele două state. În cazul ruperii relațiilor diplomatice, există obligația retragerii diplomaților ambelor părți. Statul de reședință este dator să asigure securitatea personalului misiunii diplomatice respective pînă la părăsirea granițelor țării.

RESTABILIREA RELAȚIILOR DIPLOMATICE...

...presupune un nou acord între cele două state. Prin aceasta, ruperea relațiilor diplomatice se deosebește de simpla lor **suspendare** sau **întrerupere,** care presupun reluarea activității diplomatice odată cu reintrarea în normal a relațiilor bilaterale.

Abrevieri

C.E.R.N. : (Conseil Européen pour la Recherche Nucléaire). Organizație europeană pentru cercetarea nucleară, creată sub auspiciile U.N.E.S.C.O. la 29 septembrie 1954. la Paris, pe baza unui acord din 15 februarie 1952, care instituia Consiliul european pentru cercetarea nucleară. Are sediul la Geneva și participă următoarele țări : Anglia, Austria, Belgia, Danemarca, Elveția, Franța, Grecia, R.F.G., Italia, Norvegia, Olanda, Spania, Suedia. Observatori : Polonia. Turcia, Iugoslavia. Obiectivul organizației este cooperarea în domeniul cercetărilor nucleare numai din punct de vedere științific, fără implicații militare sau economice.

C.I.E. : Centrul internațional al copilului, a luat ființă din inițiativa guvernului francez, sprijinit de Fondul Națiunilor Unite pentru problema copilului (U.N.I.C.E.F.). Statutul, elaborat la 10 octombrie 1949, precizează misiunea centrului de a favoriza în diferite țări ale lumii studiul noțiunilor de igienă și puericultură, formarea tehnică a personalului specializat.

C.I.J. : Curtea Internațională de Justiție. A fost creată în 1945, în locul Curții permanente de justiție internațională, care a funcționat în perioada Ligii Națiunilor. Este principalul organ judiciar al O.N.U., statutul său de funcționare făcînd parte integrantă din Cartă. Sediul permanent al C.I.J. este la Haga.

C.I.T. : Comitetul internațional al transporturilor (pe calea ferată) a fost întemeiat în anul 1902 și-și are sediul la Berna. Comitetul acționează paralel cu Oficiul Central de Transporturi Internaționale pe calea ferată, fără a-i fi subordonat.

C.L.T. : Compania luxemburgheză de Radiodifuziune și Televiziune. Societate anonimă care deține monopolul pe întreg teritoriul Marelui Ducat.

COSPAR : Comitetul Special al Consiliului Internațional al Uniunilor Științifice, creat în octombrie 1958, în scopul de a se continua realizarea programelor de cooperare în materie de cercetare a spațiului cosmic cu ajutorul rachetelor și sateliților.

C.T.K. : (Ceskoslovanska Tiskova Kanzelar). Agenția oficială de presă cehoslovacă, înființată în 1918, cu sediul la Praga.

„Eu sînt Tupou IV"

2

Cei trei șefi erau adesea înrudiți și, totuși, timp de secole, cele trei linii dinastice s-au separat, urmindu-și fiecare propria direcție, fiecare legată de propria sa putere. Cele trei puteri au fost din nou unificate de un mare strămoș al meu, Taufaahau Tupou I, cunoscut și sub numele de George I. Tupou aparținea dinastiei Tui Kanokubolu și, după o serie de războaie, despre care vom vorbi mai tirziu, a readus cele trei dinastii pe linia trasată de Ahoeitu. Tocmai pentru acest motiv, stema casei noastre reprezintă trei spade incrucișate, simbolul unificării celor trei puteri.

— Care sînt motivele pentru care puterea spirituală a fost despărțită de puterea temporală ?

— Aș spune motive de prudență. Motive legate de abuzurile comise de numeroșii Tui Toga și chiar datorită faptului că, din cauza acestor abuzuri, unii dintre ei au fost asasinați. De exemplu, Tui Toga Havea I a fost omorit în timp ce făcea baie în mare. Tradiția orală amintește că trupul lui a fost tăiat în două și că numai partea superioară a fost adusă de valuri la mal, în timp ce partea inferioară a fost dusă de curent cine știe unde. Deoarece, în acea epocă, moartea unui rege era urmată de sacrificii umane, un nobil, un anume Leife, s-a oferit să fie tăiat în două, pentru ca partea inferioară a corpului său să fie înmormîntată alături de partea superioară a corpului regesc. Sacrificiul a fost îndeplinit. Un alt episod care dovedește frecventele cruzimi ale lui Tui Toga și chiar vulnerabilitatea lor, deși pretindeau a fi de origine divină, este cel în legătură cu Atakalaua. Atakalaua oprima poporul cu atita ferocitate, incit, în mod fatal, trebuia să o sfirșească rău. Și, de fapt, a fost asasinat de doi oameni care i-au întins o cursă într-o lagună. Apoi, asasinii și complicii lor au fugit la bordul unei canoe, siguri fiind că fiul lui Atakalaua, Kauulufonua, îi va urmări oriunde pentru a răzbuna moartea tatălui său. Și, într-adevăr, Kauulufonua i-a urmărit în toate insulele — Eua, Haabai, Vavau, Niua, Samoa, Fiji — reușind să-i ajungă la Futuna. Și aici, la Futuna, s-a întîmplat ceva ce a avut consecințe importante asupra structurii politice a arhipelagului. Kauulufonua, rege și preot, a cerut zeilor să-i protejeze spatele, în timp ce el își apăra partea din față a corpului. Dar, în timp ce masacra pe asasinii tatălui său, el a fost rănit tocmai în spate, fapt ce a zguduit atit de tare încrederea în puterile cerești, incit a strigat „zeii sînt nebuni" — primul semn al crizei privind religia tradițională, care va izbucni mai tirziu, odată cu sosirea primelor misiuni creștine. Atunci, s-a întîmplat și un eveniment care a avut consecințe în raporturile dintre Tonga și primii europeni. Spre a răsplăti insulele Niua pentru ajutorul dat în lupta cu asasinii tatălui său, Kauulufonua a acordat oamenilor de pe insulă dreptul de a prăda orice barcă, chiar tongană, care s-ar fi apropiat de țărmurile sale. Vom vedea mai tirziu consecințele acestei favori. În orice caz, experiența uciderii tatălui, rana primită în spate cu toată protecția zeilor, pericolul continuu în care Tui Toga trăiau l-au determinat pe Kauulufonua să instituie ordinea de care am vorbit mai înainte, adică de a separa puterea spirituală de cea temporală, ținînd, pe de o parte, pe Tui Toga în situația de a nu mai comite abuzuri și, pe de altă parte, ferindu-i de pericolul de a fi uciși. Rezultatul inevitabil a fost că influența Tui Toga a început să scadă într-un astfel de ritm încît, atunci cînd primii europeni și-au făcut apariția, ea era aproape sfîrșită.

— Istoria sosirii primilor europeni e aceeași pe care noi o cunoaștem prin intermediul jurnalelor ținute de navigatori sau din punctul vostru de vedere prezintă unele diferențe, unele episoade inedite ?

— Da, poate e ceva diferit. Știți că primii europeni sosiți în Tonga au fost olandezii Jan Schouten și Jacob Lemaire. Dar în jurnalele de bord ale celor doi navigatori se citește că, la 19 mai 1616, a fost zărită o canoe cu 25 de persoane la bord, printre care femei și copii, că a fost trasă o lovitură de tun pentru a opri barca, dar că barca nu s-a oprit și că au fost trase alte lovituri de tun și așa mai departe. Cronicile noastre orale povestesc episodul dintr-un unghi oarecum diferit. Ele spun : într-o zi, dinspre insulele Niua au fost zărite două mari ambarcațiuni necunoscute. Imediat a fost lansată la apă o mare canoe în care au luat loc 25 de persoane, printre care bărbați, femei și copii care nu aveau nici o intenție agresivă față de necunoscuți. La un moment dat, s-a auzit un zgomot puternic, lovitura trasă de pe una din nave, un zgomot care nu a fost interpretat de insulari (care nu știau ce e acela un tun) ca un avertisment, ci, mai degrabă, ca un semn de salut, ca o invitație să se apropie. Astfel, canoea continuă să se apropie, pînă cînd o salvă de împușcături s-a abătut asupra navigatorilor; un om numit Taukava a fost rănit, în timp ce alții se aruncau în mare. A doua zi, navele olandeze au aruncat ancora în fața insulei Niua și imediat mulți oameni de pe insulă le-au ieșit în întîmpinare cu bărcile pline de nuci de cocos, apă proaspătă, cartofi dulci și alte daruri. Dar oamenii de pe Niua, oamenii care le ieșeau olandezilor înainte încărcați cu daruri, erau aceiași care primiseră de la Tui Toga Kauulufonua dreptul de a prăda orice navă care intra în apele insulei. Deci, au fost furturi la bordul navelor olandeze, furturi pe care insularii nu le considerau ca atare. Încercarea, blocată imediat de marinari, de a pune mîna pe o șalupă, a dus la o adevărată luptă, la sfîrșitul căreia tongani înarmați doar cu ciomege și pietre au pus mîna pe un sac și un coș. Aceasta e cronica tongană a sosirii primilor europeni și care s-a păstrat pînă în zilele noastre, printr-un poem și cîntece transmise din tată în fiu. Nu prezintă un adevăr mult diferit de al europenilor, dar am ținut să semnalez motivațiile diverse și, evident, o mai mare înțelegere a comportamentului tongan. În orice caz, înfringerea suferită atunci de tongani i-a împiedicat să repete aceleași greșeli cînd a sosit în insule un alt mare navigator olandez, Abel Tasman, și care a fost primit de oameni surizători, dezarmați și ospitalieri.

— Și care este versiunea dumneavoastră în legătură cu sosirea căpitanului Cook ? El a dat arhipelagului Tonga numele de Insulele Prieteniei...

— Da, el a fost. Dar versiunea tongană despre vizita căpitanului Cook în arhipelag este mult diferită de cea relatată de el. Cook a vizitat Tonga în trei rînduri : în 1773, 1774 și 1777. Primele două vizite au fost liniștite, s-au desfășurat fără probleme. Cook a fost impresionat de caracterul vesel și prietenos al tonganilor, de generozitatea lor față de străini. Cea de-a treia vizită nu a fost, după părerea lui, diferită de precedentele. Din contră, i s-a părut că a fost primit și mai prietenos decît înainte. Și, de fapt, la început chiar așa a fost. Cook a fost primit de Finau Ulukalala care, deși nu era un Tui, era un mare șef din insulele Vavau. Finau l-a încărcat cu daruri, a organizat pentru Cook și oamenii săi mari serbări, la care au luat parte toți șefii insulelor, a-

În laguna din Vavau. Primii europeni sosiți în insula Tonga au fost olandezii ; din călătoriile sale succesive în Tonga — în 1773, 1774, 1777, căpitanul Cook s-a întors cu amintiri dintre cele mai plăcute despre caracterul prietenesc al băștinașilor. Totuși, ultima oară cînd a fost în arhipelag, riscase să cadă victimă complotului urzit împotriva lui de căpetenia triburilor din Vavau

celeași serbări despre care Cook vorbește cu uimire în jurnalul său. Serbarea principală, care a durat cîteva zile și nopți, s-a desfășurat pe insula Lifuka și a fost atît de veselă și distractivă, încît Cook s-a hotărît să denumească Lifuka — și odată cu ea întreg arhipelagul — „Friendly Islands", „Insulele Prieteniei". Cook, însă, nu a aflat niciodată, căci doi ani mai tîrziu a fost omorît în insulele Hawai, că tocmai la Lifuka șefii, printre care și Finau Ulukalala, prietenul său, organizaseră un complot în scopul de a-l ucide împreună cu marinarii săi, și de a pune astfel stăpînire pe vasele cu tunuri, puști și atîtea unelte de fier care umpleau navele englezești și care stîrneau lăcomia unor insulari. Complotul a eșuat din mai multe motive. Toți șefii erau de acord că Cook și oamenii săi trebuiau să fie atacați noaptea, în timp ce asistau sau participau la dansurile care se desfășurau de cîteva zile. Unicul care s-a împotrivit planului a fost Finau Ulukalala. El susținea că Cook nu trebuie să fie atacat noaptea pentru că din cauza întunericului, a confuziei, a strigătelor și a dezordinelor ar fi putut să scape din cursă și să se refugieze pe nave de unde, cu ajutorul tunurilor, ar fi bombardat insula. Mai bine, spunea Finau, să fie atacat ziua, la lumina soarelui și pe neașteptate. Discuția — sau mai bine-zis neînțelegerea dintre Finau și ceilalți șefi — a salvat viața căpitanului Cook. La un moment dat, văzînd că nu reușește să-și impună planul, a hotărît să se retragă din complot, motiv pentru care ceilalți și-au pierdut curajul și au abandonat ideea. Astfel, după cîtva timp, Cook a putut părăsi netulburat Tonga, păstrînd despre ea imaginea pe care și-o făcuse și ignorînd pericolul prin care a trecut.

— Cărui lucru se datora această ușurință în trecerea de la prietenie la ostilitate ?

— Nu prea știu. Poate că există o explicație. Cu aproximativ douăzeci de ani înainte de sosirea căpitanului Cook, tonganii, în fond un popor pașnic, în ciuda caracterului turbulent al unora din șefii lor, aveau obiceiul de a pleca să lupte ca mercenari în insulele Fiji, pe atunci devastate de violente războaie tribale. Primele contacte cu aceste insule s-au stabilit cu mult timp înainte, cînd tonganii au observat că locuitorii insulelor Fiji știau să construiască canoe mai zvelte, mai ușoare și mai rezistente decît cele care se construiau pe arhipelag. Mai mult, fijienii aveau arme mai bune și un simț înnăscut al războiului. Era inevitabil ca, pe măsură ce se înmulțeau contactele, tonganii să aducă acasă nu numai arme și canoe, dar și unele obiceiuri din insulele Fiji. Nu vreau să las impresia că dau vina pe alții, dar pot spune că, odată cu trecerea anilor, influența fijiană a devenit tot mai puternică, pînă a reușit să transforme Tonga într-un infern : dezordini, atentate, războaie între

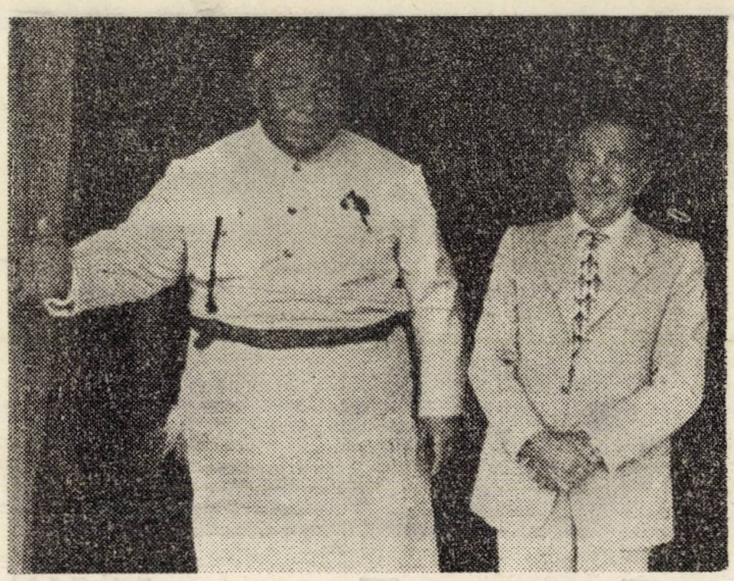

Tupou al IV-lea și consilierul său, italianul Giulio Massasso, stabilit în Tonga, în 1952, după ce devenise plantator de tutun în insulele Fiji

șefi, care au culminat cu o lungă perioadă de război civil avînd, la început, doi mari protagoniști : Tui Kanokubolu Tukuhao și rebelul Finau Ulukalala II, ambițios, sălbatic și hotărît să devină stăpînul tuturor insulelor. A izbucnit un război feroce cînd Finau II și-a ucis rivalul, iar șefii regali s-au unit împotriva lui și a aliaților săi pentru a-și răzbuna regele mort și a distruge armata rebelă. Îmi este imposibil să povestesc toate fazele acestui război. E de-ajuns să spun că a durat zeci de ani și că a fost plin de episoade răsunătoare.

— Povestiți-mi măcar cîteva...

— Am să vă povestesc. După moartea lui Tukuhao, nu s-a găsit, din partea regalistă, nici un amator dispus să-și asume rolul lui Tui Kanokubolu, deoarece exercitarea autorității părea, datorită evenimentelor, prea dificilă și periculoasă. Tronul era gol, deșert, autoritatea absentă, în arhipelag domnea haosul. În această situație, Finau II, spirit barbar și lipsit de respect, s-a hotărît să urce pe tronul regal un porc și să numească un partizan de-al său ca reprezentant și purtător de cuvînt al porcului. Cel de-al doilea episod e capturarea navei-pirat engleze „Port au Prince" în apele insulei Lifuka de către oamenii lui Finau. Nava ajunsese în mările Sudului venind din America Latină unde semănase groază, devastînd orașe, biserici, sate. Avea multe tunuri și o încărcătură de aur. Cînd a aruncat ancora în portul Lifuka, Finau a hotărît să pună stăpînire pe ea, deoarece a înțeles că tunurile navei și puștile piraților puteau să-i folosească în războiul său. Și, într-adevăr, la trei zile după sosire, „Port au Prince" a fost atacată de 300 de tongani care au pus stăpînire pe tunuri și puști, după care au scufundat nava, ignorînd valoarea încărcăturii sale. A fost cruțat un băiat de 15 ani, Mariner, care, cucerind prietenia lui Finau, a rămas oaspetele său timp de patru ani. Au mai fost cruțați și artileriștii vasului, pe care Finau dorea să-i folosească în război. Și i-a folosit, pentru că artileriștii englezi au fost cei care au bombardat forturile din Nuku'Alofa cu tunurile de pe „Port au Prince". În acest timp, Finau asista la luptă

Pe o stradă din Nuku'Alofa sau, în traducere, „Pămînt al dragostei"

de pe o stîncă, instalat pe un fotoliu luat și el de pe nava-pirat.

— Cînd a luat sfîrșit războiul civil ?

— Cînd din dezordini, haos și rivalități a apărut un om destul de capabil să înțeleagă că frămîntările interne din Tonga puteau fi rezolvate numai dacă insulele arhipelagului vor fi fost unite sub un singur șef. Acest om a fost Taufaahau Tupou I, cunoscut și sub numele de regele George I.

— Din cine descindea Tupou I ?

— Era nepotul lui Tukuhao, deci moștenitorul direct al lui Tui Kanokubolu. Crescuse în plin război civil, văzuse masacrele înfăptuite de diferitele fracțiuni, fusese martor ocular al distrugerii navei „Port au Prince", a căpătat experiența războiului la o vîrstă la care alți băieți se jucau încă. Era un uriaș de mai bine de doi metri, nebiruit în întreceri, în luptă, vînătoarea de balene, box, în toate celelalte sporturi pe care tonganii le practicau între un război și altul. Odată, pe cînd se afla singur pe o plajă, înarmat doar cu o măciucă, a trebuit să înfrunte cinci adversari înarmați cu sulițe. Conștient de marea sa rezistență la curse, s-a prefăcut că fuge, apoi, considerînd că și-a obosit destul adversarii, s-a oprit, s-a aruncat asupra lor cu forțele intacte, în ciuda cursei lungi, și a reușit să-i învingă foarte ușor. Încă de tînăr, se bucura de o faimă legendară, o faimă prea mare pentru ca, atunci cînd a devenit șef în Haabai, în 1820, ceilalți șefi ai insulelor să-l poată privi cu neîncredere.

Era străbunicul meu. Prima fază a politicii lui Tupou I a fost consacrată restaurării autorității lui Tui Kanokubolu, subminată de războiul civil. Evident, a trebuit să lupte împotriva șefilor rivali care încercau să-l împiedice să-și realizeze scopul, deoarece văzuseră în el omul care, dacă ar izbuti să unifice arhipelagul, ar fi reușit să le limiteze puterile. Rivalii săi cei mai puternici erau șefii legați de dinastia lipsită de autoritate a lui Tui Toga și, în special, Laufilitonga, pe care Tupou I l-a învins într-o mare luptă de canoe în 1826. L-a învins și i-a luat una din nevestele principale, nobila și foarte frumoasa Lupe Pauu. În 1833, Finau II, șeful din Vavau, a murit și a lăsat titlul și insulele moștenire lui Tupou, care și-a văzut, astfel, puterea mărită. Acum, îi mai lipseau doar un grup de insule, Tongatapu, pe care le-a cucerit după cîțiva ani. Un om extraordinar, aproape de neînvins. A participat la nenumărate lupte și a fost rănit o singură dată. Dar nu a acționat de unul singur. Vreau să spun că nu a fost ajutat doar de forța și prestigiul său. Timpurile se schimbaseră, istoria Tongăi ajunsese la o cotitură, pregătită de forțe noi. Mai întîi, misiunile creștine care au început să submineze vechea credință în zeii tradiționali. Tu-

pou a fost unul din primii care a îmbrățișat creștinismul adus de misionari. Nu aș putea spune dacă el credea cu adevărat în noua religie sau o folosea ca un instrument politic. Dar este sigur că Tupou nu credea în zeii polinezieni, începînd cu Tangaroa, părintele divin al fondatorului dinastiei Tui Toga. A petrecut mult timp încercînd să demonstreze tonganilor inconsistența divinităților în care credeau. Făcea lucruri care, în ochii oamenilor, apăreau ca blasfemii infernale, sacrilegii. De exemplu, intra într-un templu, lua statuile zeilor, idolii din piatră și lemn și îi atîrna de copaci. Era un zeu în care oamenii din Tonga credeau cu putere : Haehaetahi, zeul-rechin. Tonganii îl reprezentau printr-un uriaș rechin care era deseori văzut în apele din jurul insulelor. Într-o zi, Tupou I a adunat lumea pe plajă și a anunțat că, protejat de zeul creștin, il va înfrunta pe zeul-rechin. Va merge pe mare și il va ucide. S-a îmbarcat pe o canoe împreună cu un misionar și un alt convertit, a îndreptat canoea spre rechin și a încercat să-l lovească cu o suliță. Dar, pentru prima dată în viața sa, a ratat lovitura. Situația era foarte delicată, pentru că lumea îl privea de pe mal și o eroare ar fi putut prejudicia întreg rezultatul acțiunii. Rechinul continua să dea tîrcoale canoei, dar Tupou a reușit să-l omoare, după care s-a aruncat în mare împreună cu ceilalți doi, și-a recuperat sulița și s-a întors sănătos la mal. Era un fel cam ciudat de a înțelege creștinismul, dar, date fiind timpurile de atunci, era poate singurul lucru pe care il putea face. Tupou s-a considerat cu adevărat creștin abia după ce a devenit rege cu numele de Tupou George I, în semn de simpatie pentru George III al Angliei. Odată țara pacificată, a făcut lucruri extraordinare pe plan politic, legislativ și social. El a fost primul care a adus democrația constituțională, emanciparea sclavilor, școala, a impus împărțirea pămînturilor oamenilor de pe insule. Această ultimă lege i-a fost inspirată de o vizită făcută în Australia, unde a fost impresionat de mulțimea de oameni înfometați, fără case și care dormeau în parcuri. Și-a impus să împiedice cu orice preț ca asemenea lucruri să se întîmple în Tonga. A făcut în așa fel ca fiecare familie tongană să stăpînească o suprafață de pămînt cultivabil, o proprietate care să le asigure existența. Dintr-o lovitură, în cîteva decenii, Tonga a trecut din cel mai întunecat Ev Mediu în epoca modernă. A devenit o țară civilizată, liniștită. Țara care e acum. Mai mult, într-o epocă de colonialism dominant, Tupou a reușit să mențină Tonga independentă, evitînd să ofere puterilor occidentale pretextul de a se amesteca în treburile sale și să o ocupe.

– Dar pînă acum cîțiva ani Tonga nu a fost protectorat britanic ?

– Da, dar tratatul a fost semnat, în 1900, de Tupou II, nepotul lui George I. Nu a fost o trădare a politicii marelui rege, ci o soluție pentru a o putea continua în pace. În acea vreme, fiecare grup de insule din Pacific era sub controlul cîte unei puteri europene. Numai Tonga era independentă. Tupou II s-a gîndit să ceară protecția britanică mai înainte ca o altă putere să încerce să pună mîna pe insulele sale. O simplă măsură de prevedere. Oricum, scadența tratatului a fost anul 1970 și, de atunci, Tonga e total independentă.

– De curînd, a fost o încercare de amestec din partea unui grup particular american. Mă refer la problema insulei Minerva.

– A, da. Problema insulei Minerva este o problemă ridicolă. Insula a făcut, dintotdeauna, parte din arhipelagul Tonga, face parte din regat, chiar dacă este formată dintr-un grup de stînci la 500 km de capitală. Într-o zi, am aflat de la radio și din ziare că un grup de americani fără minte au ales Minerva pentru a forma o republică utopică, o societate perfectă, cel puțin așa o defineau cei interesați. Eu nu am nimic împotriva republicilor utopice, împotriva societăților perfecte, dar nu să le creeze americanii pe teritoriul nostru. Imediat ce am aflat acest lucru, am plecat spre Minerva la bordul unei nave, cu intenția de a face ceea ce, probabil, ar fi trebuit să fac mai demult : să implantez steagul tongan pe stîncă. Era o mare furioasă cînd am ajuns și debarcarea a fost cam dificilă. Dar am reușit. Am înfipt doi piloni pe care, după o ceremonie, am ridicat steagurile Tonga. Acum, nu mai există nici o îndoială că Minerva e a noastră. Americanilor, cei cu republica utopică, nu le-a căzut prea bine. Au venit aici sperînd să poată vorbi cu mine, dar am refuzat să-i primesc. Au stat în hotel cîteva zile. Apoi au plecat. Dar se pare că încă nu au renunțat. Din cînd în cînd, îmi sosesc știri contradictorii, dar tot timpul amenințătoare : sau sînt în curs de a organiza o armată de mercenari pentru ocuparea insulei, înaintează, se întorc, sau așteaptă un moment propice pentru a ne ataca. Ridicol.

– Cine e acum pe insula Minerva ?

– Nimeni. Sînt steagurile, o casă care ar trebui să folosească unor eventuali naufragiați, pescarilor, marinarilor care s-ar găsi, la un moment dat, în dificultate în apele insulei. E o magazie plină cu lucruri de mîncare și de băutură. Oricine o poate folosi. În afară de cei cu „societatea perfectă".

– S-a spus că motivul ocupării insulei ar fi altul : „Port au Prince", nava-pirat încărcată cu aur, ar fi fost scufundată în apropierea insulei...

– Nu, nu. Ce prostie ! „Port au Prince" s-a scufundat în fața insulei Lifuka din grupul Haabai. Încărcătura de aur e încă acolo, îngropată sub o aglomerare de depuneri marine. Nu e ușor de recuperat. O vom face cînd vom fi destul de bine utilați pentru a o desprinde din crusta care o ține prizonieră. Văd că în unele locuri fantezia se dezlănțuie cu ușurință.

– Urmăriți atent evenimentele din Europa ?

– Desigur. Chiar dacă mă interesează mai mult ceea ce se întîmplă în sfera Pacificului. Dar, ce vreți ? Chiar trăind departe de Europa, nu se poate ignora ceea ce se întîmplă acolo.

– Credeți că insulele dumneavoastră pe care, conform concepției celei mai răspîndite în legătură cu mările Sudului, le vedem ca insule liniștite și prospere, vor putea rămîne încă mult timp așa ?

– Nu știu. Sper că da. Chiar dacă am unele îndoieli. E vorba doar să le administrăm inteligent. De altfel, procesul este ireversibil. Imposibil de oprit. Și pe noi ne interesează lucrurile produse în restul lumii, dar vom face în așa fel încît să le achiziționăm fără traumatisme, să păstrăm în bună stare felul nostru de a trăi și cultura noastră. Nu e altceva de făcut. Pot eu să împiedic turismul să ajungă pînă aici ? Pot bloca procesul de industrializare abia început în Tonga sau pe cale de a începe ? Desigur, nu. Pot opri navele care, făcînd înconjurul lumii, se opresc și în Tonga ? Ar fi o nebunie. Mă gîndesc, din contră, să favorizez acest proces, dar urmărindu-i atent desfășurarea, pentru a nu fi traumatizant. E de-ajuns să am alături oameni potriviți, consilieri capabili și dezinteresați.

Rose Fitzgerald Kennedy

MEMORII

La sfîrșitul lunii martie, va apărea, simultan la New York și Londra, un volum de memorii — „Timpuri de neuitat" — de Rose Fitzgerald Kennedy, mama fostului președinte al Statelor Unite, John F. Kennedy.

Doamna Rose Kennedy, care a intrat în al 84-lea an de viață și ai cărei străbuni au emigrat din Irlanda în Statele Unite în timpul foametei din 1840, a avut nouă copii, dintre care patru dispăruți în urma unei morți violente. Volumul de memorii începe cu descrierea vieții de familie, mai întîi în America, în perioada în care soțul ei, Joseph Kennedy, a făcut o imensă avere din speculații bancare, curse de cai și afaceri imobiliare, apoi trece în revistă perioada activității în fruntea ambasadei americane din Londra și a celui de al doilea război mondial, pentru a se dedica mai pe larg relatării evenimentelor legate de căsătoria, președinția și asasinarea lui John Kennedy, apoi asasinarea lui Robert Kennedy. După ce se oprește asupra căsătoriei Jacquelinei Kennedy cu Aristoteles Onassis, volumul de memorii consacră în final cîteva pagini preocupărilor actuale ale Rosei Kennedy legate de educația și problemele celor 28 de nepoți.

Vom publica, în numerele următoare ale revistei, ample fragmente din această carte.

l'Unità

ROMA

DESTINDERE ȘI ARMAMENTE

UNUL dintre elementele pozitive ale vieții internaționale a fost oferit, în ultimii ani, de progresele destinderii între țări deosebite în ce privește sistemele lor politice și sociale.

Între premisele destinderii exista aceea că destinderea trebuie să ducă, chiar într-un mod inevitabil treptat, la o încetinire, apoi la sfîrșitul cursei înarmărilor. Sumele ce se cheltuiesc pentru armate și pentru îngrozitoarele lor utilaje (care, pînă în urmă cu cîțiva ani, ar fi părut de domeniul științifico-fantastic) se mențin amețitoare. În aceasta constă una din principalele cauze ale inflației foarte grave care a zguduit o parte atît de importantă a economiei mondiale. Chiar țările cele mai puternice, care sînt principalii protagoniști ai cursei respective, au de suferit consecințele ei, fie chiar în forme diferite. În vremuri de criză, consecințele apasă greu asupra tuturor popoarelor. Acum, chiar diferitele tratative, inițiate de o parte și de cealaltă pentru a face începutul unei forme de parțială reducere sau limitare a armelor, bat pasul pe loc.

În asemenea împrejurări, nu este surprinzătoare perplexitatea ce s-a manifestat în cele mai diferite părți ale lumii cînd, săptămînile trecute, S.U.A. au adus la cunoștință programele lor de înarmare pentru următorul an fiscal. Chiar ziarele de obicei foarte prudente în exprimarea unor aprecieri în materie s-au dovedit alarmate. Cheltuielile alocate de America vor fi, de fapt, între 95 și 100 miliarde dolari, dacă celor 85,6 miliarde dolari prevăzuți pentru domeniul militar propriu-zis li se vor adăuga sumele prevăzute pentru așa-zisele ajutoare în arme pentru străinătate și cele destinate să acopere cheltuielile deja efectuate peste bugetul votat pentru anul precedent. Nici măcar în momentul cel mai grav al războiului din Vietnam nu se cheltuiseră asemenea sume. Este adevărat că liderii americani se justifică afirmînd că sporul este datorat mai ales inflației și că cifrele de astăzi, dacă ar fi calculate în raport cu vechile prețuri, nu ar părea atît de mari.

Alarma cea mai mare a fost, totuși, provocată nu atît de aceste cifre, cît de intențiile deschis exprimate de ministrul apărării Schlesinger. Astfel el și-a însușit și apoi a apărat în public așa-zisa teză a „contraforței" de care este atașată partea cea mai belicoasă a complexului militar-industrial de dincolo de Atlantic.

Explicată pe scurt, teza respectivă nu este altceva decît un nou proiect care ar urma să asigure Americii o superioritate calitativă pe planul armamentelor nucleare. Ideea „contraforței" constă în a căuta o putere de distrugere care să fie calitativ diferită și, ca atare, suficientă pentru a asigura un avantaj. Ideea lui Schlesinger și a consilierilor săi ar propune crearea unui sistem de rachete cu focoase multiple mult mai precise decît cele actuale, astfel încît să poată lovi, după voință, numai instalațiile de rachete ale adversarului. Proiectul este însoțit de teorii halucinante asupra unui pretins război atomic „treptat", datorită căruia s-ar putea distruge exact principalele instalații nucleare, dar nu orașele, și, imediat după aceea, să se ducă tratative de pe poziții de superioritate înainte de a se ajunge la un război generalizat.

În practică, rezultatul unor asemenea tendințe, dacă ele ar precumpăni, ar fi doar acelea de a săvîrși un alt salt tragic pe plan tehnologic în direcția cursei înarmărilor. Ideea unei superiorități este, în acest punct, prin ea însăși falsă și periculoasă. Falsă pentru că, chiar admițînd că este posibilă din punct de vedere tehnic (lucru pe care unii experți îl contestă), este menită să provoace, ori de cîte ori este întreprins un efort pentru dobîndirea ei, un efort asemănător de către partea adversă. Dar ideea respectivă este și periculoasă prin faptul că, cu nivelul atins de armamente, o simplă presupunere — fie ea nefundamentată — de superioritate ar putea provoca consecințe grave sau fatale.

Diferitele tratative cu privire la reducerea sau limitarea armamentelor, care acum bat pasul pe loc, au fost toate întreprinse pornindu-se de la premisa că acordurile ce urmează a fi încheiate ar trebui să prevadă măsuri echilibrate și egale, astfel încît să nu creeze dezechilibre nici de o parte nici de cealaltă. Firește, un asemenea principiu este mai ușor de enunțat decît de aplicat. A stabili unde începe egalitatea și unde inegalitatea este foarte greu. Bănuiala de a acorda avantaje unilaterale interlocutorilor, după ce ani îndelungați propria securitate a fost încredințată armelor, este permanent gata să se strecoare. Negocierile sînt, deci, inevitabil complexe. Dar nu există un mod mai sigur de a le face aproape imposibile decît a continua sporirea propriilor arme sau a manifesta o asemenea intenție.

Progresele pe calea destinderii sînt certe, dar sîntem la început. Multe pot depinde tocmai de orientările ce vor precumpăni în negocierile cu privire la dezarmare.

Giuseppe Boffa

Nhân Dân

HANOI

THIEU „REMANIAZĂ" CABINETUL

SITUAȚIA critică a regimului de la Saigon a dus la recenta reorganizare a cabinetului.

Thieu nu a putut face ceea ce i-au trasat americanii. Pe plan politic, el nu și-a cîștigat nici un fel de prestigiu și nici un fel de sprijin din partea maselor. Din punct de vedere militar, a înregistrat pierderi numeroase în cursul operațiunilor de acaparare a terenurilor și de „pacificare", deși a folosit din plin forțele și mijloacele militare. Pe plan social-economic, administrația Thieu, renumită pentru corupția sa, nu a reușit să oprească falimentul, care a dus țara pe marginea dezastrului, rezervele de devize străine reducîndu-se sub limita de 125 milioane dolari, inflația înregistrînd o creștere de 65 la sută în 1973, iar piastrul devalorizîndu-se cu 19 la sută în cursul anului trecut.

Jocul lui Thieu de „remaniere guvernamentală" și de „reorganizare a armatei" ar vrea să îmbunătățească această situație deplorabilă. El dorește să concentreze puterea în mîinile sale. Acordînd un portofoliu nepotului său Hoan Duc Nha, Thieu și-a întărit, de fapt, controlul asupra cabinetului condus de Tran Thien Khiem.

După cum remarca o sursă occidentală, scopul acestor schimbări în aparatul administrativ și militar constă în întărirea controlului politic al lui Thieu. Ele urmăresc, de asemenea, să înșele opinia publică internă și externă, care și-a exprimat nemulțumirea față de regimul lui Thieu. După cum arăta o agenție americană, această remaniere, ca și multe altele, este numai un fel de praf aruncat în ochi.

Damasc. In timpul întîlnirii între președintele Siriei, Hafez Assad, și ministrul de externe sovietic, Andrei Gromiko. Comunicatul dat publicității reafirmă poziția potrivit căreia instaurarea unei păci drepte și trainice în Orientul Apropiat nu poate fi realizată fără retragerea completă a trupelor israeliene de pe toate teritoriile arabe ocupate și fără asigurarea drepturilor legitime ale poporului palestinian

Seul. Demonstrație împotriva regimului Thieu

Cu cît clica lui Thieu se opune mai mult păcii și înțelegerii naționale și cu cît sabotează mai mult Acordul de la Paris, cu atît va întîmpina eșecuri mai serioase în fața opoziției viguroase a poporului. Dacă va continua acțiunile de „pacificare", va avea de înfruntat noi riposte. Economia și finanțele Saigonului se prăbușesc din cauza asupririi și exploatării lor de către Thieu în interesul războiului, alimentat în proporție de 80 la sută din bugetul național. Dacă va continua să urmeze aceeași veche politică, Thieu nu va putea evita eșecul.

În decurs de un an, Thieu a înscenat o serie întreagă de farse : „reforma administrativă", alegerile pentru „consiliile sătești", alegerile parțiale pentru Senat, înființarea partidului său de guvernămînt, iar acum această „remaniere guvernamentală" și „reorganizarea militară". El a desființat, de asemenea, 26 de partide, a demis sau a schimbat numeroși miniștri, un sfert din generali și o treime din guvernatorii de provincie. Nu încape îndoială că Thieu a atins culmea izolării și a slăbiciunii.

Neue Zürcher Zeitung

AL CINCILEA CONTINENT ȘI ASIA DE SUD-EST

LA MIJLOCUL lunii februarie, premierul Australiei, Gough Whitlam, a încheiat un turneu de două săptămîni prin Asia de sud-est, în cursul căruia a vizitat Birmania, Singapore, Malayezia, Tailanda, Laos și Filipine. Guvernul laburist instalat de peste un an a început să reliefeze contururile noii sale politici externe. Pe această linie se află și reacția australiană la intenția americano-britanică privind înființarea unei baze militare pe insula Diego Garcia din Oceanul Indian. În timp ce Ministerul Apărării de la Canberra a găsit proiectul „evident acceptabil", ministrul de externe a fost de părere că o nouă bază maritimă nu contribuie „la țelurile de perspectivă ale Australiei în regiune", care urmăresc să sprijine cererea Indiei și Ceylonului de creare a unei zone a păcii în Oceanul Indian.

Mai ales în Singapore, Malayezia, Tailanda și Filipine — care constituie, împreună cu Indonezia, organizația ASEAN — Whitlam a încercat să explice că noua orientare a politicii externe australiene nu înseamnă „izolaționism", ci o „continuitate prin transformare". Interesul față de regiunea nordică învecinată a rămas neschimbat ; s-a schimbat însă „natura angajamentului". Australia nu mai consideră țările din sud-estul Asiei drept state-tampon și nu va trimite din nou trupe în Asia, a declarat Whitlam la Kuala Lumpur. Accentul nu se mai pune pe considerente ideologice și pe alianțe militare, ci pe intensificarea comerțului, creșterea ajutorului economic și „securitate prin cooperare militară". După furtunoasa vizită întreprinsă în ianuarie de premierul japonez Tanaka în capitalele țărilor din sud-estul Asiei, s-a înregistrat cu multă atenție apelul său adresat țărilor industriale bogate de a promova în locul „imperialismului economic" o „politică a repartiției". Cele mai importante piedici în calea unei stabilități durabile în regiune sînt, după părerea lui Whitlam, problema Indochinei, precum și faptul că țările din regiune nu întrețin încă relații diplomatice cu R. P. Chineză.

Interesul sporit al statelor sud-est-asiatice față de Australia trebuie privit și în lumina crizei energetice și a poziției economice dominante a japonezilor. Apropierea geografică, precum și bogatele zăcăminte de gaze naturale, cărbune, minereu de fier și alte materii prime fac din Australia, în mod firesc, un partener dorit al dezvoltării țărilor din regiune. În Birmania și Tailanda delegația australiană a negociat asupra livrărilor de cărbune din Australia ; în Filipine i s-au cerut premierului australian gaze naturale în scopul fabricării de îngrășăminte sintetice și

REFLECTOR

O conferință a lui Mitterrand

La invitația unei societăți belgiene, François Mitterrand, secretar general al Partidului Socialist, a făcut la Bruxelles o expunere asupra istoricului socialismului francez. După 25 de ani de dispute și fărîmițare în numeroase fracțiuni, a spus el, am respins confortul intelectual, care constă în retragerea în sine, în folosul unei opțiuni mai clare și mai eficace : „Am dorit să încetăm de a mai fi dezbinați cu privire la viitor".

Înainte de 1905, socialismul francez fusese divizat în șapte formațiuni, printre care, în cursul anilor, vechea SFIO atrăgea din ce în ce mai puțin alegătorul, în special tineretul.

După congresul de la Epinay, din 1971, s-a născut un nou partid, a cărui dominantă ideologică este cu certitudine marxistă. A fost vorba mai

ales (începînd din martie 1972, la Convenția națională de la Suresne) de a formula un program care să corespundă necesităților moderne : apărarea democrației economice, elaborarea unui nou model de dezvoltare, definirea unui nou internaționalism. Aceasta era ceea ce aștepta publicul, mai mult decît cu nerăbdare, de la programul comun al stîngii, care reunește, în afară de socialiști, comuniștii și radicalii de stînga. Ceea ce este important, apreciază Mitterrand, este faptul că o atare alianță s-a putut realiza, și aceasta reprezintă un eveniment capital, impus, de altfel, de necesități, deci de realism. „Ca și în Italia, în Franța comuniștii au un partid puternic, și aceasta din motive istorice".

Dar dacă sînt întrebat — a declarat Mitterrand — „de ce această alianță?", răspund că mă întreb pur și simplu care este situația proletariatului francez, a salariaților de toate categoriile și constat că există aici o majoritate a cărei identitate a nevoilor este evidentă : alianța cu comuniștii este pentru mine expresia politică a unei scheme sociologice și mă aliez cu cei care reprezintă aceste mase defavorizate din mai multe puncte de vedere.

(Din Le Soir)

Punta del Este (Uruguay). Imagine de la prima întîlnire economică ce a întrunit reprezentanți ai 14 țări latino-americane și o delegație a Pieței comune ; este prima manifestare, la scară continentală latino-americană, la care a participat o delegație oficială cubaneză

Süddeutsche Zeitung
MÜNCHEN

„SOCIETATEA CONSUMULUI" ÎN PENURIE DE ȘANSE

Interviu cu futurologul vest-german R. JUNGK

— CRIZA *energetică a reliefat, mai repede decît considerau unii că este posibil, anumite limite ale creșterii economice. Credeți că a fost atins în țările occidentale industrializate punctul culminant al bunăstării ?*

— Aceasta depinde de modul în care este definită bunăstarea. Cred că adevărata bunăstare, și anume bunăstarea multora, nu a fost obținută în așa-numitele „țări bogate". Sfera socială a fost puternic neglijată. În acest domeniu, sîntem încă prin aceasta pentru continuarea „revoluției verzi".

Ideea lui Whitlam de a se constitui în Asia și zona Pacificului un for asemănător Organizației Unității Africane sau Organizației Statelor Americane a fost întîmpinată de țările-gazdă — cu excepția Filipinelor — cu scepticism. Interlocutorii săi au obiectat că un asemenea plan ar fi în contradicție cu intenția partenerilor ASEAN de a ajunge la o neutralizare a regiunii garantată de marile puteri.

Statele sud-est-asiatice sînt foarte preocupate în prezent de continuarea dezvoltării politice și economice a organizației ASEAN, întemeiată în 1967. Față de propunerea premierului neo-zeelandez, Norman Kirk, de a se constitui o nouă grupare din care să facă parte Australia, Noua Zeelandă, Indonezia și Papua-Noua Guinee, ele au o atitudine pozitivă, deoarece o asemenea constelație ar stabili o punte spre regiunea Pacificului și ar neutraliza într-o anumită măsură poziția Japoniei.

De data aceasta, Whitlam a evitat să jignească pe asiaticii sensibili printr-o atitudine arogantă. Acest lucru a fost deosebit de vizibil în Singapore, cu al cărui premier, Lee Kuan Yew, Whitlam intrase în conflict la Conferința Commonwealthului din luna august. Whitlam a promis să continue într-o formă nouă contribuția australiană la acordul încheiat între cele cinci state — Marea Britanie, Australia, Noua Zeelandă, Malayezia și Singapore — care formează baza pentru ANZUK. Potrivit concepției lui Whitlam, în următorii doi ani, colaborarea între cele cinci țări urmează să se intensifice considerabil. Această colaborare urmează să se extindă pe viitor asupra Indoneziei și a Papua-Noua Guinee. Whitlam consideră că pentru aceasta nu este necesară staționarea de trupe în străinătate. Whitlam se pronunță pentru colaborare, dar împotriva tratatelor militare și, de aceea, nu obiectează nici împotriva pretinsei intenții a Londrei de a retrage, din motive financiare, contingentul britanic din Singapore. Unii militari australieni sînt însă de părere că, în acest caz, brigada ANZUK își va pierde eficiența militară.

Turneul lui Whitlam în Asia s-a încheiat fără rezultate spectaculoase, dar cu convingerea că, în prezent, Australia este privită de vecinii săi cu mai puțină neîncredere decît în urmă cu un an. Fiind încă foarte departe de o apartenență la „Clubul asiatic", cel de-al cincilea continent a trecut, totuși, pragul spre Asia și a devenit un partener serios al acesteia. O contribuție deloc neglijabilă la acest rezultat au adus-o antirasismul lui Whitlam și atitudinea sa anticolonialistă.

Gazele naturale în U.R.S.S.

S-a terminat proiectarea noii conducte, prin care Uniunea Sovietică va livra gaze naturale Ungariei. Prin noua magistrală, U.R.S.S. va livra anual Ungariei peste 6 miliarde m.c. de gaze.

U.R.S.S. livrează deja gaze naturale prin conducta de gaze „Bratsvo" („Frăția") unei serii de țări socialiste europene. În prezent, țări ale C.A.E.R. pregătesc un acord privind construirea în comun a unei mari magistrale pentru transportul gazelor din sudul Uralului (una dintre cele mai mari provincii gazifere din U.R.S.S.) pînă la granițele apusene ale U.R.S.S. Această conductă, în lungime de circa 3 000 km, va face posibilă lărgirea considerabilă a livrărilor de combustibil sovietic în țări socialiste europene.

Se lărgește cercul țărilor capitaliste interesate în achiziționarea de combustibil din U.R.S.S. De cinci ani, gazul sovietic este livrat Austriei, prin Cehoslovacia, printr-un sistem de conducte. Tot prin aceste magistrale, în octombrie anul trecut, U.R.S.S. a început să livreze gaz natural R.F. Germania, căreia, în baza unui contract încheiat pe termen de 20 de ani, îi va livra 120 miliarde m.c. gaze. La rîndul său, R.F. Germania livrează Uniunii Sovietice, în compensație, țevi de mare diametru și diferite mijloace tehnice destinate construcției conductelor magistrale.

Recent, în baza unui acord bilateral, specialiștii sovietici și finlandezi au terminat construcția magistrală U.R.S.S.—Finlanda, prin care, numai în cursul acestui an, Finlanda va primi 500 milioane m.c. de gaz natural sovietic. Pe viitor, livrările vor spori la aproximativ 1 500 000 000 m.c. pe an.

Se planifică, de asemenea, construirea conductei de gaze U.R.S.S.-Franța. În prezent, în baza contractului semnat cu doi ani în urmă, Franța primește în fiecare an din U.R.S.S. o importantă cantitate de gaz natural lichefiat. O serie de mari firme franceze sînt interesate să participe la dezvoltarea industriei sovietice de gaze.

Pentru exploatarea zăcămintelor sovietice de gaze și achiziționarea lor manifestă un interes crescînd Statele Unite și Japonia. Se presupune că, în viitorul apropiat, vor avea loc negocieri tripartite, în scopul semnării unui acord general. În baza acordului, firmele americane și japoneze vor participa la exploatarea zăcămintelor de gaze din Iakuția (nordul Siberiei). Aici au și fost prospectate peste 12 trilioane de m.c. de gaze.

(După agenția **TASS**)

„subdezvoltaţi“ şi ar mai fi multe de făcut.

Dar ar putea regresa ceea ce calific eu „falsa bunăstare“. În cadrul ei nu domneşte abundenţa, ci lucrurile de prisos : un al doilea autoturism personal, bunurile de consum care se demodează după scurt timp, mărfurile de valoare calitativă redusă şi care nu pot fi reparate. Această „bunăstare“, care ne-a fost impusă, nu ne-o vom mai putea permite.

— Această recesiune în sfera bunăstării materiale nu se va petrece, desigur, fără încordări. Vedeţi aici un pericol pentru societatea de consum ?

— Desigur, orice restructurare este însoţită de dificultăţi. Înainte de a se fi instaurat un nou stil de viaţă, se produce o perioadă de tranziţie plină de impedimente. Discern, îndeosebi, două genuri de probleme cu care vom fi confruntaţi. În primul rînd, este vorba de faptul că planificatorii şi factorii de decizie din ţările occidentale au omis, în trecutul apropiat, să reflecteze serios şi la timp unde anume ar putea fi utilizate forţele de muncă eliberate în perioada de crize şi cît de repede ar putea fi ele recalificate, reciclate. În al doilea rînd, a fost neglijată pregătirea psihică pentru noi situaţii. S-a atras mult prea tîrziu atenţia opiniei publice occidentale asupra caracterului extravagant şi limitat al modului său de viaţă. Obiectivele de pînă acum — creşterea permanentă a producţiei, paralel cu un venit tot mai mare — s-au dovedit a fi în perspectivă nerealiste.

Din acest motiv, acum este strict necesară o dublă pregătire : cea în materie de planificare — pentru restructurări economice — şi cea psihologică — pentru noi deprinderi, precum şi pentru noile şanse care se oferă oamenilor.

— Consideraţi problema energetică un fenomen trecător sau credeţi că în viitor se vor produce fenomene de criză şi în alte domenii ?

— Cred că se vor produce. Trăim, de mai mult timp, o serie de crize succesive, a căror interdependenţă nu este însă sesizată. Criza înarmării, criza învăţămîntului, criza mediului înconjurător nu au fost încă lichidate, deşi, datorită crizei energiei acute, ele nu se mai află în prezent în centrul atenţiei.

Din punctul de vedere al materiilor prime, criza petrolului este doar un aspect parţial. În curînd, heliul, nichelul, cuprul vor deveni şi ele rare. Chiar dacă vor fi descoperite noi zăcăminte de materii prime, cert este că aceste surse sînt limitate. Acum oamenii se gîndesc, în sfîrşit, ce să facă pentru a nu mai irosi materiile prime şi ce să facă pentru a le putea reutiliza. Acest „reciclaj“, această reutilizare a materiilor prime deja folosite reprezintă, după părerea mea, una din marile sarcini tehnico-economice ale deceniilor viitoare.

— Domnule profesor Jungk, părerile dv. despre depăşirea societăţii consumului nu sînt împărtăşite de toţi colegii dv. futurologi. Care este cauza acestor divergenţe de păreri ?

— Acei futurologi care au găsit, pînă acum, cea mai mare audienţă depindeau extrem de mult de clienţii lor. Dacă, de exemplu, institutul „Hudson“ al lui Herman Kahn primeşte din partea guvernului francez însărcinarea de a analiza perspectivele de viitor ale Franţei, se poate aştepta oare să iasă altceva decît ceea ce a ieşit într-adevăr — şi anume prognoza că Franţa de mîine va fi ţara cea mai puternică din punct de vedere economic din Europa ? Asta aminteşte foarte mult de astrologii de la curţile princiare de odinioară.

Există însă, din fericire, şi futurologi care sînt independenţi economiceşte. Lucrările lor sînt finanţate de fundaţii sau provin din mediul universitar. Sper că, pe viitor, va dobîndi pondere o asemenea orientare critică a futurologiei şi aceasta mai ales după ce, în actuala criză, a reieşit că înfrumuseţarea intenţionată a anumitor situaţii din sfera socială şi industrială poate avea consecinţe nefaste în viitor.

PROFIL

BÜLENT ECEVIT

prim-ministru al Republicii Turcia

Bülent Ecevit s-a născut la 28 mai 1925, la Istanbul. După studii de filologie la universităţile din Istanbul, Ankara, Londra şi Harvard, în anul 1944 îşi începe activitatea ca funcţionar guvernamental. Între anii 1946-1950, lucrează în biroul ataşatului de presă turc de la Londra. Din 1950 intră în redacţia ziarului „Ulus“, fiind întîi redactor, apoi director politic al ziarului. Rămîne la ziar pînă în 1961, cînd primeşte portofoliul Ministerului Muncii, funcţie pe care o va deţine pînă în 1965, în diversele guverne de coaliţie conduse de Ismet Inönü. Începutul carierei politice a lui Bülent Ecevit se situează însă în 1957, cînd a fost ales deputat de Ankara. În 1961, a făcut parte din Adunarea Constituţională. În 1965 revine în presă, de data aceasta la ziarul „Milliyet“.

În octombrie 1966, este ales secretar general al Partidului Republican al Poporului, post din care se retrage la sfîrşitul lunii martie 1971, în semn de dezaprobare faţă de politica promovată în acel moment de preşedintele partidului, Ismet Inönü. Într-o declaraţie, preşedintele Inönü remarca faptul că, prin gestul său, Bülent Ecevit se plasează la „stînga centrului“ (acesta fiind, de altfel, titlul unei cărţi publicate cu cîţiva ani înainte de Ecevit). Majoritatea membrilor partidului au sprijinit poziţia lui Bülent Ecevit în conflictul izbucnit în 1971 în conducerea formaţiunii şi în urma retragerii lui Ismet Inönü, la 14 mai 1972, Ecevit este ales preşedinte al P.R.P. care devine principalul cîştigător al alegerilor din 14 octombrie 1973. Neobţinînd însă majoritatea absolută în Parlament, P.R.P. a trebuit să apeleze la formula unui cabinet de coaliţie, pe care l-a şi realizat, de altfel, în ianuarie 1974, cu Partidul Salvării Naţionale.

În poziţiile adoptate, Bülent Ecevit a susţinut necesitatea instaurării, în contextul turcesc, a unor structuri care să permită realizarea unor reforme largi, de natură, să completeze, pe plan economic şi social, ideile kemaliste.

Pe plan extern, Bülent Ecevit s-a pronunţat în sprijinul obiectivelor conferinţei pentru securitate în Europa, pentru instaurarea unui climat de destindere şi dreptate, în care toate statele lumii, indiferent de mărime, să obţină dreptul de a-şi spune cuvîntul, pentru dezvoltarea legăturilor de cooperare, pe diverse planuri, între toate ţările europene.

Bülent Ecevit este membru al Institutului Internaţional al Presei şi al Societăţii Internaţionale a Criticilor de Artă. În particular, se preocupă de filozofie, artă şi literatură, în special de perioada Renaşterii şi de filozofia hindusă. În afară de cartea „La stînga centrului“, a mai publicat volumele : „Sistemul trebuie să se schimbe“ şi „Atatürk şi revoluţia“.

Bruxelles. La Conferinţa miniştrilor de externe ai Pieţei comune : Michel Jobert (Franţa) şi Walter Scheel (R.F.G.)

POSTA REDACTIEI

Referendumul italian

Dumitru Ruxăndescu, București. Cunoscut sub numele autorilor săi, Loris Fortuna (socialist) și Antonio Baslini (liberal), proiectul de lege privind divorțul a fost prezentat în Camera Deputaților, pentru prima oară, la sfîrșitul lui 1969. A fost votat de Cameră la 30 noiembrie 1970, în prezența a 600 de deputați, la aproape o sută de ani de la primul proiect, prezentat în 1873. Trei dintre partidele coaliției cvadripartite (socialiștii, socialist-democrații, republicanii), precum și comuniștii, socialiștii unității proletare (dizolvați în 1972) și liberalii i-au fost favorabili (322 voturi), în timp ce democrat-creștinii și-au manifestat opoziția (278 voturi). Deși divizate în chestiunea divorțului, cele patru partide de guvernămînt s-au aflat în situația de a înfrunta împreună rezistența Bisericii. Votul parlamentului a deschis, de fapt, o bătălie ce avea să pună în discuție aspectele delicate ale raporturilor dintre Italia și Vatican, reglementate de Concordatul din 1922. (Vom reveni cu amănunte într-un număr viitor). Punctul culminant al acestei bătălii — referendumul abrogativ — a amenințat ca o sabie a lui Damocles, timp de trei ani, echilibrurile politice italiene. Despre ce este vorba ? Imediat după aprobarea „Legii Fortuna-Baslini", s-a format un „Comitet național pentru referendum" condus de Gabrio Lombardi, profesor de drept roman la Universitatea din Milano, comitet ce a adunat, în mai puțin de două luni, 1 370 134 semnături, mai mult decît necesare, pentru fixarea datei unui referendum în cursul căruia populația să spună „da" sau „nu" divorțului italian. Pentru adunarea acestor semnături, Biserica, precum și anumite cercuri democrat-creștine au ieșit în arenă, desfășurîndu-și întrega autoritate. Cu toate acestea, Vaticanul s-a dezis de zvonurile privind imixtiunea sa în problemă. Cităm dintr-un articol publicat de „Vie Nuove" în 1971 : „I-am telefonat profesorului Alessandrini, șeful Biroului de presă al Vaticanului. Părea căzut din nori : «Referendum ? Dar e treaba voastră, a italienilor. Sînt afacerile unui stat străin care nu ne privesc». Însă — continuă «Vie Nuove» — nu întîmplător, după votarea legii divorțului în Parlamentul italian, «Osservatore romano» scria că «există mijloace legale» pentru revenirea la rațiune : referirea la referendum era deci neechivocă". Deși semnăturile fuseseră strînse în cursul verii lui 1971, referendumul n-a putut avea loc în acel an : în decembrie, aveau să aibă loc alegerile prezidențiale ; or, Constituția interzice două consultări populare în același an. Urma să aibă loc în 1972. Numai că, la 7 mai 1972, au avut loc alegeri legislative anticipate. În 1973 — alegeri parțiale.

La prima vedere, climatul creat în ultima vreme în jurul acestui referendum pare paradoxal, creat de rebusul politic „all'italiana", pe care observatorul străin cu greu îl descifrează. Luînd cunoștință de pozițiile diferitelor partide, ale diverselor curente care le compun, cu ale organelor de presă, organizațiilor sociale, culturale și politice sau ale personalităților politice și culturale poți ajunge la concluzia că, atît în rîndul laicilor, cît și al catolicilor, se întîlnesc o majoritate de forțe contrare referendumului asupra divorțului, considerat dăunător și periculos pentru Italia, pentru viitorul ei democratic, și aceasta cu atît mai mult acum, în actuala situație economică și politică, prin ea însăși dificilă și preocupantă. De ce această teamă ? Ce consecințe ar putea avea un asemenea referendum pentru Italia ? Le explica, încă în 1971, Loris Fortuna, artizanul legii asupra divorțului : „Adevărul este că acest tip de referendum, s-o spunem clar, ar putea duce la dizolvarea Parlamentului. Prin «divorț» am reușit aprobarea primei legi laice a statului italian : atît de laică, încît a suscitat protestele Papei, care a vorbit ca de un **vulnus** (lovitură) adus Concordatului. E adevărat că **referendumul**, ca instituție, este prevăzut de Constituție, dar, timp de 20 de ani, forțele politice ale țării, în frunte cu democrația creștină, au evitat recurgerea la referendum".

Examinînd problema referendumului, Direcțiunea Partidului Comunist Italian a dat publicității un comunicat (L'Unità — 11 ianuarie a.c.) în care subliniază necesitatea ajungerii la un „acord între toate forțele constituționale îndreptat spre îmbunătățirea actualei legi, fără denaturarea ei și spre evitarea referendumului", care „intervine ca element turbulent al păcii **religioase** a țării și tinde să lovească unitatea națională". Un asemenea acord n-a fost însă realizat. Așadar, la 12 mai, italienii se vor prezenta la urne pentru a spune „da" sau „nu" divorțului.

Vasile Hotăriș, Pietriș, jud. Arad. Informația dv. este adevărată.

Noul guvern francez

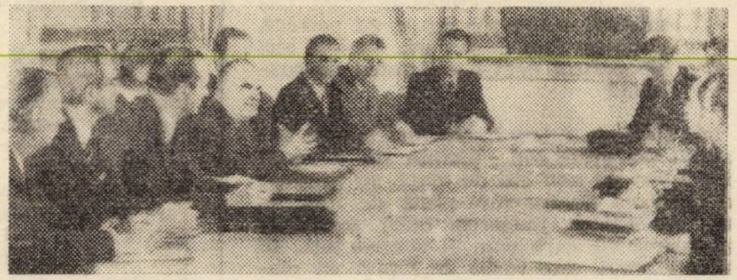

Emil Georgescu, Brăila. Al treilea guvern Messmer are 16 miniștri și 13 secretari de stat, în timp ce precedentul cabinet avea 22 miniștri și 15 secretari de stat. Arată astfel : **premier** — Pierre Messmer. Miniștri de stat : **ministru al justiției** — Jean Taittinger ; **economie și finanțe** — Valéry Giscard d'Estaing ; **agricultură** — Raymond Marcellin. Miniștrii : **externe** — Michel Jobert ; **armată** — Robert Galley ; **educație națională** — Joseph Fontanet ; **amenajarea teritoriului, locuințe, turism și transporturi** — Olivier Guichard ; **probleme culturale și mediu înconjurător** — Alain Peyrefitte ; **interne** — Jacques Chirac ; **poștă și telecomunicații** — Jean Royer ; **muncă, populație** — Georges Gorse ; **sănătate publică și securitate socială** — Michel Poniatowski ; **industrie și comerț** — Yves Guéna ; **relații cu Parlamentul** — Hubert Germain ; **informații** — Jean Philippe Lecat. Vă sugerăm consultarea articolului publicat în nr. 11, în legătură cu situația care a determinat formarea unui nou guvern, precum și răspunsul adresat cititorului **Traian Stănescu din Craiova.** În **fotografie :** prima ședință a noului cabinet francez, condusă de președintele Georges Pompidou.

Adrian Costescu, București. Fostul prim-ministru al Etiopiei, Aklilu Habte Wolde, despre care, așa cum ne scrieți, „se știu atît de puține", s-a născut la Addis-Abeba, în 1912, a studiat la Alexandria și Paris, după care a fost numit secretar al ambasadei etiopiene din Franța. Între 1936 și 1941, a fost reprezentantul personal al împăratului la Paris. Întors, apoi, în țară, devine purtător de cuvînt al lui Haile Selassie I, apoi ministru de externe, vice-președinte al Adunării Generale a O.N.U. (în a zecea sesiune), premier în 1961. Despre noul premier, Endalkatchew Makkonnen, vom publica în curînd date biografice.

Nicolae Lăzăreanu, București. Vă mulțumim pentru sesizare. Într-adevăr, este vorba de anul 1902 (și nu 1920) și de **statul** Rio Grande do Sul.

Finta Ildikó, Tg. Secuiesc. Președintele Richard Nixon are două fete : Tricia și Julie. În **fotografia** alăturată : David, soțul Juliei, Julie, Patricia Nixon, Richard Nixon, Tricia și soțul ei, Ed Cox. Este adevărat, de asemenea, că Julie scrie ; a publicat recent o carte „Aventurile lui Timahoe" (cîinele tatălui său).